

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

PAŹDZIERNIK 2008

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

Pogarszają się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. We wrześniu wyrównany wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) zmalał o kolejne 0,2 punktu procentowego (pp) do 99,1 punktu. Było to aż o 2,7 punktu procentowego mniej niż przed rokiem o tej porze. Przyczyną słabej koniunktury w rolnictwie było utrzymywanie niskiego poziomu wyrównanego wskaźnika nożyc cen, który zmalał do 98 punktów w ostatnich 3 miesiącach. Wpłynęło na to utrzymanie wysokiej dynamiki wzrostu cen detalicznych środków produkcji, przy słabej dynamice cen skupu surowców rolniczych. Wyrównany wskaźnik zmian cen detalicznych środków produkcji utrzymał się w granicach 102 punktów, głównie za sprawą dynamicznego wzrostu cen nawozów mineralnych. Towarzyszy mu wyrównany wskaźnik zmian cen koszyka skupu niższy od 100 punktów, bowiem podwyżki cen skupu żywca, zwłaszcza wieprzowego nie były w stanie w pełni zrównoważyć spadkowych tendencji cen surowców roślinnych i mleka. Niskiemu poziomowi wskaźnika nożyc cen towarzyszył niezbyt wysoki wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu, który we wrześniu zmalał o 0,4 pp do 100,3 punktu. Potencjalny popyt był także znacznie niższy niż przed rokiem, kiedy wynosił 102,2 punktu. O słabej dynamice wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu zadecydowało pogorszenie indeksu produkcji przemysłu spożywczego oraz zmniejszenie indeksu obrotów handlowych z zagranicą żywnością i artykułami rolnymi, czego nie mogły w pełni zrównoważyć sezonowe obniżki cen żywności. Znacznie lepsze od oczekiwanych dotychczas zbiory większości roślin uprawnych (w tym zwłaszcza zbóż), przy spadkach cen na rynkach światowych będą hamować wzrost cen rolnych. W ciągu pierwszych 8 miesięcy br. skumulowany wskaźnik zmian cen koszyka skupu (liczony w relacji do grudnia 2007 r.) wyniósł 96,3 punktu, podczas gdy cen detalicznych środków produkcji 115,5 punktów. Zatem skumulowany wskaźnik nożyc cen liczony dla tego okresu zmalał do 83,4 punktów, podczas gdy w analogicznym okresie przed rokiem przekraczał 112 punktów.

Utrzymuje się wysoka dynamika wzrostu cen środków produkcji, w tym zwłaszcza nawozów mineralnych. Dynamika wzrostu cen pozostałych grup środków produkcji znacznie zmniejszyła się, w tym zwłaszcza cen bezpośrednich nośników energii, ale ogólny wskaźnik wzrostu cen detalicznych środków produkcji we wrześniu wyniósł 101,9 punktu.

Żywność relatywnie tanieje. Mimo znacznego sezonowego spadku cen żywność jest jednak wyraźnie droższa niż w analogicznym okresie przed rokiem. Będzie to hamować popyt na żywność w warunkach wzrostu poza żywnościowych kosztów utrzymania. Sezonowy wzrost cen żywności będzie więc w następnych miesiącach prawdopodobnie mniejszy niż przed rokiem.

Wbrew wcześniejszym pesymistycznym prognozom zbiory zbóż w 2008 r. okazały się identyczne jak przed rokiem. Wobec znacznego wzrostu zbiorów w Europie (o ponad 16% w UE oraz o 30-50% w krajach WNP) oraz na świecie (o ponad 4,5%) odbudowane zostaną przede wszystkim zapasy. Może się jednak okazać, że dla stabilizacji cen zbóż na „uzasadnionym” poziomie konieczne będzie nie tylko przywrócenie przez Komisję Europejską ceł importowych przed czerwcem 2009 r., ale również zużycie zbóż do produkcji biopaliw.

Wzrost cen skupu żywca wieprzowego, przy spadkowych tendencjach cen zbóż poprawia opłacalność produkcji żywca wieprzowego, ale nadal jest ona zbyt niska, aby spowodować wzrost zainteresowania chowem trzody chlewnej. Relacje cen skupu żywca wieprzowego do żyta wyniosły we wrześniu 1:9,4 i nieznacznie przekroczyły poziom graniczny, podczas gdy inicjacja odbudowy pogłowia trzody chlewnej wymaga wzrostu tych relacji do co najmniej 1:10, czego bez dalszych obniżek cen zbóż nie da się osiągnąć, wobec niskiej konkurencyjności cenowo-kosztowej polskiej wieprzowiny.

Utrzymują się spadkowe tendencje cen skupu mleka, które znacznie przekraczają dynamikę spadku cen zbytu oraz cen detalicznych. Wobec wysokiej dynamiki skupu i malejącej opłacalności eksportu można spodziewać się, że sezonowy wzrost cen w końcu roku będzie znacznie mniejszy od zwyczajowego.

Postępujący spadek cen cieląt, przy wolno rosnących cenach żywca wołowego, w warunkach malejących cen mleka, poprawia opłacalność produkcji żywca wołowego. Powinno to sprzyjać zmianie kierunków użytkowania bydła i zwiększać zainteresowanie produkcją wołowiny wysokiej jakości.

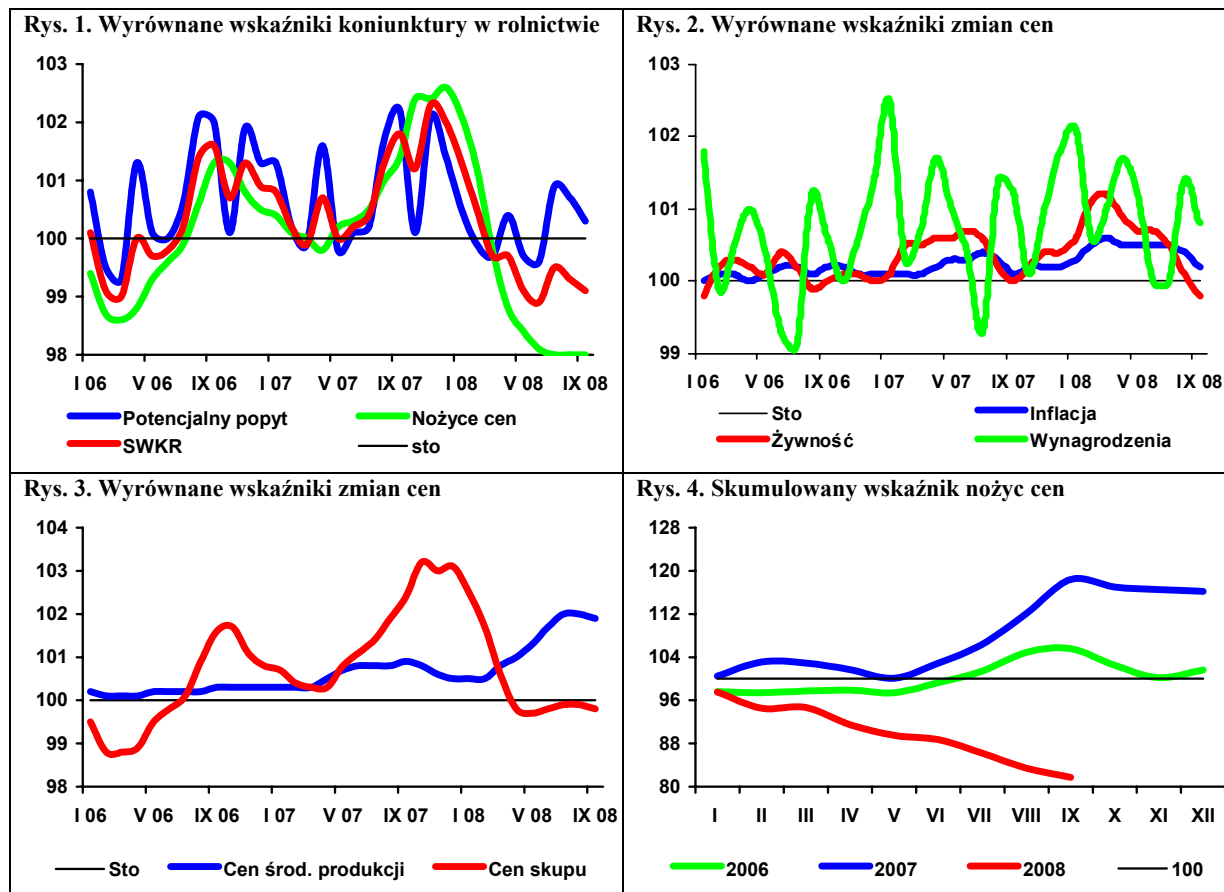
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	IX 08	VIII 08	VII 08	VI 08	V 08	IV 08	IX 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	99,1	99,3	99,5	98,9	99,1	99,6	101,8
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,3	100,7	100,9	99,6	99,7	100,4	102,2
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	98,0	98,0	98,0	98,1	98,4	98,8	101,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,8	99,9	99,9	99,8	99,7	99,8	102,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	101,9	102,0	102,0	101,7	101,3	101,0	100,9
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,4	100,2	100,0	99,9	99,8	99,7	100,2
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	100,9	101,3	99,5	99,3	100,4	100,8	101,3
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	100,3	100,8	102,0	100,2	99,7	100,5	104,0

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Według przedwynikowego szacunku GUS krajowa produkcja zbóż w 2007 r. jest wyższa niż wcześniej przewidywano i wynosi 27,1 mln ton, czyli na poziomie ubiegłorocznym. Zbliżony poziom zbiorów wynikał ze wzrostu powierzchni uprawy zbóż, która zwiększyła się o 3% w porównaniu z 2007 r., natomiast plony były o ok. 3% niższe. W porównaniu z 2007 r. zwiększyła się produkcja pszenicy, żyta i pszenżyta, spadły natomiast zbiory zbóż typowo jarych – jęczmienia i owsa oraz mieszanek. W związku ze znaczącym zwiększeniem powierzchni uprawy kukurydzy, jej zbiory mogą być wyższe niż w roku poprzednim. Jakość ziarna z tegorocznych zbiorów jest gorsza niż przed rokiem, ze względu na niekorzystne warunki pogodowe w trakcie żniw.

Dobre zbiory, dużo lepsze niż w dwóch ostatnich latach, są w krajach UE i WNP. Sytuacja ta wpływa na spadek cen, zarówno w kraju, jak i na rynkach europejskich i światowych.

W kraju, od maja 2008 r., ceny zbóż systematycznie spadają i we wrześniu były niższe niż w analogicznym okresie 2007 i 2006 r. Zatrzymał się jedynie spadek cen jęczmienia, którego obecnie na rynku jest bardzo mało. Obniżki cen obejmują przede wszystkim zboże w skupie, natomiast w handlu targowiskowym wysokie ceny zaczęły spadać dopiero w sierpniu. Polskie zboże jest droższe niż w krajach sąsiednich, co sprzyja importowi ziarna i ogranicza eksport.

Spadające ceny zbóż i śrut oleistych zahamowały wzrost cen pasz przemysłowych i będzie sprzyjać obniżaniu się ich cen w kolejnych miesiącach. Rosnące ceny skupu żywca wieprzowego poprawiają opłacalność jego produkcji, ale skutki te będą na rynku widoczne dopiero w przyszłości.

Spadek cen zbóż nie przełożył się dotychczas na obniżenie cen produktów zbożowych, ale należy tego oczekiwać w najbliższym czasie. W sierpniu wzrost cen detalicznych przetworów zbożowych wyniósł ok. 0,4-0,5%. W minimalnym stopniu spadły jedynie ceny mąki i płatków. Od kilku miesięcy obniżają się ceny producenta mąki poznańskiej.

W I półroczu 2008 r. w porównaniu do analogicznego okresu sprzed roku produkcja mąki pszennej, spadła o jedną piątą, mąki

żytniej o 10%, a makaronów zwiększyła się o 7%. Zwiększyła się również produkcja pieczywa świeżego i mieszanek dla zwierząt, która w I półroczu 2008 r. była odpowiednio o 8 i 9% wyższa niż przed rokiem.

W I półroczu 2008 r. eksport ziarna był niższy niż na początku sezonu, ze względu na mniej korzystne relacje cenowe z innymi krajami UE. Eksport ziarna załamał się w maju i czerwcu 2008 r. i wyniósł łącznie niespełna 10 tys. ton, z czego większość stanowiła kukurydza sprzedana do Niemiec. Z kolei w lipcu większość niewielkiego eksportu stanowił jęczmień sprzedany do Niemiec. Głównymi dostawcami ziarna do Polski są kraje UE. W lipcu sprowadzono do kraju pszenicę z Niemiec, Czech, W. Brytanii, Węgier i Ukrainy. Z Ukrainy, a także Węgier, Czech i Słowacji pochodziła sprowadzana do Polski kukurydza. Jęczmień w lipcu sprowadzano z krajów UE-15, UE-12 oraz z Mołdawii. Importowi zbóż z krajów WNP sprzyja zniesienie w poprzednim napiętym sezonie opłat celnych.

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzonym towarem pierwotnego przerobu zbóż jest sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się do głównie krajów UE, ale ważnym odbiorcą pasz dla zwierząt hodowlanych jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasze dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	x
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	x
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	x
2008 I-VI	877,5	727,7	.	.	912,3	763,8	855,2	767,2	x
2007 VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	943,6	782,8	870,7	777,8	x
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	x
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	x
IX ^a	442,4	380,2	456,1	470,1	663,8	509,7	624,4	567,7	x

^a dane MRiRW za ostatni tydzień września, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

Źródło: Dane GUS, MRiRW.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2008 I-VI	1041,9	121,8	98,7	55,8	1328,5	287,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	484,5 ^b
2007/08	3163,5	415,9	480,0	239,7	4374,8	713,6 ^c
2007 VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6
V	126,0	15,1	10,9	9,1	162,9	39,0
VI	95,4	9,5	12,6	3,9	122,3	31,4
VII	193,2	42,9	70,6	22,4	329,6	24,8
VIII	751,2	151,4	186,8	76,5	1181,0	12,0

^a dane dla półroczy, lat kalendarzowych i sezonów są sumą danych za odpowiednie miesiące,

^b od października do września, ^c od października do sierpnia

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)*

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,9	710,4	102,5	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2006 ^b I-XII	3008,3	2542,8	241,4	1551,5	146,2	6341,2
2007 ^b I-XII	2746,2	2399,0	233,6	1523,0	155,3	7053,4
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,4	365,4	54,6	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2007 VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	.	109	9,4	.	8,7	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem ^b
2007 I-XII	338,6	65,1	155,6	147,3	775,6	1204,9	168,8	314,0	619,6	2327,1
2007 I-VI	5,8	5,8	14,5	34,0	65,5	1058,5	158,2	259,4	548,2	2041,9
2008 I-VI	94,0	6,5	5,6	57,5	177,6	700,4	36,4	183,0	540,8	1497,3
2006/07	521,0	54,2	125,8	133,9	908,0	3084,3	170,8	346,2	755,7	4376,8
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2007 VII	37,55	1,25	29,64	6,53	76,3	29,72	3,34	18,77	23,91	76,2
VIII	80,32	14,84	57,67	16,92	180,5	31,67	0,51	11,66	9,89	54,0
IX	65,87	17,81	21,30	2,96	134,8	32,28	2,15	6,13	8,43	49,5
X	81,49	17,82	14,39	56,82	182,9	21,78	1,64	6,40	16,46	46,5
XI	45,19	3,92	13,36	16,71	85,3	12,15	2,99	3,63	4,97	23,9
XII	22,38	3,64	4,78	13,41	50,2	18,85	0,03	8,02	7,77	34,9
2008 I	14,29	1,99	2,33	5,43	26,8	23,90	0,19	3,75	11,96	40,0
II	16,36	3,09	2,41	8,83	38,9	21,05	1,80	6,13	25,91	56,0
III	28,22	0,80	0,75	10,88	42,0	22,65	4,36	16,24	58,20	105,7
IV	34,51	0,41	0,00	23,95	59,8	109,24	4,59	55,60	94,06	272,6
V	0,60	0,00	0,00	2,33	3,2	166,37	6,81	36,72	139,33	359,3
VI	0,03	0,17	0,12	6,11	6,9	198,35	11,17	31,53	140,05	389,5
VII	0,36	0,03	5,66	2,96	9,6	158,82	7,50	33,01	71,29	274,3

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze gryssiki granulki	ziarno obrobione inaczej	sól	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze gryssiki granulki	ziarno obrobione inaczej	sól
2007 I-XII	8,89	3,01	7,40	8,92	18,97	39,77	16,73	41,44	41,91	242,8
2007 I-VI	3,11	0,98	2,29	4,26	10,40	20,26	9,22	24,05	24,16	124,6
2008 I-VI	12,26	2,72	4,05	4,27	15,10	17,65	9,03	13,39	16,05	135,9
2006/07	6,11	1,56	4,43	4,74	13,65	40,89	17,29	38,91	38,61	228,2
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2007 VII	0,55	0,19	0,77	0,43	2,20	3,13	1,13	3,41	2,32	28,11
VIII	0,55	0,44	0,92	0,75	0,44	3,34	1,20	3,69	3,94	24,53
IX	0,72	0,17	0,84	0,51	0,91	3,33	1,47	2,78	2,09	19,00
X	1,17	0,22	1,31	0,94	1,26	3,75	1,56	3,36	4,29	17,51
XI	1,50	0,40	0,67	1,11	2,78	3,72	1,47	2,47	3,81	14,85
XII	1,28	0,60	0,60	0,92	0,98	2,24	0,68	1,67	1,31	14,18
2008 I	1,90	0,46	0,93	1,07	1,63	2,98	1,81	2,10	3,37	19,71
II	1,82	0,65	0,88	0,54	1,99	2,92	1,67	2,18	4,52	19,37
III	2,45	0,68	0,78	1,14	2,95	2,74	1,25	1,94	2,52	18,70
IV	2,01	0,32	0,55	0,74	4,18	2,92	1,55	1,99	1,80	25,57
V	2,01	0,36	0,47	0,35	2,25	2,83	1,25	2,77	1,14	23,36
VI	2,07	0,26	0,45	0,43	2,11	3,25	1,52	2,41	2,70	29,21
VII	2,04	0,29	0,50	0,48	0,49	2,75	0,71	2,27	0,93	28,83

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2007 I-XII	8,24	52,02	212,4	111,8	95,2	52,94	12,23	79,99	271,8	87,2
2007 I-VI	4,46	24,18	103,9	55,76	45,82	26,47	5,94	38,31	118,3	41,3
2008 I-VI	4,53	31,67	103,3	49,35	47,19	23,11	6,34	34,98	110,9	47,3
2006/07	7,41	43,86	202,2	116,5	93,5	48,15	11,25	75,95	226,5	80,6
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
2007 VII	0,43	3,51	17,09	9,41	7,65	4,55	1,27	7,07	43,90	6,88
VIII	0,49	4,46	19,14	9,97	8,28	3,80	0,88	7,24	23,96	7,77
IX	0,58	4,90	18,35	10,15	8,15	4,26	1,17	7,52	20,30	6,95
X	0,97	5,44	20,02	10,72	8,83	4,43	0,97	6,74	22,85	8,97
XI	0,72	4,56	19,37	8,58	8,80	4,52	1,23	7,75	21,72	8,42
XII	0,59	4,97	14,60	7,18	7,64	4,92	0,75	5,35	20,87	6,98
2008 I	0,56	4,50	14,52	5,77	10,08	3,77	0,57	5,98	18,68	9,85
II	0,79	5,65	17,27	9,97	9,07	3,94	1,19	6,37	17,91	8,44
III	0,67	5,57	17,55	7,58	8,01	4,78	0,93	5,50	19,64	6,88
IV	1,08	5,76	18,99	7,99	8,64	4,13	1,01	5,58	20,38	8,26
V	0,63	5,14	17,26	9,34	5,90	3,24	1,30	5,66	17,34	7,53
VI	0,79	5,04	17,74	8,70	5,50	3,26	1,34	5,89	16,96	6,38
VII	0,61	3,17	15,21	8,31	3,02	3,85	0,68	5,40	11,57	6,57

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2007 VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ- 1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2007 VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63
XII	1,48	1,67	2,39	1,19	1,97	3,18	2,37
2008 I	1,46	1,64	2,34	1,12	2,03	3,25	2,30
II	1,48	1,65	2,37	1,04	1,85	2,96	2,32
III	1,49	1,64	2,37	0,98	2,00	3,19	2,29
IV	1,51	1,63	2,38	0,90	1,98	3,12	2,20
V	1,50	1,67	2,35	0,84	2,18	3,42	2,25
VI	1,50	1,66	2,36	0,81	2,34	3,66	2,33
VII	1,52	1,68	2,40	0,78	2,41	3,80	2,41
VIII	1,68	1,87	2,67	0,76	2,45	3,88	2,39

^arelacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

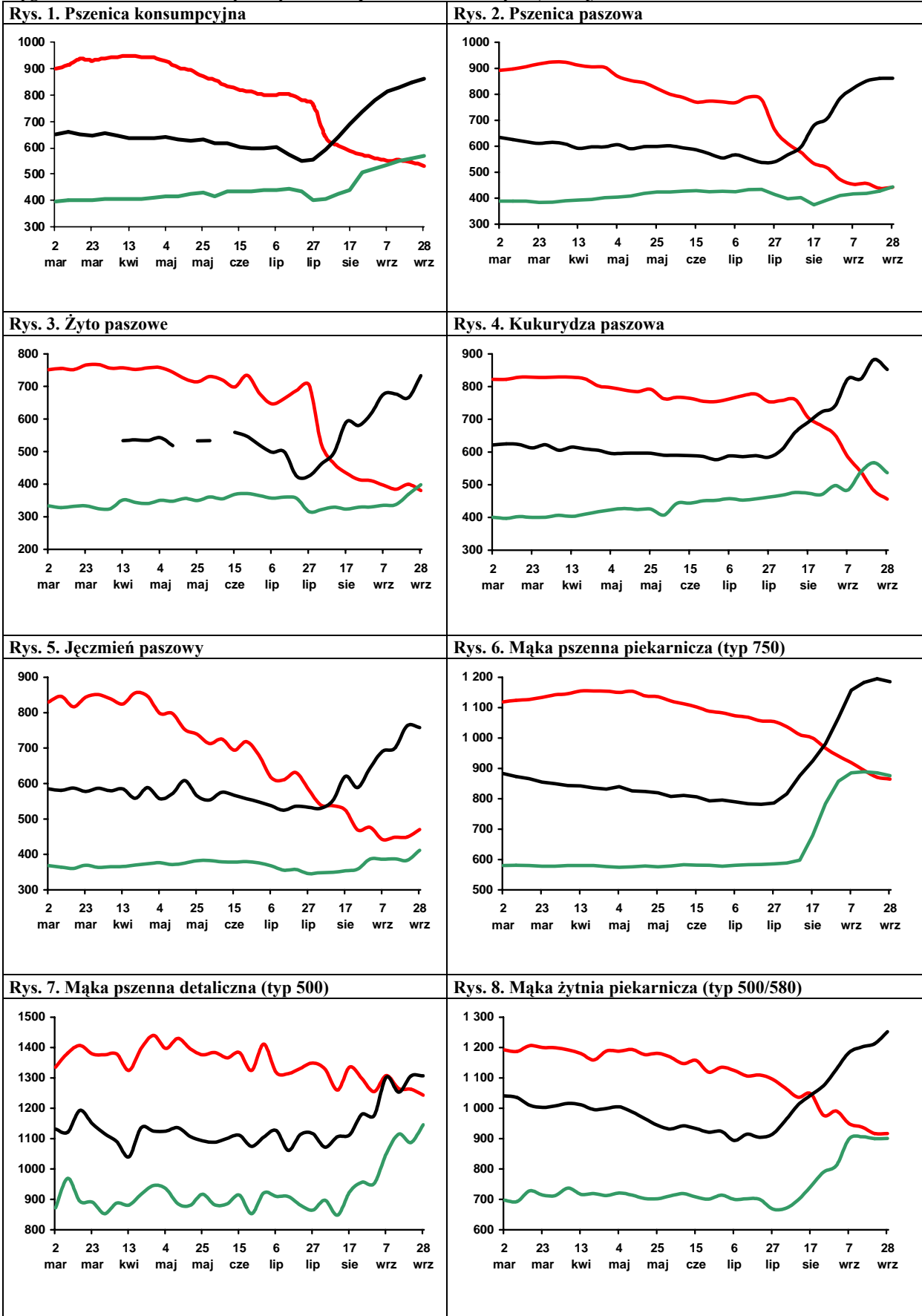
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222
IV	229	250	.	201	244	209	223
V	217	237	.	192	219	221	215
VI	204	238	189	173	206	206	208
VII	202	235	177	171	171	185	209
VIII	178	186	154	157	146	181	183

Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2008/2009 kwota produkcji cukru została zmniejszona do 1405 tys. ton w ramach reformy systemu regulacji rynku cukru w UE. Krajowe zakłady przemysłu cukrowniczego przekazały do Funduszu Restrukturyzacji 365 tys. ton cukru, uzyskując w zamian pomoc finansową na restrukturyzację.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych według szacunków GUS wynosi ok. 213 tys. ha i jest o 14% mniejsza niż w roku ubiegłym. Według szacunków związków branżowych zasiewy wyniosły ok. 180 tys. ha. Plony przewidywane są w wysokości ok. 500-520 dt/ha, a zbiory mogą osiągnąć poziom 9,3 mln ton. W tych warunkach produkcja cukru wyniesie 1450 tys. ton i będzie o ok. 40 tys. ton większa od kwoty produkcyjnej oraz o 200 tys. ton mniejsza zużycia krajowego. W sezonie 2008/2009 uwidoczną się pierwsze skutki reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji cukru o 5-6 mln ton i zwiększenie importu. W tych uwarunkowaniach Polska i wiele innych krajów członkowskich będą importerami netto cukru.

W sezonie 2008/2009 minimalna cena skupu zostanie obniżona do 27,83 EUR/tonę buraków, tj. o 6,7% w porównaniu z sezonem 2007/2008. W związku z tym ceny skupu w 2008 r. spadną do ok. 97 zł/tonę i będą o ok. 11% niższe niż przed rokiem. Spadek cen będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które mogą wynieść ok. 43,1 zł/tonę, wobec 37,29 zł/tonę w poprzednim sezonie.

Zużycie cukru w kraju wynosi ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową, a wzrasta zużycie we wtórnym przetwórstwie żywności. W pierwszym półroczu 2008 r. konsumpcja cukru per capita w gospodarstwach domowych zmniejszyła się o 1,6%. Na tej podstawie ocenia się, że w skali całego roku może ono zmniejszyć się do ok. 16,8 kg/osobę. Przed integracją UE indywidualne spożycie cukru

wynosiło ok. 20 kg per capita. Rosnące zużycie cukru w przemyśle spożywczym potwierdza duża produkcja artykułów spożywczych zawierających cukier, w tym wyrobów czekoladowanych, cukierków, przetworów owocowych i słodzonych napojów. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, w tym przede wszystkim nadwyżek produkcyjnych.

Sierpniu br. ceny zbytu cukru workowanego wzrosły o 1,5% w porównaniu z miesiącem poprzednim. Ceny zbytu cukru paczkowanego były o 3,4% wyższe niż przed miesiącem. W porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. ceny zbytu były odpowiednio o 14-17% niższe. Analogiczna sytuacja występuje w handlu detalicznym, gdzie ceny spadły o 1,2% w porównaniu do lipca i były 14,5% niższe niż przed rokiem. Powodem spadku cen jest duża podaż cukru i aprecjacja złotego względem euro. W sezonie 2008/2009 cena referencyjna cukru w UE spadnie o 14,3% do 541,5 EUR/tonę. W czwartym kwartale br. może wystąpić dalszy spadek cen cukru.

W ciągu siedmiu miesięcy br. eksport cukru wyniósł 253,6 tys. ton, z tego ok. 130 tys. ton do krajów UE. Na rynek unijny cukier sprzedawano po cenach 480-545 EUR/tonę, a więc niższych od ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę). W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny 220-250 EUR/tonę, które były zbliżone do cen na rynku światowym. Przedmiotem eksportu były nadwyżki produkcyjne z kampanii 2007/2008. Import cukru wyniósł ok. 73 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W związku z przewidywaną małą produkcją cukru, w drugim półroczu możliwy jest znaczący wzrost importu.

We wrześniu 2008 r. na rynku światowym ceny cukru białego wzrosły do ok. 360-370 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych za cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) płacono ok. 320 USD/tonę.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2007	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,7
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	3,4
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,5
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	2,3
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	2,0
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,5
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	2,3
2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	3,1
	II	13,4	8,6	4,3	7,1	2,2
	III	11,7	6,8	4,0	6,3	2,6
	IV	11,6	6,2	4,8	8,1	3,1
	V	8,5	5,6	4,6	6,4	3,3
	VI	8,4	5,4	5,3	9,7	3,5
	VII	8,5	5,8	4,2	4,9	3,1
I-VII 2007		80,0	47,7	29,8	30,5	20,0
I-VII 2008		76,2	48,2	31,3	46,6	21,0
I-VII 08 I-VII 07		95,1	101,1	105,3	152,6	105,0

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie
2007	VI	455,20	500,14	282,85	641,85	720,77	420,17
	VII	414,69	547,00	254,62	656,35	790,49	364,63
	VIII	387,56	456,86	242,91	578,14	614,07	486,32
	IX	340,07	502,89	239,23	570,82	587,46	483,46
	X	351,39	491,66	220,13	624,47	657,32	526,23
	XI	303,70	505,25	214,01	588,59	615,72	558,76
	XII	336,34	534,68	216,01	569,64	576,61	555,38
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	737,60	481,42	235,83	508,55	513,67	374,50

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

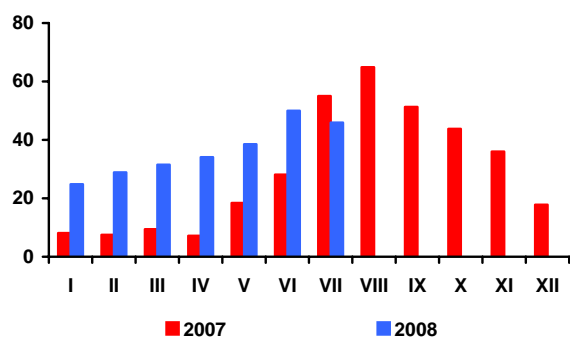
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		workowany	paczkowy		
2007	VI	2,52	2,50	2,41	3,01
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54

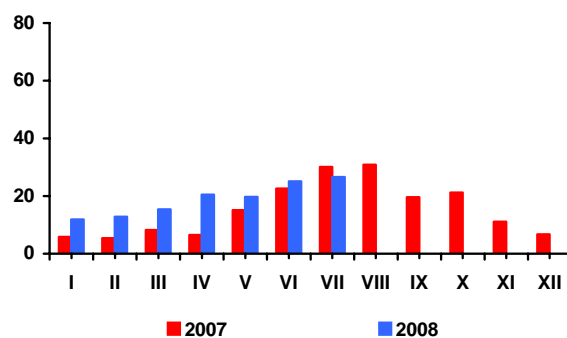
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

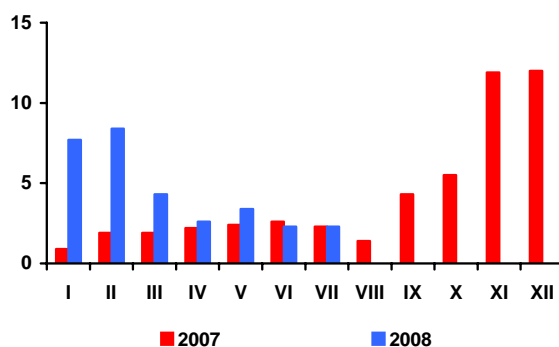
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

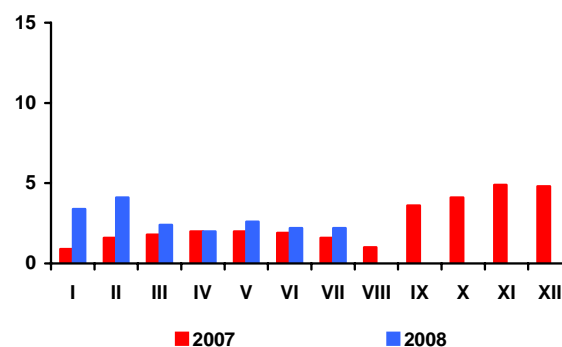
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

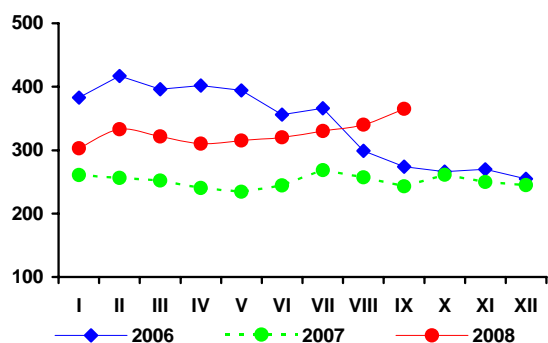
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

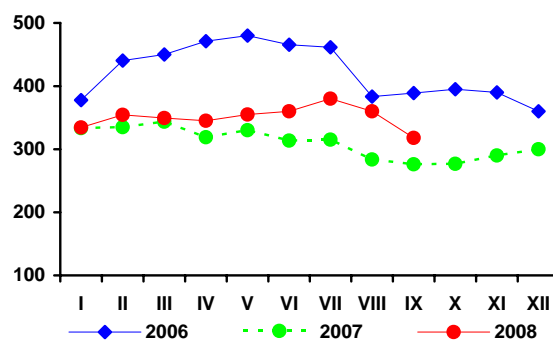
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

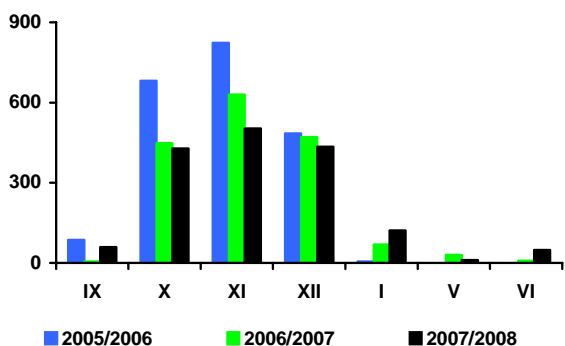
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

W pierwszej połowie września ceny rzepaku i produktów jego przerobu na rynku europejskim malały, w drugiej połowie tego miesiąca spadki cen zostały zahamowane. Pod koniec września za rzepak płacono 541 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 14 USD/tonę mniej niż na początku miesiąca, lecz o 35 USD/tonę więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 1257 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 43 USD/tonę tańszy niż na początku miesiąca, lecz o 159 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wynosiła 191 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 35 USD/tonę niższa niż na początku miesiąca, a także o 85 USD/tonę niższa niż przed rokiem.

Według najnowszych ocen w sezonie 2008/09 (lipiec/czerwiec) ceny rzepaku i oleju rzepakowego na rynku europejskim będą zbliżone do wysokich cen notowanych w sezonie poprzednim. Średnia cena rzepaku wyniesie 600 USD/tonę (cif Hamburg), wobec 604 USD/tonę w sezonie poprzednim; oleju rzepakowego 1340 USD/tonę (fob ex-mill Holandia), wobec 1311 USD/tonę w sezonie poprzednim. Tańsza będzie tylko śruta rzepakowa. Jej średnia cena obniży się do 225 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg), z 293 USD/tonę w sezonie poprzednim.

Według przedwzrostkowego szacunku GUS tegoroczne zbiory rzepaku i rzepiku w Polsce wyniosły 2085 tys. ton i były tylko 2,1% mniejsze od ubiegłorocznych. Przy spadku areálu uprawy rzepaku (o 3,2% do blisko 0,8 mln ha), plony rzepaku wzrosły (średnio o 1,1% do 27,0 dt/ha).

Szacuje się, iż w III kwartale br. skupiono ok. 1,4 mln ton rzepaku, tj. o ok. 9% mniej niż w tym samym czasie roku poprzedniego. Przeciętna cena skupu wyniosła ok. 1260 zł/tonę i była o ok. 32% wyższa niż przed rokiem. W sierpniu, tj. w okresie podejmowania decyzji produkcyjnych o zasiewach rzepaku ozimego pod przyszłoroczne zbiory, relacja cen rzepak – pszenica była korzystna dla producentów rzepaku.

W lipcu krajowy sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukował ok. 37 tys. ton surowego oleju

rzepakowego, tj. o ok. 61% więcej niż przed miesiącem, lecz o ok. 2% mniej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych siedmiu miesiącach br. łącznie ok. 290 tys. ton, tj. o ok. 10% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego była niewiele mniejsza niż przed rokiem (spadek o 0,6% do ok. 225 tys. ton). Mniejsza była produkcja margaryn (spadek o ok. 5% do ok. 183 tys. ton).

W pierwszych siedmiu miesiącach br. eksport rzepaku i oleju rzepakowego był znacząco mniejszy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Eksport śruty rzepakowej i margaryn był większy. Większy był też import wszystkich surowców i produktów oleistych (z wyjątkiem importu śrut oleistych, który był mniejszy). W pierwszych siedmiu miesiącach br. wywieziono: 54 tys. ton rzepaku (o 63% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego), 70 tys. ton oleju rzepakowego (o 55% mniej), 221 tys. ton śruty rzepakowej (o 16% więcej) i 40 tys. ton margaryn (o 33% więcej). Przywieziono: 1179 tys. ton śrut oleistych (o 4% mniej niż w pierwszych siedmiu miesiącach roku poprzedniego), 229 tys. ton olejów roślinnych (o 8% więcej), 92 tys. ton nasion oleistych (o 18% więcej) i 27 tys. ton margaryn (o 69% więcej).

Utrzymuje się wysoka dynamika wzrostu cen detalicznych tłuszczów roślinnych. We wrześniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, olej rzepakowy konfekcjonowany podrożał w detalu, zaś u producenta jego cena zmalała.

W pierwszych ośmiu miesiącach br. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły średnio o 12,2% (w relacji sierpień do grudnia), tj. o 9,5 p.p. więcej niż przed rokiem. Wzrost cen tłuszczów roślinnych był znacznie większy niż całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi, która w tym okresie podrożała średnio tylko o 0,2%. W ostatnich dwóch miesiącach w grupie tłuszczów roślinnych szybciej drożały margaryny niż oleje roślinne, co było odwróceniem tendencji występującej w poprzednich miesiącach.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2007 VII	37 497	23 626	27 172	33 951	0,89	72,5	110,4
VIII	58 272	29 462	21 244	66 490	1,74	36,5	87,6
IX	57 986	28 289	17 867	68 408	1,79	30,8	84,8
X	57 509	43 126	23 215	77 420	2,03	40,4	74,3
XI	56 440	41 993	20 095	78 338	2,05	35,6	72,0
XII	48 888	26 365	20 802	54 451	1,43	42,6	89,8
2008 I	52 715	36 546	14 142	75 119	2,0	26,8	70,2
II	53 726	37 959	13 126	78 559	2,1	24,4	68,4
III	45 134	38 410	8 716	74 828	2,0	19,3	60,3
IV	46 559	29 889	9 275	67 173	1,8	19,9	69,3
V	32 338	31 014	6 732	56 620	1,5	20,8	57,1
VI	22 764	29 764	9 641	42 887	1,1	42,4	53,1
VII	36 665	25 361	15 649	46 377	1,2	42,7	79,1
Zmiany w %							
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	61,1	-14,8	62,3	8,1	8,1	x	x
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	-2,2	7,3	-42,4	36,6	36,6	x	x
<u>VII 2008</u> <u>XII 2007</u>	-25,0	-3,8	-24,8	-14,8	-14,8	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2007 VII	37 497	583	25 889	12 191	0,32	69,0	307,6
VIII	58 272	1697	19 913	40 056	1,05	34,2	145,5
IX	57 986	2721	17 379	43 328	1,14	30,0	133,8
X	57 509	4857	22 231	40 135	1,05	38,7	143,3
XI	56 440	2873	18 175	41 138	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1499	17 655	32 732	0,86	36,1	149,4
2008 I	52 715	1540	13 223	41 032	1,08	25,1	128,5
II	53 726	3113	12 423	44 416	1,16	23,1	121,0
III	45 134	3131	7 030	41 235	1,08	15,6	109,5
IV	46 559	4386	8 135	42 810	1,12	17,5	108,8
V	32 338	6295	5 254	33 379	0,88	16,2	96,9
VI	22 764	5781	8 970	19 575	0,51	39,4	116,3
VII	36 665	4974	14 751	26 888	0,71	40,2	136,4
Zmiany w %							
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	61,1	-14,0	64,4	37,4	37,4	x	x
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	-2,2	753,2	-43,0	120,6	120,6	x	x
<u>VII 2008</u> <u>XII 2007</u>	-25,0	231,8	-16,4	-17,9	-17,9	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2007 VII	87 408	152 252	46 930	192 730	53,7	45,4
VIII	86 979	150 578	36 764	200 793	42,3	43,3
IX	86 264	240 590	38 436	288 418	44,6	29,9
X	84 660	166 284	55 284	195 660	65,3	43,3
XI	73 332	191 907	46 433	218 806	63,3	33,5
XII	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
2008 I	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
II	80 589	199 976	55 993	224 572	69,5	35,9
III	67 701	142 366	43 849	166 218	64,8	40,7
IV	69 839	129 396	42 538	156 697	60,9	44,6
V	48 507	191 681	17 891	222 297	36,9	21,8
VI	34 146	208 199	16 754	225 591	49,1	15,1
VII	54 998	134 299	16 139	173 158	29,3	31,8
Zmiany w %						
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	61,1	-35,5	-3,7	-23,2	x	x
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	-2,2	-38,0	-23,5	-31,2	x	x
<u>VII 2008</u> <u>XII 2007</u>	-25,0	-30,0	-65,2	-20,9	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śruty rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2007 VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	754	45 099	43 063	51,6	203,0
IX	86 979	1 729	34 567	54 141	39,7	160,7
X	86 264	432	34 873	51 823	40,4	166,5
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	42 965	30 916	58,6	237,2
2008 I	79 073	1 223	48 087	32 209	60,8	245,5
II	80 589	456	52 822	28 223	65,5	285,5
III	67 701	1 128	41 287	27 542	61,0	245,8
IV	69 839	1 223	39 939	31 123	57,2	224,4
V	48 507	962	13 920	35 549	28,7	136,5
VI	34 146	1 371	12 695	22 822	37,2	149,6
Zmiany w %						
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	61,1	-64,3	-3,4	89,4	x	x
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	-2,2	-33,0	-37,5	15,7	x	x
<u>VII 2008</u> <u>XII 2007</u>	-25,0	-10,9	-71,5	39,8	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2007 VII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
VIII	29 724	1 894	4 874	26 744	0,70	16,4	111,1
IX	32 141	2 713	6 478	28 376	0,74	20,2	113,3
X	34 778	3 108	8 603	29 283	0,77	24,7	118,8
XI	32 628	3 279	8 213	27 694	0,73	25,2	117,8
XII	22 746	4 866	4 640	22 972	0,60	20,4	99,0
2008 I	27 706	5849	5 907	27 648	0,73	21,3	100,2
II	28 111	4519	5 580	27 050	0,71	19,8	103,9
III	24 567	4085	4 831	23 821	0,62	19,7	103,1
IV	25 505	3812	5 905	23 412	0,61	23,2	108,9
V	25 184	2845	5 400	22 629	0,59	21,4	111,3
VI	28 586	3680	6 278	25 988	0,68	22,0	110,0
VII	23 541	2435	6 049	19 927	0,52	25,7	118,1
Zmiany w %							
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	-17,6	-33,8	-3,6	-23,3	-23,3	x	x
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	-10,5	24,4	60,8	-18,7	-18,7	x	x
<u>VII 2008</u> <u>XII 2007</u>	3,5	-50,0	30,4	-13,3	-13,3	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
2007 VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
VIII	1248,3	573,6	2,18
Zmiany w %			
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	-2,0	-16,8	x
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	30,5	-15,5	x
<u>VIII 2008</u> <u>XII 2007</u>	15,4	-28,6	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2007 VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
VIII	4,62	x	5,86	6,20	6,69	7,38
Zmiany w %						
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	-1,9	x	5,6	0,6	1,1	1,2
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	33,5	x	42,2	28,4	26,5	36,2
<u>VIII 2008</u> <u>XII 2007</u>	17,3	x	16,7	17,0	18,2	24,0

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

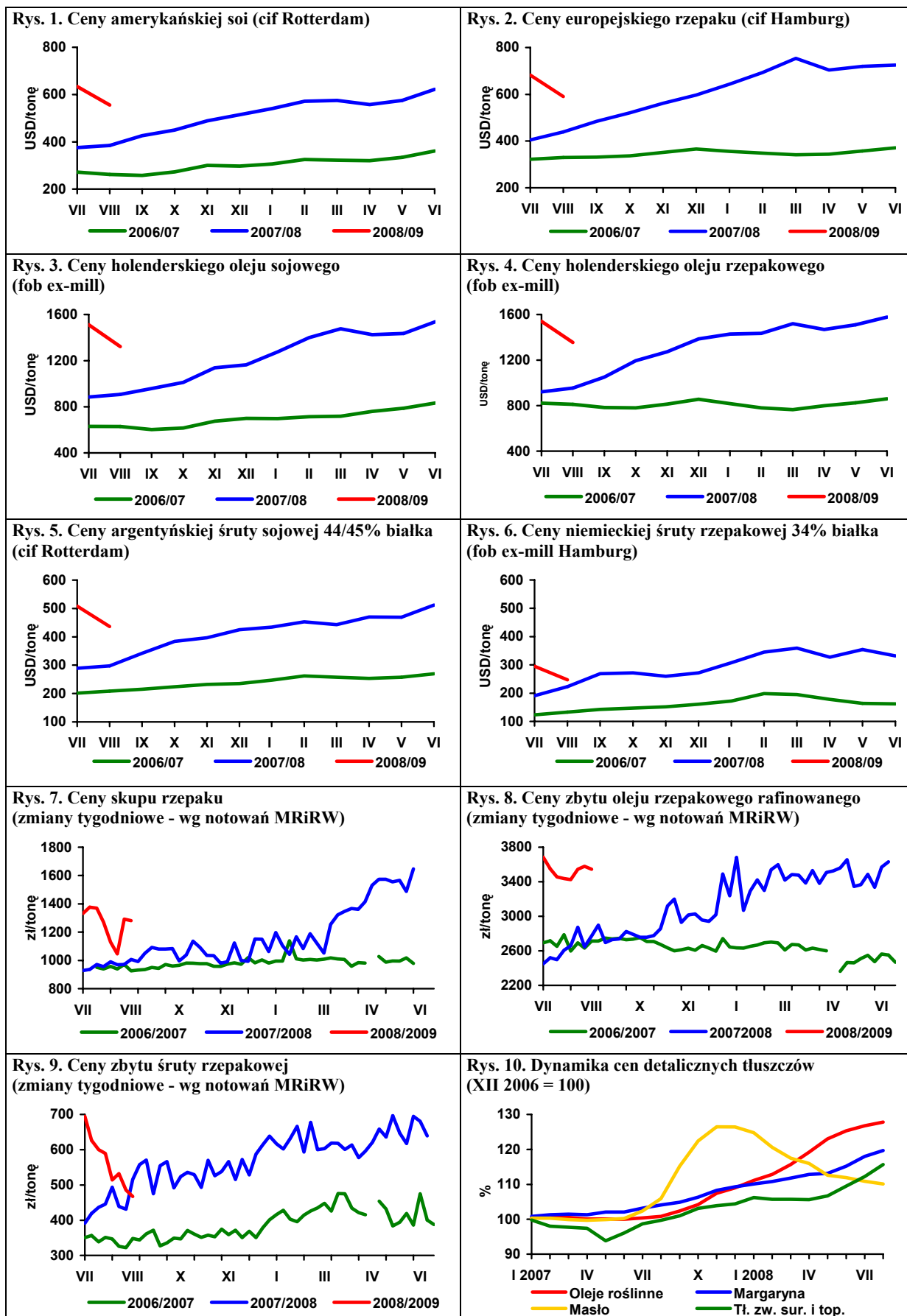
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna palma w op. 250 g	Masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2007 VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 ^c	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 ^c	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 ^c	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 ^c	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
VIII	6,44	5,72	x	12,93	3,99	9,20	x	13,88	17,90	5,20
Zmiany w %										
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	0,6	2,1	x	-0,5	7,8	4,1	x	1,6	-0,8	3,2
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	51,9	13,5	x	-7,2	45,6	79,7	x	14,7	8,8	21,5
<u>VIII 2008</u> <u>XII 2007</u>	22,0	5,1	x	-13,6	30,4	62,0	x	10,8	-12,9	11,1

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c Od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Według wstępnych szacunków zbiory ziemniaków w Polsce w 2008 r. wyniosły 10,4 mln ton i są o 12% mniejsze od zbiorów uzyskanych w 2007 r. i o 29% niższe od średnich zbiorów z lat 2001-2005.

Powierzchnia uprawy ziemniaków w Polsce w 2008 r. wyniosła 548,9 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 3,6%. W większym stopniu obniżyły się plony, które wstępnie zostały wyszacowane na 189 dt/ha, wobec 207 dt/ha w 2007 r. Na obniżenie plonów główny wpływ miały niekorzystne warunki agrometeorologiczne w okresie wegetacji oraz tradycyjnie niewielkie wykorzystanie kwalifikowanego materiału siewnego, niski poziom nawożenia oraz ograniczenie zużycia środków ochrony roślin.

Konsekwencją spadku produkcji jest wzrost cen ziemniaków na naszym rynku, który w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu wynosi 20-30%. W dalszej części sezonu 2008/09 wzrost cen może być jeszcze wyższy.

W 2008 r., w krajach UE mających decydujący wpływ na sytuację cenowo-podażową na rynku europejskim, powierzchnia uprawy ziemniaków zmalała o 2-3%. Jednocześnie nieznacznie (za wyjątkiem Wielkiej Brytanii), obniżyły się plony ziemniaków. Zbiory ziemniaków w tzw. grupie UE-5 (Holandia, Francja, Belgia Niemcy, Wielka Brytania) są prawie o 3% niższe w porównaniu z sezonem 2007/08, a wzrost cen ziemniaków w tych krajach wynosi średnio ok. 25%.

Obecnie spośród ww. krajów najwyższy poziom cen notuje się w Wielkiej Brytanii, gdzie za ziemniaki z tegorocznych zbiorów w końcu września płacono ok. 160 EUR/tonę, a ceny ziemniaków w kontraktach terminowych na kwiecień 2009 r. są o ok. 10 EUR/tonę wyższe. Znacznie niższy jest ich poziom w Holandii i Francji, a zwłaszcza w Niemczech, gdzie ceny ziemniaków jadalnych oscylują ok. 105 EUR/tonę, a w notowaniach terminowych na kwiecień nie przekraczają 120 EUR/tonę. Ziemniaki przeznaczone do przetwórstwa na cele spożywcze w Niemczech wahają się w przedziale 73-85 EUR/tonę, a w Holandii i Francji są o ok. 20% wyższe.

Pierwszy miesiąc sezonu 2008/09 nie przyniósł istotnych zmian w tendencjach handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami. W lipcu 2008 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku eksport skrobi ziemniaczanej wzrósł do 3,7 tys. ton. Na podobnym poziomie jak przed rokiem kształtowała się sprzedaż syropów skrobiowych, natomiast obniżył się eksport dekstryn. Utrzymuje się wysoki poziom eksportu frytek, wywóz chipsów i suszu z ziemniaczanego zmniejszył się.

Niższy jest import produktów skrobiowych, zwłaszcza syropów skrobiowych i dekstryn. Obniżył się też zdecydowanie przywóz frytek i chipsów.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2006	2007	2008	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200	35 100	-	-	-
VII	21 900	22 800	32 700	-	-	-
VIII	36 700	69 100	49 100	806	-	2 363
IX	159 600	298 500		27 538	12 631	28 984
X	326 900	303 300		41 608	37 510	35 730
XI	133 700	129 300		20 373	17 714	14 131
XII	45 400	41 500		5 092	1 999	-
RAZEM	747 500 ^b	864 500 ^c	211 100	95 417	71 789	81 208

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006, ^c okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2007 I-VII	1 300	1 390	2 193	10 049	94	25 682	6 468	51 868	9 041	3 194
2008 I-VII	2 488	2 466	18 746	21 749	381	33 813	4 213	54 808	8 336	4 092
2007 I	2	40	84	2 018	22	2 757	649	7 173	1 315	650
II	72	-	151	1 921	12	2 914	764	7 076	1 058	709
III	167	170	173	2 286	2	3 568	942	8 225	1 689	644
IV	268	482	77	884	5	3 613	1 049	7 179	1 276	444
V	405	698	17	1 004	27	4 748	986	7 277	1 168	306
VI	373	-	452	994	8	4 334	967	7 165	1 333	203
VII	13	-	1 239	942	18	3 748	1 111	7 773	1 202	238
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	48	367	1 745	2 435	317	8 944	600	8 004	916	458
II	269	465	2 557	3 611	17	3 791	714	7 412	1 140	644
III	314	260	3 173	3 214	7	4 732	593	7 433	1 158	680
IV	265	972	5 592	2 674	5	4 595	449	8 345	1 031	733
V	1 463	402	4 255	3 223	7	4 209	555	7 307	1 618	638
VI	122	0	1 151	2 917	14	3 275	623	8 435	1 457	450
VII	7	0	274	3 674	13	4 265	679	7 872	1 016	488

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2007 I-VII	77 719	30 695	65 200	6 719	31 429	96 625	51 838	33 545	2 649	2 321
2008 I-VII	45 218	13 516	14 374	5 301	18 227	60 268	38 943	19 611	2 329	763
2007 I	1 679	320	3 674	483	5 044	10 252	5 760	3 718	248	498
II	2 433	4 084	4 299	868	4 543	11 550	7 005	3 366	226	433
III	4 904	10 116	10 626	1 292	4 669	16 092	7 851	4 595	198	343
IV	12 598	10 360	9 307	852	3 282	12 947	6 987	3 267	217	248
V	37 790	4 190	21 550	1 167	6 322	16 597	8 275	4 781	447	393
VI	18 202	97	12 366	1 160	3 418	10 497	7 917	8 731	519	296
VII	113	1 528	3 378	897	4 151	18 690	8 043	5 087	794	110
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	703	1	686	532	2 023	8 927	6 030	3 233	343	137
II	1 636	974	906	584	3 230	10 201	5 469	2 270	276	150
III	2 292	3 896	1 584	632	2 615	8 617	6 360	3 050	227	99
IV	7 578	5 273	2 251	719	2 283	8 327	6 408	4 829	269	190
V	25 085	1 036	5 537	773	2 573	8 447	4 973	2 424	437	86
VI	7 713	1 481	2 502	848	3 127	9 393	5 383	2 007	482	142
VII	210	856	909	1 212	2 377	6 357	4 319	1 798	295	109

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	VIII	VI	VII	VIII	Wskaźnik zmian cen	
		2007	2008	2008	2008	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	27,4	50,7	50,8	39,5	144,2	77,8
	Targowiskowa	71,3	57,5	122,6	93,6	131,3	76,3
	Detaliczna (zł/kg)	0,85	0,78	1,42	1,13	132,9	79,6
	Importowa	73,1	86,9	69,1	.	85,1	79,5
	Eksportowa	25,8	43,5	44,5	.	50,7	102,3
Relacje cen	Skup / targowisko	0,38	0,88	0,41	0,42	-	-
	Targowisko / detal	0,84	0,74	0,86	0,83	-	-
	Skup / detal	0,32	0,65	0,36	0,35	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	Skupu (zł/t)	143,9	127,5	123,2	124,2	86,3	100,9
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	2,69	2,01	1,86	1,93	71,7	103,8
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	4,65	4,37	4,39	4,37	94,0	99,5
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	9,10	9,32	9,28	9,30	102,2	100,2
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	32,10	33,30	33,40	33,60	104,7	100,6
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	7,22	7,70	7,70	7,70	106,6	100,0
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,60	8,30	8,32	8,36	110,0	100,5

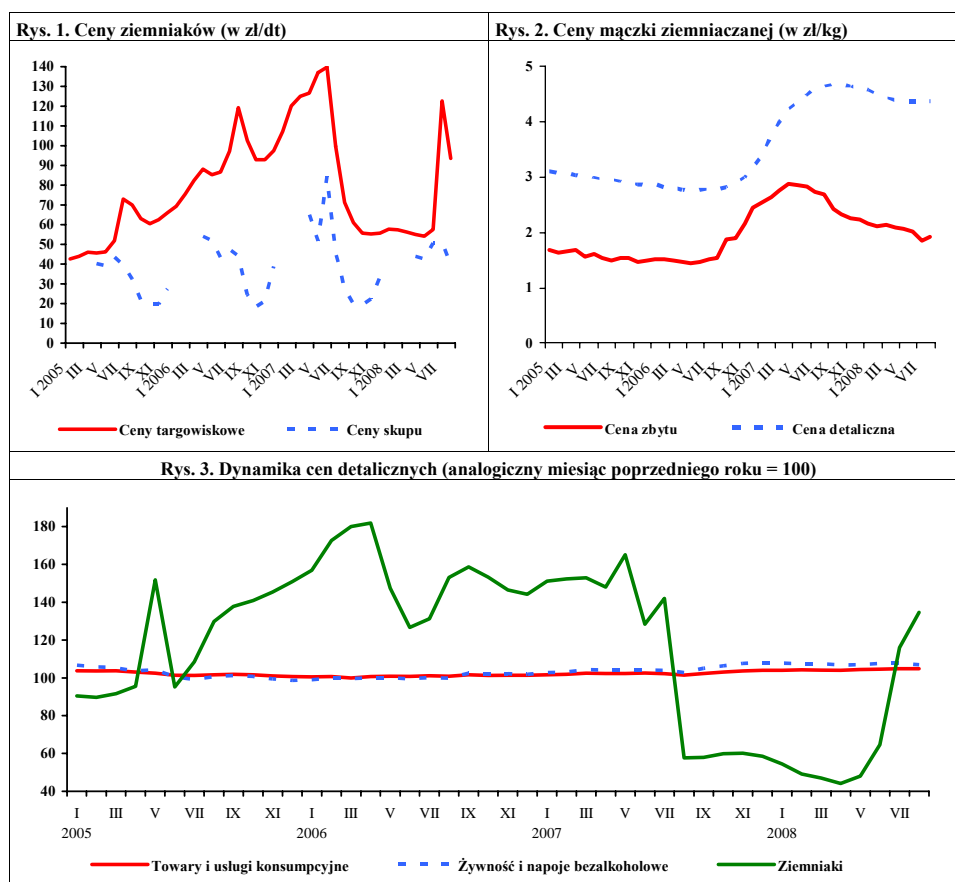
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwo		2007	2008			wsk. zmian cen	
		sierpień	czerwiec	lipiec	sierpień	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	72,5	61,7	113,2	97,50	134,5	86,1
2	Kujawsko-pomorskie	67,6	58,0	127,2	98,15	145,2	77,1
3	Lubelskie	78,8	46,0	118,9	88,47	112,3	74,4
4	Lubuskie	80,2	69,4	130,8	106,73	133,1	81,6
5	Łódzkie	63,0	53,0	118,2	88,46	140,4	74,9
6	Małopolskie	71,6	62,2	107,8	81,20	113,4	75,4
7	Mazowieckie	68,3	47,6	139,1	95,30	139,5	68,5
8	Opolskie	87,5	67,2	118,6	97,67	111,6	82,3
9	Podkarpackie	78,3	58,5	109,7	95,59	122,1	87,2
10	Podlaskie	69,1	37,9	138,7	91,70	132,7	66,1
11	Pomorskie	76,1	68,0	123,5	94,17	123,7	76,3
12	Śląskie	72,9	65,6	112,8	90,82	124,6	80,5
13	Świętokrzyskie	60,6	50,9	116,1	78,77	130,0	67,9
14	Warmińsko-mazurskie	69,2	63,4	149,8	95,70	138,3	63,9
15	Wielkopolskie	67,4	60,1	124,6	103,36	153,4	82,9
16	Zachodniopomorskie	78,2	75,6	122,5	101,50	129,8	82,9
maksimum		87,5	75,6	149,8	106,7	x	
minimum		60,6	37,9	107,8	78,8		
różnica w %		44,4	99,7	39,0	35,5		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

Obniżenie podaży warzyw ciepłolubnych uprawianych w gruncie sprawiło, że we wrześniu 2008 r. wzrosły ceny skupu pomidorów, ogórków do konserwowania i do kwaszenia. Podrożały też pomidory szklarniowe (przeznaczone na eksport o 90%), papryka, kapusta biała, kalafiory gruntowe i kapusta pekińska. Więcej płacono za cebule obierana do przetwórstwa. Spadły natomiast ceny cebuli do bezpośredniego spożycia i na eksport (o 10 i 15%), buraków ćwikłowych (o 16 i 17%), marchwi (o 28 i 5%) oraz w niewielkim stopniu kapusty białej i czerwonej na eksport. Na tym samym poziomie pozostały ceny pieczarek. Potaniała większość warzyw przemysłowych, jak: brokuły i kalafiory różyczkowane, pomidory do mrożenia i do tłoczenia. Na tym samym poziomie jak w poprzednim miesiącu utrzymały się ceny skupu marchwi i fasoli szparagowej w zakładach przetwórczych. Na rynkach hurtowych niższe ceny osiągała cebula, kapusta biała, marchew, buraki i pomidory gruntowe, a wyższe ogórki gruntowe i spod osłon, pomidory spod osłon i kalafiory gruntowe.

W relacji do września 2007 r. obniżyły się ceny skupu wszystkich warzyw do bezpośredniej konsumpcji oraz większości warzyw przeznaczonych na eksport, jak: cebuli, kapusty białej, czerwonej i pekińskiej, pomidorów oraz papryki. Niższe ceny oferowano w przetwórstwie za: cebulę obieraną, kapustę białą i kalafiory różyczkowane. Nie zmieniły się ceny pomidorów do mrożenia. Natomiast zakłady przetwórcze więcej płaciły za marchew, pomidory do tłoczenia, brokuły różyczkowane i fasolę szparagową. Spośród warzyw skierowanych na eksport podrożały: ziemniaki (o 126%), selery, pory, buraki i marchew. Obniżyły się hurtowe ceny kapusty białej (o 49%), kalafiorów gruntowych (o 31%), pomidorów oraz ogórków gruntowych, i spod osłon. Natomiast więcej niż w ubiegłym roku płacono w hurcie za buraki oraz marchew.

W sierpniu 2008 r. w porównaniu z lipcem obniżył się poziom cen detalicznych wszystkich warzyw świeżych, a najbardziej: papryki (o 42%), pomidorów gruntowych (o 36%), buraków (o 33%) i marchwi (o 28%). Ponadto potaniała cebula, kapusta, selery, ogórki gruntowe i kalafiory. O 1% wzrosły ceny detaliczne pieczarek. W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych. W stosunku do sierpnia 2007 r. spośród warzyw świeżych obniżyły się ceny detaliczne porów

(o 67%), kapusty białej (o 31%), cebuli, papryki, pomidorów i ogórków gruntowych, kalafiorów i pieczarek. Podrożały natomiast buraki (o 32%), marchew i selery. W tym okresie zwykowały ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej: ogórków konserwowych (o 13%), mrożonych mieszanek warzywnych (o 8%), szpinaku mrożonego, groszku konserwowego i kukurydzy konserwowej.

W lipcu 2008 r. w porównaniu z lipcem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły produkcję konserw warzywnych o 65%, jednogatunkowych soków warzywnych o 40%, mrożonych warzyw o 22%, a w mniejszym stopniu marynat i soku pomidorowego. Obniżyła się natomiast produkcja gotowych dań mrożonych.

W lipcu 2008 r. wyeksportowano 30,5 tys. ton warzyw świeżych o wartości 17,8 mln EUR. W stosunku do lipca 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zwiększył się 90%, a jego wartość wzrosła dwukrotnie. Ilość wyeksportowanych pomidorów zwiększyła się o 19%, a kalafiorów o 31%, co głównie wpłynęło na wzrost sprzedaży warzyw świeżych. Natomiast mniej wyeksportowano cebuli, kapusty, marchwi i ogórków. W czerwcu br. sprzedano 21,5 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 14,9 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do lipca 2007 r. o 10%, a jego wartość o 6%. O spadku sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował niższy o 18% eksport mrożonek oraz o 5% marynat. O 17% wzrósł natomiast eksport suszy i o 3% konserw.

Import warzyw świeżych w lipcu 2008 r. wyniósł 8,0 tys. ton, a jego wartość 4,3 mln EUR. W porównaniu z lipcem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 16%, a jego wartość o 26%. Do spadku importu warzyw świeżych przyczynił się niższy zakup czosnku (o 59%), pomidorów (o 55%), kapusty (o 25%) oraz cebuli (o 8%). Więcej zakupiono natomiast ogórków (czterokrotnie) i marchwi. W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 10,6 tys. ton, a jego wartość 9,4 mln EUR. W porównaniu z lipcem 2007 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych spadła o 9%, a ich wartość o 6%. Na spadek importu przetworów wpłynął mniejszy zakup marynat (o 53%), konserw i koncentratu pomidorowego.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2008</u> VIII 2008	80	86	107	72	84	123	129	114	167	114	100
<u>IX 2008</u> IX 2007	81	91	56	97	96	84	97	98	82	70	96

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
Wskaźnik zmian w %											
<u>IX 2008</u> VIII 2008	107	x	100	x	x	100	91	95	x	94	97
<u>IX 2008</u> IX 2007	94	74	126	x	x	106	109	90	x	100	165

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2007 VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
Wskaźnik zmian w %													
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	190	103	107	95	95	113	95	x	x	85	x	83	x
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	78	x	75	33	68	98	113	89	161	88	128	113	226

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2007 III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007 I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
IV	3 540	1 257	34 327	5 477	1 083	2 300
V	4 387	891	23 374	3 459	1 084	1 641
VI	2 655	601	22 980	7 061	1 057	2 155
VII	3 190	448	30 029	18 567	751	8 597
Wskaźnik zmian w %						
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	110	140	122	165	81	114

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008							VII 2008 VII 2007 (%)
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII				
Warzywa ogółem	22648	18598	16065	20166	26501	33961	31391	26138	307653	34737	46371	47734	37114	34405	30467	190				
Cebula	6611	6463	7850	9597	11682	13499	12246	8767	105878	12672	15116	12408	10776	8364	4220	54				
Kapusta	3482	5874	4978	2504	3043	6075	5934	3528	62587	7536	12419	14086	3363	2457	1836	37				
Marchew	1552	1753	1898	1825	2417	3095	3273	2773	22610	3396	6727	8996	6674	2648	1099	58				
Ogorki	1281	2597	7701	4966	865	485	258	195	19386	184	135	546	627	1162	3422	44				
Pomidory	9532	11270	10241	15257	12285	11245	3652	1127	79539	637	1054	2055	9677	11247	12215	119				
Kalafiori	1109	4060	2826	3740	2109	3664	1549	535	20577	449	408	472	391	3923	3705	131				
Przetwory ogółem	32485	27692	23985	27794	36249	47215	43637	37570	431216	46789	55250	44311	35025	31355	21543	90				
Susze	1089	914	796	817	1261	1473	1443	1325	14065	1651	1454	9478	1213	1087	935	117				
Marynaty	3084	3107	2536	2473	2868	4326	3792	2996	35802	3179	3364	3187	2908	1797	2411	95				
Konserwy	3340	2371	1878	1863	2389	4210	3495	3838	39477	4655	3434	3659	2627	2385	1934	103				
-kapusta kwasz.	1173	922	745	599	617	1156	1177	1268	15777	1214	1068	1406	1773	660	399	54				
Mrożonki	22648	18598	16065	20166	26501	33961	31391	26138	307653	33882	36355	31943	25665	23026	13229	82				
Piecarki i ich przetwory	15244	12040	11192	10771	12167	16395	16618	18265	175354	17087	15666	17503	14417	11933	9840	88				
Warzywa ogółem	11882	9767	8450	10673	13505	17181	15884	12133	156527	11999	12790	13534	17034	18748	17770	210				
Cebula	3576	3511	3748	3545	3984	4512	4578	3227	45210	4916	4229	4048	2902	2480	1422	38				
Kapusta	786	1236	928	493	525	799	777	575	9919	1312	2237	2525	3643	894	415	45				
Marchew	341	358	466	299	288	372	399	308	3558	420	772	1061	1252	673	432	93				
Ogorki	884	2013	2241	1746	538	368	215	160	8862	180	90	210	430	743	1630	73				
Pomidory	7922	8681	8816	11127	10164	10137	3336	899	65621	406	550	846	1422	9144	10318	117				
Kalafiori	423	1104	1404	1356	1109	1687	735	306	8653	256	232	295	285	180	1143	81				
Przetwory ogółem	20245	18220	15832	18080	23199	29982	27369	25443	270939	28356	28060	27081	26707	21383	14939	94				
Susze	2161	1809	1576	1797	2707	2967	2927	2484	27787	3238	2974	2875	2733	2297	1802	114				
Marynaty	2335	2397	2041	2012	2228	3599	3125	2611	29623	2650	2597	2449	2610	1842	2337	114				
Konserwy	2061	1967	1491	1632	1985	3323	2556	2642	26505	3008	2838	2835	2888	2475	2105	141				
-kapusta kwasz.	379	389	275	230	246	460	478	514	5193	480	426	440	631	328	204	74				
Mrożonki	11882	9767	8450	10673	13505	17181	15884	12133	156527	16694	16975	15856	14880	11955	5857	69				
Piecarki i ich przetwory	20867	17154	16241	16029	18665	23310	23603	23472	246985	24243	22119	24898	25067	18313	14763	91				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008							VII 2008 VII 2007 (%)
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII				
Warzywa ogółem	36590	20428	9501	4381	4963	6349	20794	32161	303053	32484	39517	45938	49020	38389	23156	7952	84			
Cebula	11479	6341	3004	1255	1485	2136	2705	4966	78916	3843	4415	4022	8361	10258	6725	2763	92			
Kapusta	1527	378	13	115	2	11	36	14	4357	76	175	635	3819	1423	108	10	75			
Marchew	6347	5338	840	485	274	63	300	1279	28654	1833	3300	5665	7809	7352	7120	1050	125			
Ogórki	1470	277	147	47	987	1577	4536	5160	26975	4579	3851	3474	2380	1333	1734	671	458			
Pomidory	8858	4455	2166	518	597	459	5886	11351	80112	11973	13777	15871	12493	10630	3828	981	45			
Papryka	2278	2197	1556	612	499	472	2542	3163	22888	2931	3364	3937	2150	2246	2258	1557	100			
Czosnek	543	359	933	591	380	321	372	648	7323	429	349	795	925	569	206	379	41			
Przetwory ogółem	12953	12450	11635	12014	11918	14951	16846	15370	156929	13106	15456	13808	15511	12592	13889	10588	91			
Mrożonki	3016	2603	2423	3291	2608	3078	3436	3283	36888	2969	3395	3315	3796	2777	3458	2596	107			
Susze	965	1183	888	771	876	1272	963	740	12277	1046	1554	940	1436	1177	1666	992	112			
Marynaty	1080	1027	775	888	1279	1085	1296	1068	12279	870	1238	1061	1140	1531	1002	365	47			
Konserwy	2406	2113	2108	2887	3499	3519	3758	3442	32903	2157	2584	3189	3066	2196	2306	2047	97			
<i>-kukurydza konserw.</i>	1352	1059	1143	2079	2167	2097	2031	1537	18881	978	1212	1838	1868	1005	969	749	66			
Koncentrat pomid.	4133	4245	3934	2540	2616	4449	5727	5256	46105	4515	5517	4139	4735	3373	3840	3623	92			
Warzywa ogółem	19138	10473	5859	2223	2702	4019	19838	28998	223091	26361	28997	39225	33830	25752	12165	4346	74			
Cebula	2660	1289	381	157	190	268	304	577	15639	413	713	1004	987	1439	869	209	55			
Kapusta	368	87	4	19	1	3	5	8	1386	37	79	283	1758	654	61	7	167			
Marchew	1220	1215	179	111	68	10	102	309	6357	382	685	1132	2089	2869	3034	425	237			
Ogórki	1108	158	41	24	539	1193	3855	4036	24205	4360	4029	3230	1675	879	804	219	527			
Pomidory	6381	3077	1823	567	697	582	6320	12969	87364	10712	11055	16905	12855	9129	2877	769	42			
Papryka	4032	3108	2261	461	272	614	4795	4960	36898	3759	4588	6679	4243	5667	3119	1982	88			
Czosnek	600	439	595	327	290	272	316	527	6908	340	291	643	612	373	186	200	34			
Przetwory ogółem	10340	10244	9953	9909	10537	13157	13324	12278	131908	10925	13326	12106	13923	11263	12298	9363	94			
Mrożonki	2212	1927	1891	2319	2016	2429	2625	2345	28979	2430	2756	2779	3093	2333	2587	2029	107			
Susze	1706	1753	1509	1463	1550	2011	1664	1291	20111	1617	2240	1414	2301	1888	2485	1482	98			
Marynaty	759	849	591	639	787	803	1129	914	9642	723	950	870	937	1034	867	349	59			
Konserwy	2363	2183	2340	2518	3519	3824	3797	3290	33408	2286	2681	3227	3372	2313	2254	2217	95			
<i>-kukurydza konserw.</i>	1002	840	985	1482	1826	1856	1738	1302	15152	791	1011	1530	1647	870	822	670	68			
Koncentrat pomid.	2325	2550	2297	1661	1745	2714	2764	3207	26695	2883	3605	2849	3077	2455	2822	2551	111			

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 V	0,51	0,23	0,22	0,68	0,82	0,37	1,42	0,66	0,38	0,49
VI	0,52	0,21	0,21	0,77	0,76	0,27	1,48	0,71	0,47	0,45
VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,39	0,17	0,12	0,98	0,64	0,57	1,50	0,73	0,40	0,48
II	0,28	0,18	0,11	0,67	0,52	0,57	1,52	0,71	0,40	0,47
III	0,28	0,20	0,14	1,35	0,66	0,52	1,48	0,66	0,31	0,43
IV	0,23	0,26	0,14	0,79	0,69	0,60	1,44	0,85	0,36	0,45
V	0,26	0,43	0,20	0,80	0,70	0,46	1,51	0,85	0,45	0,47
VI	0,30	0,36	0,25	0,64	0,81	0,42	1,53	0,84	0,50	0,52
VII	0,34	0,23	0,39	0,48	0,84	0,31	1,54	0,82	0,51	0,44
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	113	64	156	75	104	74	101	98	102	85
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	74	121	156	150	99	63	102	121	119	94

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntow ^a
2007 III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91
Wskaźnik zmian w %									
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	84	98	98	95	170	94	185	142	123
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	100	51	124	131	78	89	89	70	69

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2007 VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
Wskaźnik zmian w %							
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	101	106	103	103	100	101	100
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	116	120	96	108	104	102	97

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2007 VI	2,98	2,41 ^a	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 ^a	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 ^a	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
Wskaźnik zmian w %											
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	86	84	72	67	91	x	58	64	91	96	101
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	92	69	120	132	110	33	93	93	90	92	91

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Ketchup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
Wskaźnik zmian w %											
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	101	101	100	100	100	100	101	100	101	100	100
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	113	105	102	107	105	108	104	103	107	107	106

^a w zł/l

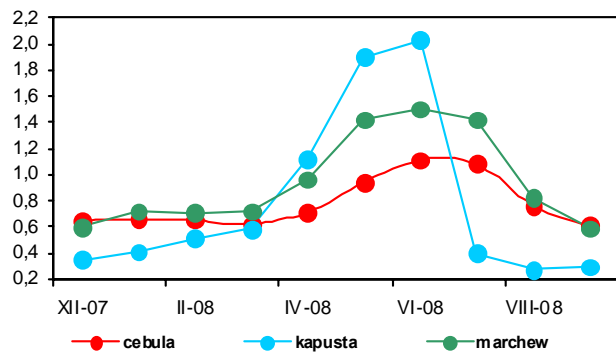
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

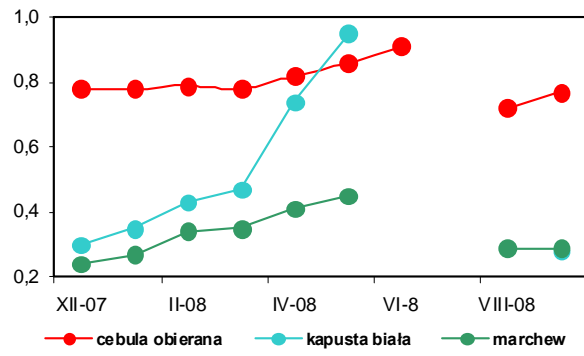
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiory
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

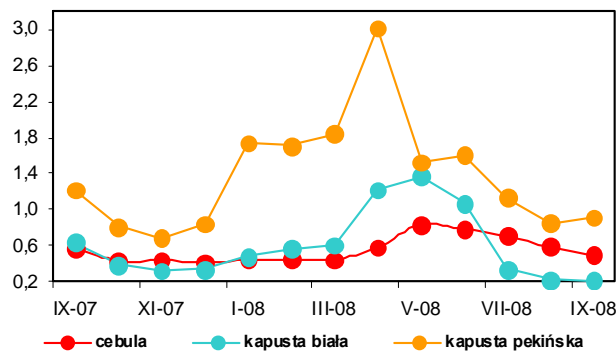
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

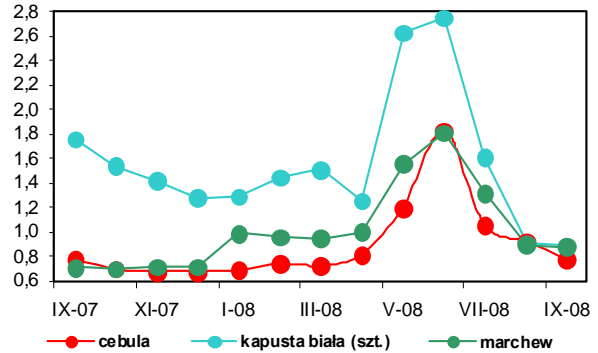
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

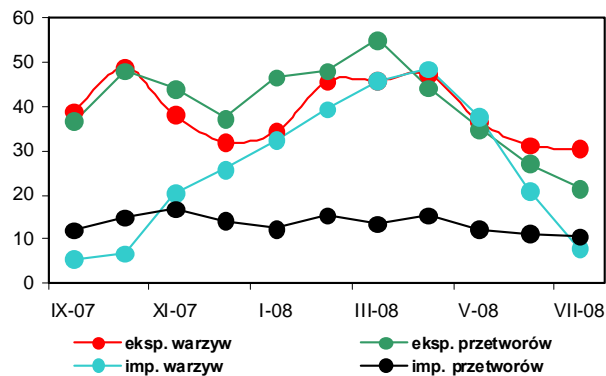
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

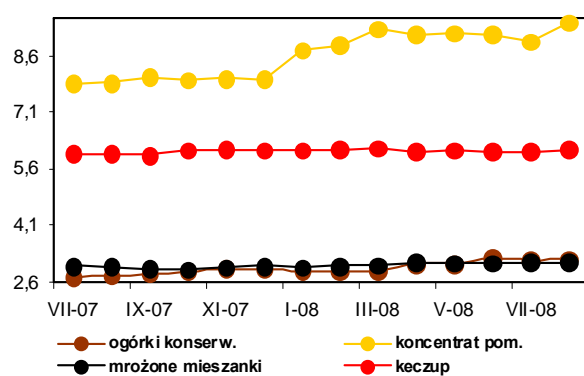
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

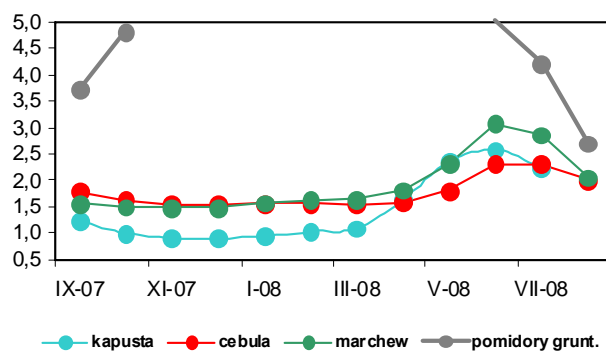
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

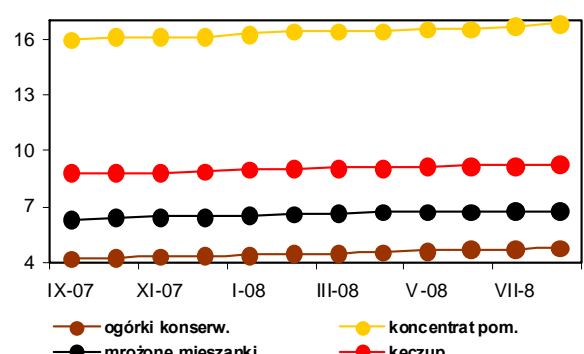
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

We wrześniu 2008 r. znacznie niższe niż we wrześniu 2007 r. były ceny jabłek gruszek i śliwek. Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 50%, gruszek o 23%, a śliwek o 61%. Ceny tych owoców przeznaczonych na eksport spadły odpowiednio o 57, 23 i 62%. Ceny płacone za jabłka przez zakłady przetwórcze były niższe o 78%, a śliwek o 19%. Spadek cen owoców spowodowany był wzrostem ich zbiorów w 2008 r. Globalne zbiory owoców wzrosły dwukrotnie w stosunku do bardzo niskich w 2007 r. i wyniosły 3,5 mln ton. Zbiory jabłek zwiększyły się o 142%, gruszek o 122%, a śliwek o 95%.

We wrześniu 2008 r. potaniały na rynkach hurtowych owoce cytrusowe i winogrona, a najbardziej (o 16%) spadły ceny pomarańcz. Obniżenie cen wynikało z wyższych zbiorów tych owoców w krajach – głównych producentach. Nieznacznie droższe niż we wrześniu 2007 r. były banany (o 4%).

We wrześniu 2008 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek spadły o 17%, gruszek o 3%, a ceny śliwek zwiększyły się o 8%. Wyższe były ceny jabłek i śliwek kierowanych do przetwórstwa – odpowiednio o 19 i 66%. Obniżyły się ceny jabłek, gruszek i śliwek oferowane przez firmy eksportowe. Spośród owoców południowych podrożały na rynkach hurtowych tylko mandarynki (o 6%) i banany (o 5%).

W sierpniu 2008 r. w relacji do sierpnia roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmniejszyły się o 11%. Owoce południowe potaniały o 3,1%, a przetwory owocowe podrożały o 8,5%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 7,9%, przy wzroście cen żywności o 6,9%. Ceny jabłek spadły o 14,8%, śliwek o 35,7%, a pozostałych owoców pestkowych o 17,4%. Droższe były jedynie gruszki (o 3,1%) i owoce jagodowe (o 5,9%). W grupie owoców południowych średnie ceny owoców cytrusowych wzrosły o 6%, a bananów spadły o 8,7%. Wzrosły natomiast ceny detaliczne wszystkich przetworów, a najbardziej podrożały mrożone truskawki (o 43%) i ananasy w puszkach (o 17%). W sierpniu 2008 r. w grupie przetworów nieznacznie tańsze niż w miesiącu poprzednim były tylko brzoskwinie w puszkach. W sierpniu niższe niż w lipcu 2008 r.

były ceny detaliczne wszystkich owoców świeżych, a najbardziej potaniały śliwki (o 44%), jabłka (o 34%) i winogrona (o 29%).

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych była w lipcu 2008 r. niższa niż w lipcu roku poprzedniego o 28%, natomiast soków zagęszczonych (głównie produkowanych z owoców miękkich) wzrosła o 53%. Produkcja dżemów zwiększyła się o 4%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 21%, a mrożonych owoców o 11%. W lipcu 2008 r. mniej niż w miesiącu poprzednim była produkcja soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych oraz dżemów, a wzrosła produkcja kompotów i soków zagęszczonych. W okresie I-VII 2008 r. niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego była produkcja owoców mrożonych (o 1,1%) oraz kompotów i owoców pasteryzowanych (o 2,4%). Produkcja soków pitnych wzrosła o 5,3%, soków zagęszczonych o 11%, a dżemów o 48%.

W lipcu 2008 r. wolumen eksportu owoców świeżych był wyższy w porównaniu z lipcem roku poprzedniego o 8%, a przetworów owocowych niższy o 16%. W grupie owoców świeżych wyższy był eksport truskawek i wiśni, a niższy większości pozostałych owoców. Spośród przetworów zwiększyła się jedynie zagraniczna sprzedaż puszkowanych truskawek (ponad czterokrotnie) oraz zagęszczonych soków owocowych. Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniały wiśnie w puszkach i dżemy), wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych obniżyły się więcej, niż wolumenu eksportu i stanowiły 83% poziomu z lipca 2007 r. Wpływy z eksportu owoców świeżych spadły o 8% do 3,2 mln EUR. Spadł przywóz niemal wszystkich owoców i ich przetworów (z wyjątkiem dżemów i ananasów w puszkach). Wartość przywozu owoców i ich przetworów obniżyła się o 36% do 69,2 mln EUR. Dodatnie saldo obrotów tymi produktami w lipcu 2008 r. wyniosło 52,0 mln EUR, wobec 33,4 mln EUR w lipcu 2007 r. W miesiącach I-VII 2008 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami osiągnęło poziom 18,6 mln EUR wobec dodatniego na poziomie 60,3 mln EUR w analogicznym okresie 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	83	x	x	x	x	68	110
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	51	80	x	x	x	45	56

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2007 VII	0,45	3,93	-	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	2,10^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	119	x	x	x	x	88	116	x	x	166
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	22	x	x	x	x	74	32	x	x	81

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukasówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 VII	1,91	-	-	2,07	2,00	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,00	2,00	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,00	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>IX 2008</u> <u>VIII 2008</u>	69	x	x	x	x	x	x	88	x	x	x	x	94
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	43	48	x	x	x	x	34	77	100	x	x	x	38

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2007 VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
2008 I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	34 518	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	30 364	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 320	5 323	80 969	9 650	1 476
VII	4 729	7 643	16 966	18 537	80 377	4 870	3 504
Wskaźniki zmian (%)							
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	68	84	76	348	99	50	237
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	72	118	90	153	111	104	110

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007										2008							VII 2008 VII 2007 (%)
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII		
Owoce świeże	42 403	45 835	36 247	24 899	28 842	19 227	26 102	43 849	641 925	42 318	57 985	57 696	30 098	22 993	24 267	39 134	108	
Jabłka	34 647	18 501	4 462	3 281	5 664	6 173	11 772	23 403	449 734	30 431	43 485	48 480	24 005	16 837	5 343	2 111	47	
Gruszki	263	260	210	230	423	287	368	424	3 335	290	560	617	126	364	58	132	63	
Truskawki	789	14 970	499	135	34	12	13	3	16 620	19	77	23	72	128	10 366	894	179	
Sliwki	26	39	652	2 027	3 272	1 225	151	1	7 520	7	4	13	21	57	69	599	92	
Maliny	25	2 327	7 274	3 264	8 527	2 989	16	20	24 610	17	0	6	18	0	544	5 055	69	
Wiśnie	24	544	3 081	98	135	66	187	22	4 481	1	44	20	20	39	577	7 995	259	
Przetwory owocowe	55 517	68 537	69 288	58 134	59 150	50 149	42 779	33 579	667 148	41 130	44 024	44 905	46 703	45 540	53 171	58 101	84	
Zagęszczony sok jabłkowy	14 999	14 290	12 182	15 383	19 218	14 442	7 958	7 398	170 636	6 941	8 270	9 237	10 298	13 362	14 125	12 719	104	
Truskawki w puszkach	718	1 434	787	779	743	643	505	402	8 996	617	704	518	520	540	983	3 591	456	
Wiśnie w puszkach	693	928	894	737	703	295	238	199	7 142	351	437	565	659	671	361	317	36	
Dżemy	3 077	4 187	3 818	2 922	2 431	2 476	2 283	2 029	35 450	1 766	2 291	2 071	2 305	2 029	1 940	1 930	51	
Mrożonki	20 413	31 889	34 617	22 775	23 272	18 917	19 149	12 323	273 742	18 669	19 626	18 921	18 256	16 071	20 839	24 531	71	
Owoce świeże	18 366	32 487	35 560	25 902	24 939	14 563	13 959	15 381	287 533	18 921	24 397	21 681	17 912	13 350	20 106	32 821	92	
Jabłka	13 203	8 825	2 443	1 278	2 249	2 605	4 896	6 232	129 576	12 122	15 372	15 822	13 452	9 129	3 174	1 095	45	
Gruszki	196	209	178	94	207	210	290	243	2 073	165	256	273	81	138	28	69	39	
Truskawki	862	13 663	532	287	85	25	40	2	15 710	23	82	39	125	162	10 022	914	172	
Sliwki	20	49	345	974	1 658	912	151	1	4 215	7	3	12	23	35	41	330	96	
Maliny	19	2 462	9 597	4 417	11 635	3 431	29	35	31 753	31	0	10	32	0	828	7 607	79	
Wiśnie	23	537	2 258	71	145	77	218	26	3 562	0	46	31	29	66	732	8 648	383	
Przetwory owocowe	56 405	82 051	106 350	96 992	95 041	77 827	63 124	45 977	862 955	63 273	71 839	67 564	70 035	67 011	77 499	88 312	83	
Zagęszczony sok jabłkowy	14 528	13 211	12 117	22 647	35 652	23 391	12 768	11 455	208 777	13 673	15 770	16 498	16 494	20 069	18 600	16 840	139	
Truskawki w puszkach	856	1 888	974	1 102	928	800	658	496	11 367	894	1 176	666	716	794	1 199	4 560	468	
Wiśnie w puszkach	664	954	870	728	709	362	316	254	7 482	481	534	670	858	761	431	386	44	
Dżemy	3 926	5 413	6 833	4 852	4 093	4 460	3 618	3 051	50 844	3 041	3 494	3 230	4 102	3 387	3 090	3 025	44	
Mrożonki	18 840	33 805	47 239	32 495	28 472	26 301	26 313	16 614	318 953	25 992	28 382	26 488	26 800	22 608	26 828	30 001	64	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008							VII 2008	VII 2007
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII 2007 (%)				
Owoce świeże	71 864	77 619	125 850	120 132	122 813	145 041	101 586	124 860	1 263 600	102 323	92 051	87 219	77 783	82 801	70 454	75 980	60				
Banany	23 402	16 511	18 136	20 516	15 599	18 101	15 792	19 077	234 066	19 657	24 020	18 919	21 023	25 634	16 979	16 895	93				
Owoce cytrusowe	20 183	9 734	9 805	9 989	12 898	24 220	55 571	84 710	435 130	63 980	47 442	43 595	27 050	17 011	9 997	7 431	76				
Brzoskwinie i nekt.	1 965	14 280	34 484	28 842	13 839	3 129	46	7	96 942	8	48	144	281	3 304	10 616	15 934	46				
Winogrona	7 421	2 580	8 778	23 789	19 937	20 809	12 355	6 005	128 948	4 097	5 019	8 009	11 370	10 869	5 353	5 442	62				
Arbuzy	6 379	21 268	39 930	18 558	2 851	362	199	234	92 778	167	273	714	2 904	10 539	16 775	21 839	55				
Jablka	3 796	3 484	2 894	8 295	47 562	64 224	2 874	1 671	138 198	3 119	3 760	3 790	3 771	4 944	4 126	2 471	85				
Przetwory razem	18 138	20 284	23 030	26 615	25 179	32 160	31 010	23 460	304 123	22 517	24 179	23 394	22 663	18 844	18 472	15 908	69				
Soki zagęszczone	6 635	10 052	9 286	10 914	11 868	15 102	11 986	10 385	114 928	9 826	7 258	9 106	8 929	6 692	6 816	5 336	57				
-sok pomarańczowy	1 866	3 084	2 165	2 023	1 965	2 443	2 358	2 685	29 186	2 337	2 133	3 125	2 201	2 366	2 236	1 145	53				
Mrożonki	2 620	1 558	5 585	4 542	3 225	3 368	2 462	2 339	33 570	2 802	2 939	2 789	2 591	1 513	1 836	3 081	55				
Susze	694	576	932	964	1 607	1 953	1 601	1 274	13 315	1 117	1 332	875	703	809	866	885	95				
Dżemy	695	630	561	806	375	655	709	855	7 817	638	704	668	893	840	1 157	946	109				
Przetwory puszkow.	7 413	7 409	6 562	9 306	7 914	10 812	14 053	8 408	132 521	7 967	11 793	9 866	9 346	8 940	7 657	5 566	83				
-ananasy	1 315	916	1 000	1 584	1 416	1 748	2 792	1 885	20 420	2 112	3 454	2 712	1 817	1 360	1 516	1 399	140				
-brzoskwinie	1 854	1 861	2 040	2 231	1 944	2 596	5 323	2 580	32 826	1 828	3 143	2 224	1 623	1 985	1 748	1 314	64				
Owoce świeże	54 026	53 311	74 088	80 433	71 284	87 600	83 234	94 109	848 910	81 986	77 848	78 528	71 938	75 451	57 206	49 092	66				
Banany	14 173	9 508	9 322	11 133	9 772	11 181	11 538	11 801	143 949	11 948	16 372	15 513	14 977	14 082	10 580	7 817	84				
Owoce cytrusowe	10 601	6 040	6 596	6 797	9 392	17 704	36 831	54 852	252 826	45 796	34 277	32 952	22 371	17 558	10 151	6 328	96				
Brzoskwinie i nekt.	2 066	11 065	24 388	23 494	9 191	2 718	24	18	73 328	21	78	236	408	4 273	10 579	13 639	56				
Winogrona	9 814	4 109	9 961	19 171	15 613	20 365	13 719	7 939	134 592	6 837	7 629	10 915	13 953	13 482	6 540	6 392	64				
Arbuzy	3 407	6 673	6 168	3 426	720	186	86	121	22 809	96	193	404	1 557	5 889	5 302	4 394	71				
Jablka	2 590	2 622	2 198	2 709	12 541	15 943	1 095	761	42 622	1 547	1 981	2 295	2 656	4 386	3 697	2 197	100				
Przetwory razem	23 960	25 887	34 419	35 947	35 233	44 704	39 584	29 788	369 457	30 616	28 122	28 499	28 609	21 303	24 067	20 082	58				
Soki zagęszczone	8 533	13 057	11 919	14 107	16 012	20 775	16 899	13 882	151 492	13 683	8 754	10 888	11 403	8 499	7 908	6 677	56				
-sok pomarańczowy	3 274	5 562	3 514	3 545	3 321	4 146	3 837	4 026	48 083	3 356	2 918	4 009	2 734	2 974	2 850	1 437	41				
Mrożonki	3 140	1 802	12 358	8 055	5 528	4 811	3 376	3 161	51 278	3 071	3 677	3 473	3 480	1 864	2 595	5 298	43				
Susze	1 195	898	1 301	1 446	2 708	3 639	2 919	2 330	23 000	2 247	2 713	1 945	1 736	1 701	1 556	1 241	95				
Dżemy	1 080	976	957	797	590	906	983	1 188	11 512	882	1 036	853	1 083	1 013	1 306	1 011	106				
Przetwory puszkow	9 882	9 087	7 732	11 427	10 192	14 196	14 984	8 989	129 662	10 505	11 732	11 186	10 708	8 113	10 561	5 670	73				
-ananasy	726	540	626	1 100	977	1 199	1 957	1 294	12 683	1 487	2 434	1 842	1 184	874	976	959	153				
-brzoskwinie	1 111	1 168	1 317	1 504	1 233	1 636	3 479	1 779	21 027	1 284	1 569	1 501	1 340	1 266	1 231	931	71				

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 VI	0,48	0,80	0,91	2,07	1,06	0,99	1,13	0,80	1,13	1,32	1,03
VII	0,55	0,85	1,07	1,14	1,32	0,73	1,45	0,88	1,18	1,24	0,97
VIII	0,39	0,41	2,12	-	1,35	0,72	1,49	0,91	1,65	1,41	0,99
IX	0,40	0,49	2,50	1,72	1,36	1,08	1,35	0,68	2,01	1,25	1,01
X	0,42	0,73	2,21	0,84	1,15	1,17	1,45	0,93	1,73	1,24	1,23
XI	0,42	0,79	3,02	-	1,81	1,17	1,48	0,90	1,77	1,30	1,33
XII	0,27	0,57	0,69	1,63	1,73	1,16	1,38	0,87	1,72	1,23	1,27
2007 I-XII	0,29	0,62	0,95	1,12	1,29	0,79	1,23	0,80	1,39	1,26	1,05
2008 I	0,40	0,57	1,21	3,38	1,77	0,51	1,47	0,95	2,18	1,45	1,37
II	0,35	0,46	1,07	5,38	0,51	1,05	1,45	0,92	2,07	1,67	1,22
III	0,33	0,44	1,67	-	1,57	1,50	1,46	0,89	2,11	1,29	1,19
IV	0,56	0,64	1,74	-	1,78	1,42	1,42	0,90	1,92	1,38	1,30
V	0,54	0,38	1,26	-	0,57	1,67	1,45	0,91	1,77	1,47	1,14
VI	0,59	0,48	0,97	2,52	1,52	1,27	1,23	0,95	1,51	1,22	1,19
VII	0,52	0,52	1,02	0,75	1,50	1,08	1,31	0,77	1,46	1,27	1,22
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	88	108	105	30	99	85	107	81	97	104	103
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	95	61	95	66	114	148	90	88	124	102	126

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czeresnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>IX 2008</u> <u>VII 2008</u>	83	x	x	x	x	97	168	x	x	108	105	91	106	96	89
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>	51	45	50	53	41	77	121	x	x	39	104	98	94	84	97

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2007 V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	109	100	104	99	96	97
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	100	100	109	111	125	94

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	66	84	56	x	x	96	71	98	101	82	98
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	85	102	65	x	x	102	96	92	94	143	96

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	100	100	101	100	100	101	99
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	111	112	116	106	143	117	103

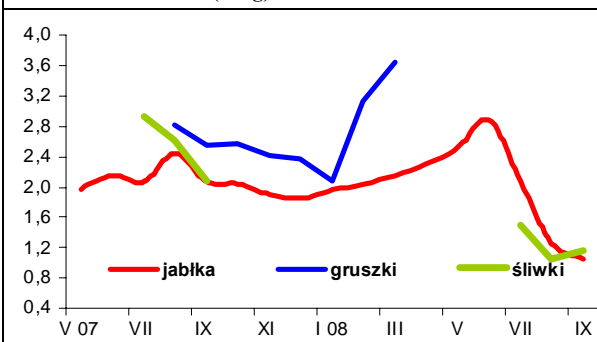
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

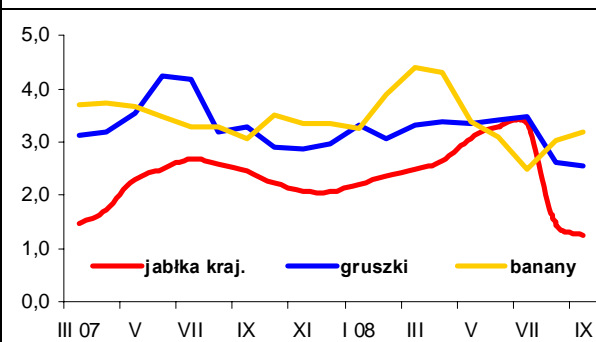
Miesiące	Jabłko odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

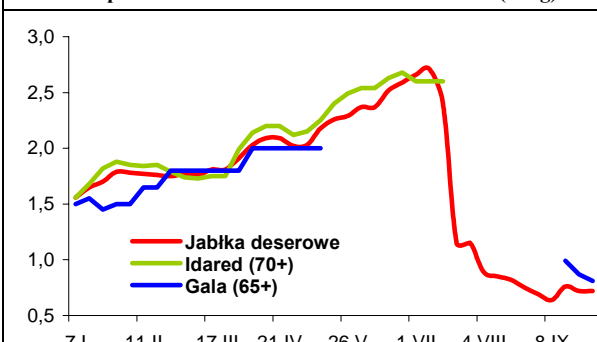
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2007 - 2008 r. (zł/kg)

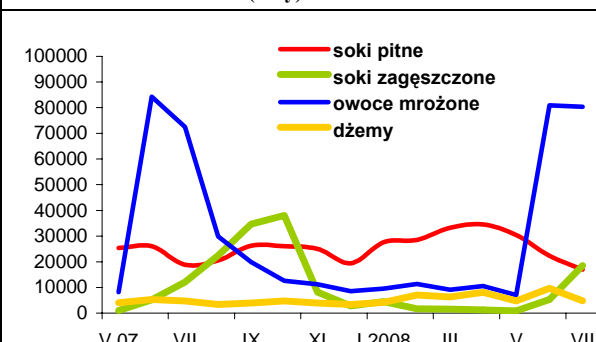
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2007-2008 (zł/kg)

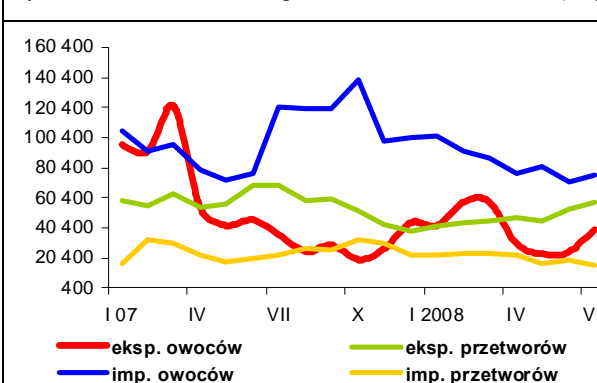
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od I 2008 r. do VIII 2008 r. (zł/kg)

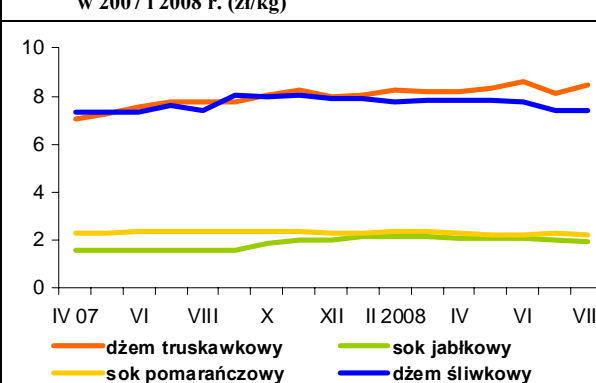
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)

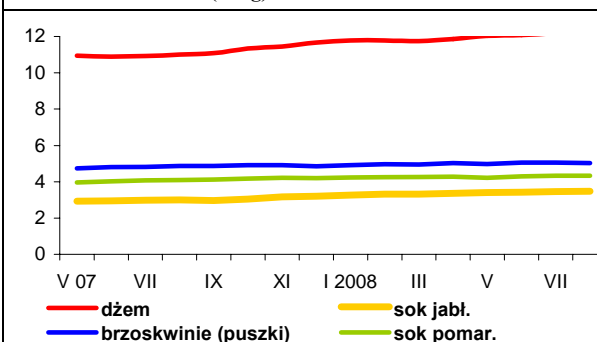
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)

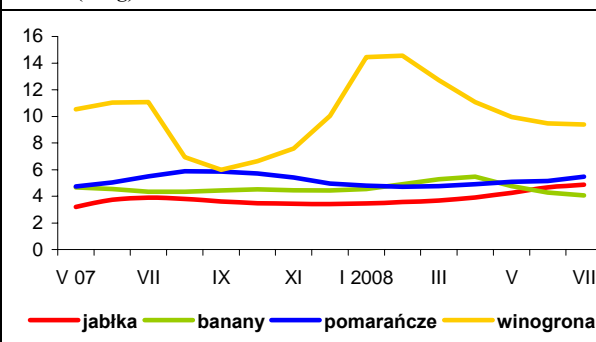
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

W sierpniu ceny skupu mleka nadal spadały. Cena mleka surowego o standardowych parametrach obniżyła się ze 101,61 zł/100 l w lipcu do 99,71 zł/100 l w sierpniu br. Głęboki, sezonowy spadek cen skupu mleka w pierwszym półroczu br. spowodował, że ceny te w Polsce, w czerwcu, należały do najniższych we Wspólnocie i wynosiły 30,73 EUR/100 kg, podczas gdy w Niemczech 32,80 EUR/100 kg, w Słowacji 33,28 EUR/100 kg, we Francji 34,84 EUR/100 kg oraz w Czechach 35,72 EUR/100 kg.

Mimo to na rynku była mlecznego we wrześniu br. notowano wzrost cen jałówek z udokumentowanym pochodzeniem. Wskazuje na to rosnąca rozpiętość ich cen w ciągu miesiąca. O ile na początku września najwyższe ceny jałówek kształtowały się na poziomie 2750 zł/szt., przy średniej cenie 2430 zł/szt., to w końcu miesiąca najwyższe ceny wzrosły do 3500 zł/szt., przy zbliżonej przeciętnej cenie 2440 zł/szt.

We wrześniu nie notowano istotnych ruchów cen zbytu. Ceny mleka spożywczego 2% utrzymywały się od ok. 150 zł/100 kg w makroregionie zachodnim do ok. 170 zł/100 kg w m. centralnym. Mleko UHT 2% kosztowało 183-188 zł/100 kg. Najwyższe ceny jogurtu naturalnego 2% notowano w m. centralnym (ok. 365 zł/100 kg), a najniższe w m. południowo-wschodnim (ok. 310 zł/100 kg). Ceny kefiru 2% kształtowały się od ponad 230 zł/100 kg w m. zachodnim do ok. 330 zł/100 kg w m. północnym. Duże zróżnicowanie regionalne dotyczyło także cen śmietany 10-29%, które wynosiły od ok. 430 zł/100 kg w m. zachodnim do ok. 610 zł/100 kg w m. centralnym.

Za masło w blokach na ogół płacono w granicach 830-870 zł/100 kg, jedynie w m. północnym powyżej 900 zł/100 kg. Duże rozpiętości cen dotyczyły masła konfekcjonowanego, od 860-880 zł/100 kg w m. centralnym do ponad 1200 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim i zachodnim.

We wszystkich makroregionach ceny mleka pełnego w proszku wahały się w granicach 820-950 zł/100 kg, natomiast ceny mleka odtłuszczonego w proszku od 650 do ok. 725 zł/100 kg.

Ceny serów dojrzewających Edam i Gouda charakteryzowały się słabą tendencją wzrostową, z ok. 1060-1080 zł/100 kg do ponad 1100 zł/100 kg. Wyjątek stanowił makroregion zachodni, gdzie ser Edam staniał do 975 zł/100 kg, a Gouda zdrożała do 1210 zł/100 kg. Ceny serów: Podlaskiego, Zamojskiego i Morskiego przeciętnie w kraju utrzymywały się na zbliżonym poziomie 1030-1050 zł/100 kg. Ceny sera Radamer kształtowały się na poziomie 1300-1350 zł/100 kg. Twaróg (40% tł.) najtańszy był w m. północnym – ok. 710 zł/100 kg, w m. południowo-wschodnim kosztował ok. 840 zł/100 kg, a w m. północnym i centralnym powyżej 1000 zł/100 kg.

Na Wspólnym Rynku ceny zbytu podstawowych wyrobów mleczarskich we wrześniu 2008 r. wykazywały na ogół tendencje spadkowe. W okresie od pierwszej do trzeciej dekady września ceny masła w Belgii obniżyły się z 2829 do 2675 EUR/tonę, w Niemczech z 2625 do 2560 EUR/tonę, a we Francji z 2640 do 2540 EUR/tonę. W Holandii ceny masła zmalały z 2600 do 2420 EUR/tonę. We Włoszech ceny masła utrzymały się na poziomie 2800 EUR/tonę. Podobnie w Wielkiej Brytanii ceny masła nie zmieniły się i wynosiły 2842 EUR/tonę. Jedynie w Polsce masło nieznacznie zdrożało, z 2599 do 2608 EUR/tonę.

W tym samym czasie taniało mleko pełne w proszku: w Belgii z 2653 do 2536 EUR/tonę, w Niemczech z 2475 do 2425 EUR/tonę, we Francji z 2700 do 2565 EUR/tonę, w Holandii z 2520 do 2460 EUR/tonę oraz w Polsce z 2632 do 2623 EUR/tonę. Obniżyły się także ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku: w Belgii z 2179 do 2112 EUR/tonę, w Niemczech z 1850 do 1815 EUR/tonę, w Holandii z 1840 do 1800 EUR/tonę i w Polsce z 2116 do 2079 EUR/tonę. Zdrożała natomiast serwatka w proszku: w Niemczech z 360 do 390 EUR/tonę, we Francji z 380 do 390 EUR/tonę i w Holandii z 370 do 400 EUR/tonę.

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów	
		średnia	o standardowych parametrach
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2007 VII	757,5	101,92	105,84
VIII	744,5	105,93	109,87
IX	693,9	114,63	117,15
X	680,5	121,49	124,18
XI	607,1	129,77	130,59
XII	640,4	132,15	132,29
2008 I	648,0	124,55	123,69
II	638,4	120,59	121,17
III	688,0	116,63	117,54
IV	690,8	110,95	111,68
V	785,7	104,97	107,23
VI	769,2	101,82	103,71
VII	793,2	97,58	101,61
VIII	780,0	94,83	99,71
Wskaźnik zmian w %			
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	98,3	97,2	98,1
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	104,8	89,5	90,8

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2007 I-XII	2 400,0	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2007 VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
Wskaźnik zmian w %								
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	97,3	98,8	72,9	100,3	98,9	114,2	106,1	106,7
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	88,2	102,5	152,2	100,3	108,0	97,5	100,0	126,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX ^a	1,64	1,83	7,02	8,46	8,53	10,46	.	5,09	9,29	11,01
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	100,0	99,5	97,1	100,1	99,8	99,9	97,5	99,5	99,8	100,3
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	111,9	105,1	58,9	66,4	81,9	85,9	106,8	110,9	111,1	82,8

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 22-28 IXI 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) ^a	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
Wskaźnik zmian w %										
<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	100,5	99,6	100,2	100,3	99,2	101,4	100,0	100,0	100,1	98,3
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	119,9	110,0	120,3	100,7	108,8	112,7	110,5	113,6	115,8	105,8

^a od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2007 VI	9,6	11,1	3,7	18,0	9,0	1,0	2,8	0,5	5,4	4,7
VII	14,4	12,1	3,2	17,3	7,8	0,9	2,3	0,4	6,5	3,3
VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	10,3	12,1	3,2	13,9	9,1	2,1	1,4	0,5	1,2	2,4
II	8,0	12,0	4,0	12,1	8,9	1,7	1,6	0,5	2,4	2,5
III	6,6	11,5	3,0	11,4	8,7	3,6	1,5	0,4	4,0	2,6
IV	7,6	10,8	2,9	11,6	8,7	1,7	1,7	0,4	2,2	2,4
V	11,6	11,9	3,2	17,6	8,9	1,4	1,7	0,4	1,6	2,4
VI	22,7	13,9	3,0	32,2	7,4	0,6	1,7	0,4	1,1	2,6
VII	9,2	12,1	1,1	23,4	6,2	0,7	2,8	0,5	1,9	1,9
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	40,5	87,1	36,7	72,7	83,8	116,7	164,7	125,0	172,7	73,1
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	63,9	100,0	34,4	135,3	79,5	77,8	121,7	125,0	29,2	57,6

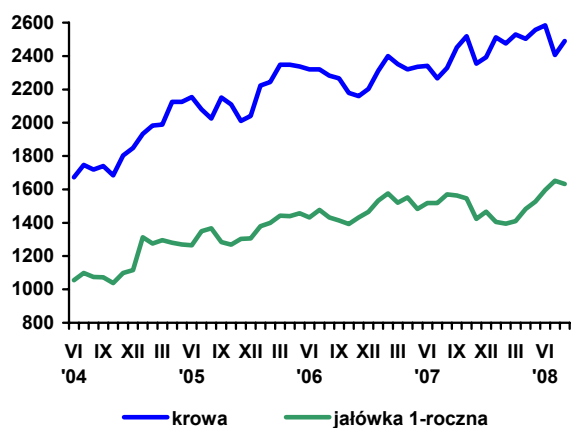
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

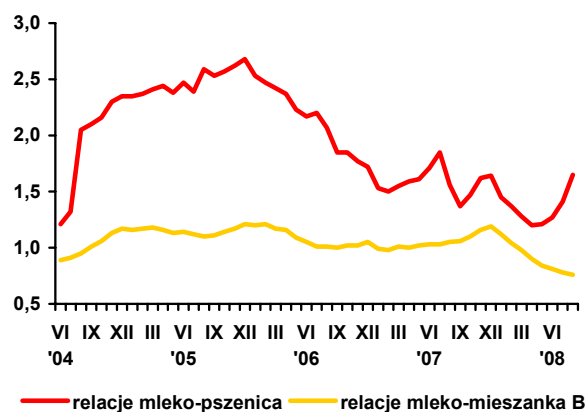
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
200 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
200 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
200 VI	3 206	2 538	2 660	791	1 040	2 495	3 064	2 674	657	942
VII	3 550	2 649	3 202	954	978	2 642	3 157	3 304	595	863
VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
200 I	2 613	3 353	2 464	648	1 160	2 474	3 555	4 044	1 073	1 020
II	2 404	3 251	2 669	731	1 180	2 480	3 606	3 498	828	1 040
III	2 184	3 184	2 631	941	1 158	1 219	3 692	3 742	582	989
IV	2 101	3 067	2 562	599	1 154	2 095	3 460	3 113	755	1 073
V	2 129	3 123	2 514	573	1 188	2 055	3 609	3 469	1 155	1 139
VI	2 323	3 004	2 595	576	1 188	2 548	3 574	3 322	1 443	1 042
VII	2 309	3 028	2 659	660	1 181	2 321	1 511	2 946	1 081	1 044
Wskaźnik zmian w %										
<u>VII 2008</u> <u>VI 2008</u>	99,4	100,8	102,5	114,6	99,4	91,1	42,3	88,7	74,9	100,2
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	65,0	114,3	83,0	69,2	120,8	87,9	47,9	89,2	181,7	121,0

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

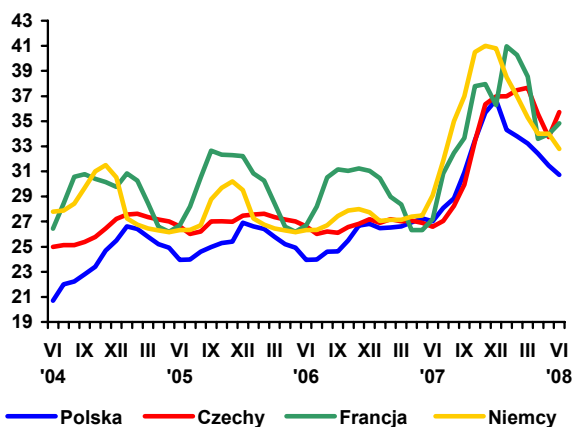
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

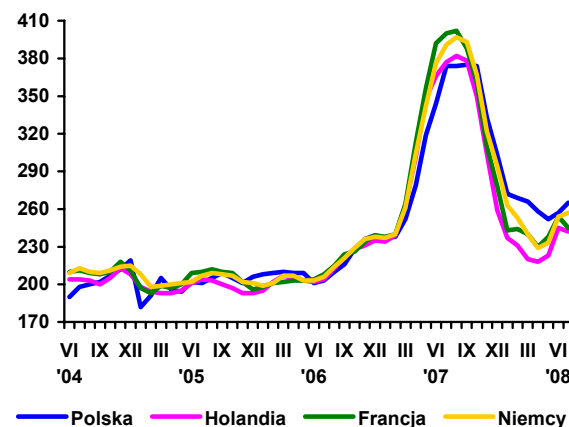
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

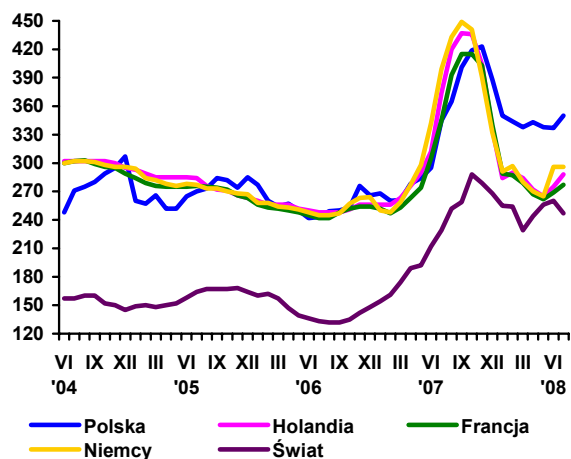
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

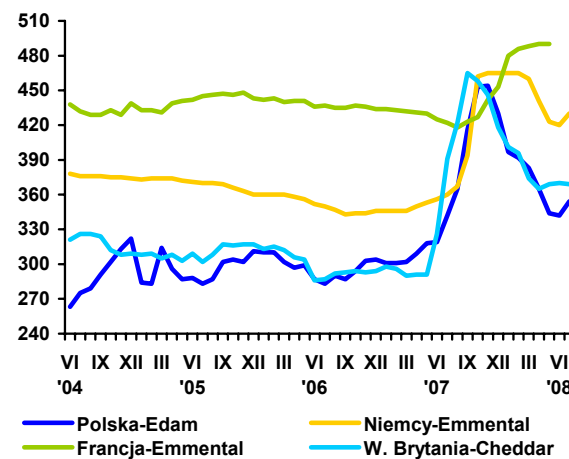
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W sierpniu 2008 r. cena skupu żywca wołowego wynosiła 4,10 zł/kg wagi żywej i była o 2,4% wyższa niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego. Relacje cen skupu żywca wołowego do żywca wieprzowego obniżyły się z 0,98 w sierpniu 2007 r. do 0,91 w sierpniu 2008 r. Wołowina potaniała w relacji do wieprzowiny, natomiast w relacji do drobiu stała się droższa. W sierpniu 2008 r. cena skupu jednego kilograma żywca wołowego stanowiła równowartość 1,09 kg żywca drobiowego, podczas gdy w analogicznym miesiącu 2007 r. wynosiła 1,05. Według informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW w I połowie września br. miał miejsce wzrost cen zakupu buhajków i krów, po czym nastąpił ich spadek o 0,6 i 1,7%.

Od początku br. utrzymuje się tendencja spadkowa cen skupu cieląt. W sierpniu br. wynosiła ona 7,38 zł/kg wagi żywej i była o ok. 11% niższa w porównaniu do analogicznego miesiąca roku poprzedniego, a w porównaniu z grudniem 2007 r. obniżyła się o ok. 16%. We wrześniu br. ceny skupu cieląt na targowiskach wahały się od 7,7 do 8,03 zł/kg wagi żywej. Na rozwój cen skupu cieląt bardzo duży wpływ ma „oderwanie” dopłat bezpośrednich od stanu pogłowia bydła w gospodarstwach i spadek opłacalności opasu bydła w państwach UE-15. Państwa „piętnastki” były głównym rynkiem zbytu cieląt i bydła opasowego i mniejsze zainteresowanie ich zakupem w Polsce wpływa na spadek eksportu cieląt oraz cen skupu cieląt na rynku krajowym.

W miesiącach styczeń-sierpień 2008 r. eksport żywca wołowego i cielęcego wyniósł 27,8 tys. ton w wadze żywej i był o ok. 12% mniejszy niż w analogicznych miesiącach 2007 r. Średnia cena uzyskiwana w jego eksporcie obniżyła się z 3,02 EUR/kg wagi żywej

do 2,47 EUR/kg. Natomiast eksport mięsa wołowego wzrósł z 100,2 tys. ton w miesiącach styczeń-sierpień 2007 r. do 110,2 tys. ton w analogicznych miesiącach br. Ceny w eksporcie wynosiły 2,75 EUR/kg i były o 15% wyższe niż w roku ubiegłym.

Wzrost cen w eksporcie wynika z większego popytu na wołowinę i wyższych jej cen w UE-27, gdzie utrzymuje się trend spadkowy w produkcji tego gatunku mięsa. Dodatkowym czynnikiem powodującym wzrost cen wołowiny są restrykcje nałożone na jej import z Brazylii oraz mniejsza produkcja wieprzowiny.

Ceny uzyskiwane w polskim eksporcie mięsa wołowego mają wpływ na ceny zbytu zakładów mięsnych, które rosną sukcesywnie. W sierpniu 2008 r. cena zbytu mięsa wołowego z kością wynosiła 17,64 zł/kg i była o 10,0 % wyższa niż w sierpniu 2007 r., a w porównaniu do grudnia 2007 r. wzrosła o 9,6%. We wrześniu 2008 r. ceny sprzedaży wołowiny wykazywały dalszy wzrost, ale w końcu miesiąca ich poziom obniżył się: ćwierci z buhajów o 1,2% i ćwierci z krów o 2,3%.

Ceny detaliczne rosną wolniej niż ceny zbytu, gdyż w Polsce wołowina stała się relatywnie drogim gatunkiem mięsa, co powoduje że jej spożycie jest bardzo niskie. W sierpniu br. cena detaliczna wołowiny z kością wynosiła 18,21 zł/kg i była o 3,8% wyższa niż przed rokiem.

Od stycznia do sierpnia 2008 r. uboje przemysłowe bydła wyniosły 819 tys. sztuk i były o 2,4% większe niż przed rokiem, w tym uboje byków wzrosły o 10,9%. Według prognoz IERiGŻ, uboje bydła i cieląt mogą być w 2008 r. o 5% większe niż w 2007 r.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
	2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7
II		13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
III		13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
IV		14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
V		13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
VI		13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
VII		12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
VIII		11,5				

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością	
						zbytu	detalicznej
2006	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
	V	4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44
	VI	4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33
	VII	4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52
	VIII	4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44
w % ceny	sprzed roku	102,4	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	101,7	-	-	-	-	-

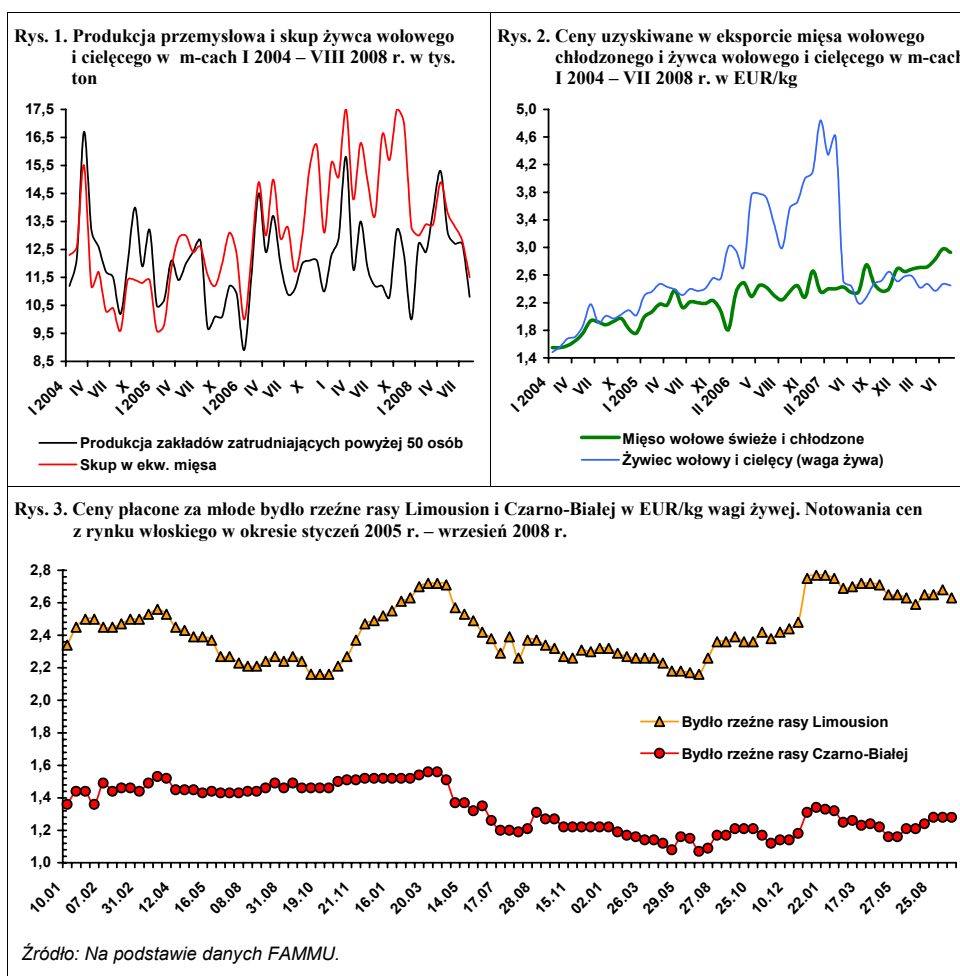
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	II 2008	III 2008	IV 2008	V 2008	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	IX 2008	X 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,22	4,17	4,20	4,23	4,32	4,28	4,02	4,17	4,86
Buhaje	4,47	4,39	4,78	4,66	4,66	4,72	4,59	4,61	4,68
Krowy	3,36	3,42	3,44	3,47	3,60	3,54	3,31	3,43	3,43
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	9,03	8,77	8,48	8,42	8,55	8,39	7,91	7,77	8,03
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 240	9 306	9 350	9 322	9 417	10 009	9 039	9 349	9 296
Ćwierci z krów rzeźnych	7 436	7 777	7 402	7 799	8 016	7 855	7 124	7 758	7 395
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	320,7	316,1	313,5	313,1	313,3	317,7	320,4	324,4	.
Polska	255,5	255,8	267,0	267,7	275,3	281,0	277,9	274,1	.

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

W Polsce pogłowie trzody chlewnej w lipcu wyniosło 15 425 tys. sztuk i było mniejsze aniżeli w lipcu 2007 r. o 14,9% (w dużych fermach o 9,4%), prosiąt o 17,3%, warchlaków o 10,7%, tuczników o 13,4%, a macior prośnych o 23,7%. Tak duży spadek pogłowia prosiąt, a zwłaszcza macior prośnych spowoduje, że w końcu 2008 r. pogłowie trzody chlewnej będzie mniejsze aniżeli w lipcu i wyniesie ok. 15 mln sztuk i będzie mniejsze o 15% niż w listopadzie 2007 r. i o 20% niż w listopadzie 2006 r. Powodem spadku pogłowia były dwa zasadnicze czynniki:

- systematyczny spadek cen trzody od jesieni 2006 r. do wiosny 2008 r.;
- wzrost cen zbóż szczególnie wysoki po zbiorach w 2007 r.

W wyniku różnokierunkowych zmian tych czynników koszty produkcji systematycznie rosły, a ceny żywca wieprzowego w coraz mniejszym stopniu je rekompensowały. Zamiast zysku chów trzody przynosił rosnące straty.

Z wieloletnich doświadczeń wynika, że chów trzody jest na pograniczu opłacalności, gdy 1 kg żywca wieprzowego jest ekwiwalentem 8 kg żyta. Istotnie szersza relacja niż 1:8 prowadzi do wzrostu chowu, a znacząco węższa do jego ograniczania. Tymczasem przez prawie dwa lata relacja cen trzoda:żyto była prawie o połowę węższa niż relacja graniczna i zawierała się w przedziale 1:4,5 – 1:6. Spadek pogłowia trzody był więc wyjątkowo głęboki i powszechny.

Załamanie pogłowia trzody dało o sobie znać już w II półroczu 2007 r., gdy produkcja spadła w stosunku do II półroczu 2006 r. o 4%. W I półroczu 2008 r. produkcja żywca wieprzowego była niższa niż w analogicznym okresie 2007 r. o 7,9%. Ocenia się, że w II półroczu 2008 r. produkcja trzody będzie mniejsza o ok. 12% niż w II półroczu 2007 r., a w stosunku do II półroczu 2006 r. będzie niższa aż o 16%.

Na podstawie przewidywanego stanu pogłowia trzody chlewnej i jego struktury w końcu 2008 r., ocenia się, że w I półroczu 2009 r. produkcja żywca wieprzowego obniży się o dalsze 10% w stosunku do I półroczu 2008 r., a w stosunku do I półroczu 2007 r. aż o 18%.

W sierpniu br. przeciętna cena skupu wyniosła 4,51 zł/kg wagi żywej, a we wrześniu 4,60 zł/kg. Była więc wyższa niż w analogicznych miesiącach poprzedniego roku o 11 i 13%. Ceny te wyrażone w euro wzrosły w skali roku o 25%. Tymczasem w Unii ceny trzody klasy E w sierpniu i we wrześniu były wyższe niż w tych samych miesiącach przed rokiem odpowiednio o 19 i 20%. Od kwietnia do września 2008 r. ceny trzody klasy E w Polsce wyrażone w euro były wyższe niż średnio w Unii, a różnice cen stopniowo wzrastały (rys. 5).

W IV kwartale każdego roku ceny trzody z miesiąca na miesiąc zarówno w Polsce jak i w Unii Europejskiej sezonowo spadają. W tym roku z uwagi na spadek produkcji przewiduje się, że w grudniu 2008 r. cena trzody w Polsce wyniesie ok. 4,20 zł/kg i będzie wyższa niż w grudniu 2007 r. o 25%. Cena ta wyrażona w euro wyniesie około 170 EUR/100 kg wagi poubojowej trzody klasy E, wobec ok. 160 EUR średnio w całej Unii. Cena trzody w Polsce będzie więc nadal o ok. 6% wyższa od średniej ceny w Unii Europejskiej.

Aby osiągnąć relację cen trzoda:żyto 1:10 skłaniającą do rozwoju chowu, targowiskowa cena żyta powinna wynosić ok. 420 zł/tonę, przy przewidywanej cenie skupu trzody w grudniu 4,20 zł/kg. Cena żyta powinna być więc niższa niż w grudniu 2007 r. o 40% i o 20% niż we wrześniu br. Jeśli tak się stanie, co jest prawdopodobne, to można liczyć na częściową odbudowę pogłowia trzody już w połowie 2009 r. Pełna odbudowa pogłowia, po tak głębokim spadku jaki się dokonał w ostatnich dwóch latach, wymagała będzie utrzymywania się przez kilka lat korzystnych relacji cen zbóż do żywca wieprzowego.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2006	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
I-XII							
I-VI	1030,5	109,4	168,9	139,7	164,3	128,1	4,6
2007	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
I-XII							
IV	119,7	104,6	26,9	106,4	14,8	111,3	12,1
V	131,9	102,4	28,3	93,7	16,1	114,3	12,2
VI	108,1	94,7	28,7	82,4	22,3	159,3	6,4
I-VI	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
VII	117,5	109,6	22,9	73,5	24,6	160,8	-1,7
VIII	117,8	94,5	25,3	86,3	28,2	150,5	-2,9
IX	105,5	94,2	25,2	80,1	23,4	182,1	1,8
X	134,2	101,0	26,0	96,0	24,4	232,4	1,6
XI	132,5	104,6	28,0	81,9	22,5	147,0	5,5
XII	113,1	87,9	25,0	95,1	17,3	139,5	7,7
2008							
I	120,7	87,9	25,7	79,3	32,9	219,3	-7,2
II	121,0	87,9	33,0	109,3	28,4	191,9	4,6
III	128,9	91,4	35,9	112,5	29,0	127,8	6,4
IV	126,1	105,3	43,0	159,9	27,1	183,1	15,9
V	111,6	84,6	36,3	128,3	37,9	235,4	-1,6
VI	103,3	95,6	40,1	139,7	34,9	156,5	5,2
I-VI	1019,3	90,3	186,9	111,5	190,6	223,7	-3,7
VII	107,5	91,5	34,5	136,4	31,8	129,3	2,7
VII	98,1	83,3	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d miesięczny eksport i import nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
2006								
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
2007								
I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008								
I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
VIII	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2

Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne

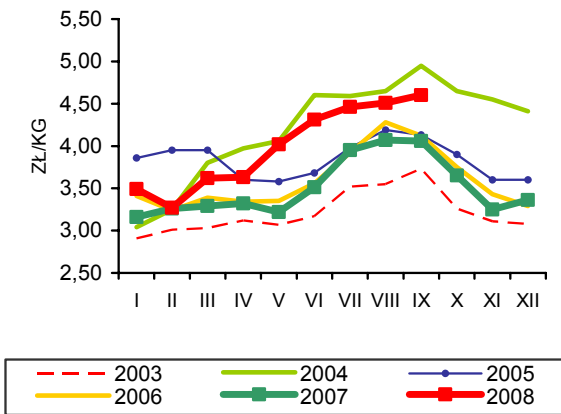
Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	125,9
VII	168,55	183,87	178,08	139,88	109,1	103,3	131,4
VIII	173,97	184,62	184,81	145,37	106,1	99,9	127,0
IX	173,00	184,00	180,00	148,50	106,4	102,2	123,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

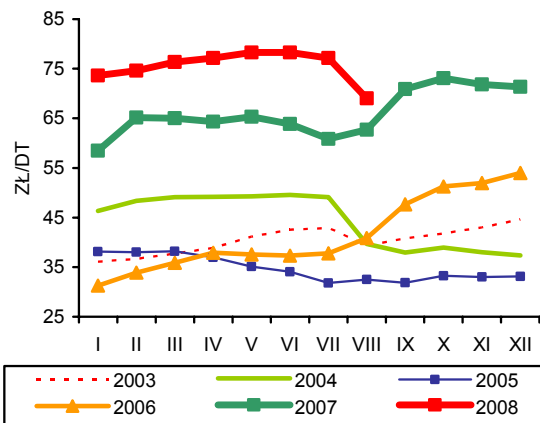
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

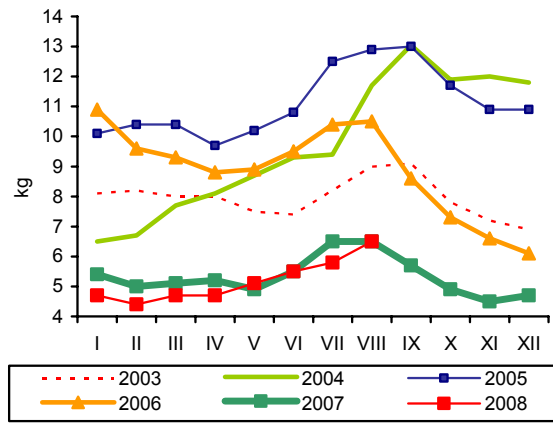
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

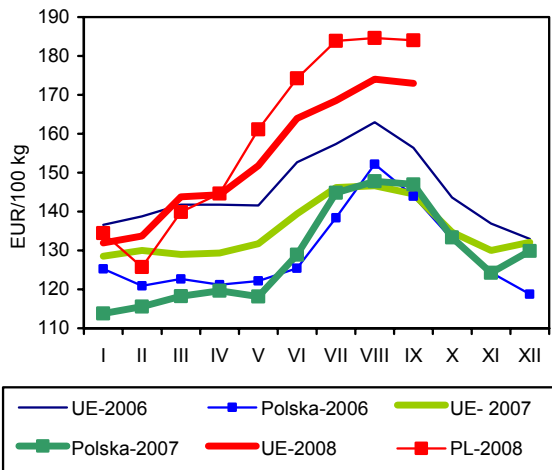
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

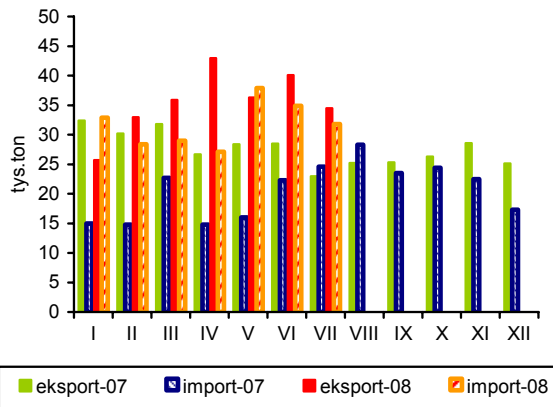
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys.6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W pierwszych ośmiu miesiącach 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 8,7% w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. Od stycznia do sierpnia wyprodukowano 795 tys. ton mięsa drobiowego.

Ze wstępnych doniesień o eksporcie wynika, iż w pierwszych siedmiu miesiącach 2008 r. nadal utrzymywał się wysoki poziom eksportu, który przewyższał ilościowo eksport w tym samym okresie 2007 r. o 19%. W tym okresie sprzedano za granicę ponad 140 tys. ton mięsa drobiowego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 26% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu - Wielka Brytania (12%) a następnie Czechy, Francja, Holandia i Austria. Intensywnie rozwija się zbytność do Hongkongu i Wietnamu. Zmniejszył się eksport na Litwę, choć nadal utrzymuje się na wysokim poziomie (ok. 3,5% polskiego eksportu mięsa drobiowego). Import mięsa drobiowego w okresie od stycznia do lipca 2008 r. był o połowę niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, ale w ostatnich miesiącach pojawiła się słaba wzrostowa tendencja w imporcie spowodowana głównie aprecjacją złotego.

Od września 2006 r. utrzymuje się wzrostowa tendencja cen mieszanek paszowych dla kurcząt. W okresie od stycznia do grudnia 2007 r. pasze podrożały średnio o ok. 21%, a w pierwszych siedmiu miesiącach 2008 r. kolejne 13% względem cen z grudnia 2007 r.

Pod wpływem wzrostu cen pasz i spadku cen skupu w grudniu 2007 r. relacje cenowe uległy zmianie na niekorzyść hodowców. Sytuacja taka utrzymywała się jeszcze w styczniu 2008 r. Od lutego

2008 r. ceny skupu rosły, lecz w tempie wolniejszym niż ceny pasz, a we wrześniu 2008 r. obniżyły się o 3,6% w relacji do poprzedniego miesiąca. Relacje cen uległy więc dalszemu pogorszeniu.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim, po załamaniu cenowym na początku roku, już w lutym i marcu 2008 r. powróciły do wysokiego poziomu z połowy roku poprzedniego. Jednak od czerwca ponownie ceny zbytu są niższe niż w analogicznych miesiącach poprzedniego roku. We wrześniu 2008 r. spadek cen zbytu w relacji do poprzedniego miesiąca wyniósł 8,4%.

Na rynku indyków po kryzysowym okresie przełomu lat 2007-2008, ceny płacone hodowcom rosły do maja, po czym zaczęły intensywnie spadać. Cena indorów w skupie była w sierpniu o 11,5% niższa niż w maju 2008 r. Jest to również poziom znacząco niższy niż przeciętnie w 2007 r., gdy w niektórych miesiącach ceny żywca indyczego przekraczały 5 zł za 1 kg. We wrześniu 2008 r. odnotowano nieznaczny wzrost zarówno cen skupu jak i cen zbytu w porównaniu z poprzednim miesiącem.

W sierpniu 2008 r. polskie ceny wyrażone w EUR stanowiły 85% przeciętnej ceny unijnej, a przewaga cenowa polskich eksporterów znacząco zmniejszyła się. W sierpniu polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w EUR, były o 33,0% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy w tej samej relacji, ceny unijne wzrosły o 2,2%. Pomimo niekorzystnych dla polskich eksporterów zmian relacji cenowych, Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Do największych konkurentów Polski pod względem cenowym należą obecnie Holandia i Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	92,9
III	68,2	84,9	94,3	94,9	95,1
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	105,0
V	69,0	77,8	91,6	96,2	99,1
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	94,2
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	105
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	96
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	
X	76,4	91,4	101	109,0	
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	795,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	3859	2359	20011	19839
II	3934	2142	15959	22293
III	4278	1760	17144	20131
IV	3465	2093	16665	22087
V	5024	2254	16659	20881
VI	3725	2307	17797	19925
VII	4638	2029	15517	16822
VIII	8281		17852	
IX	6498		22600	
X	7351		31718	
XI	5425		24466	
XII	2311		15783	
RAZEM	58789	14944	232173	141978

^a dane nieostateczne (na dzień 07 października 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	1,46	1,40	1,41	0,21	0,22	0,20
II	1,48	1,42	1,44	0,20	0,21	0,21
III	1,54	1,46		0,22	0,22	
IV	1,60	1,48		0,22	0,21	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych sypka granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^a		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	1114	1361	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	5,95
II	1156	1414	1,08	1,20	2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	6,02
III	1190	1452	1,12	1,21	3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	6,36
IV	1205	1500	1,15	1,23	2,99	3,16	4,68	4,82	6,09	6,21
V	1209	1517	1,16	1,22	3,00	3,25	5,15	5,16	6,21	6,35
VI	1210	1522	1,16	1,22	3,24	3,27	5,67	5,34	6,70	6,32
VII	1210	1532	1,18	1,22	3,29	3,22	5,29	5,26	7,06	6,51
VIII	1243		1,19		3,29	3,30	5,44	5,24	6,86	6,51
IX	1303		1,22		3,23	3,18	5,15	4,80	6,55	
X	1334		1,24		3,15		4,85		6,24	
XI	1342		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1348		1,19		2,95		4,15		5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDiG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20	5,60	4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40	5,60	4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60	5,60	4,67	4,52	7,09	6,33
V	5,60	6,00	4,75	4,62	6,96	6,57
VI	5,60	6,00	4,61	4,56	6,94	6,86
VII	5,60	6,00	4,58	4,25	6,90	6,71
VIII	5,60		4,62	4,09	7,06	6,70
IX	5,60		4,87	4,11	6,92	6,78
X	5,60		5,04		6,90	
XI	5,60		5,00		7,20	
XII	5,60		4,28		7,86	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

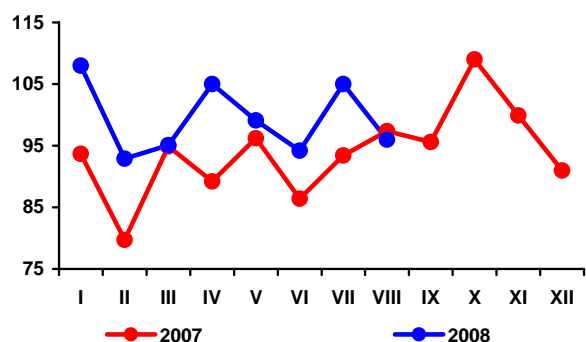
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

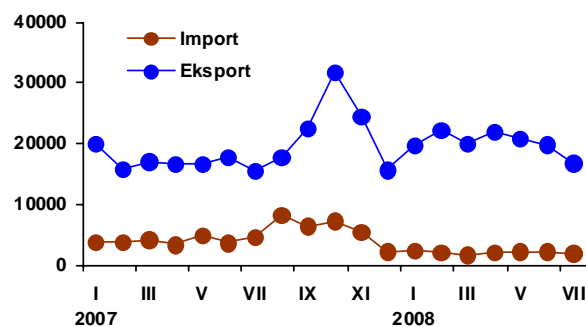
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,52
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,53
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,55
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,59
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	183,93
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,52
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	178,48
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,81
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	185,42
VI	151,65	229,00	209,81	216,16	225,00	175,00	160,60	184,93
VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49

Źródło: Dane MRiRW.

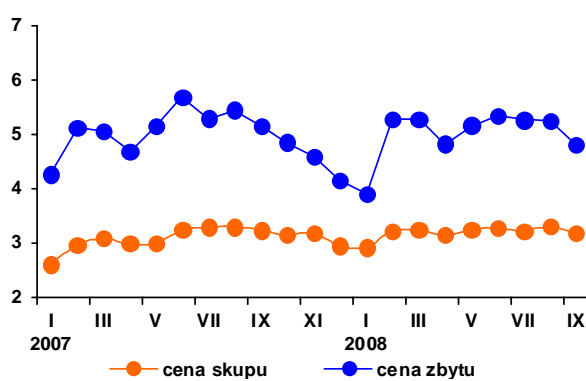
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

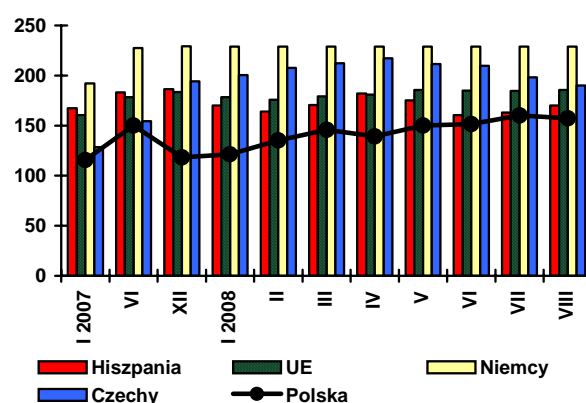
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W pierwszych trzech kwartałach 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 25,59 zł/100 sztuk i była o 8,8% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W relacji tej najsilniej podrożały jaja największe, klasy XL, tj. o 15,0%. Jaja klasy M (średnie) były droższe o 8,5%, klasy S (najmniejsze) o 5,1% a najmniejszy wzrost cen odnotowano na rynku jaj klasy L (dużych – o 4,5%). We wrześniu jaja podrożały średnio o 1,9% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Podrożały jaja klasy L (o 7%) oraz M (o 3%), natomiast potaniały jaja największe XL (o 2%) i najmniejsze S (o 1%). Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych jest bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występują na nim silne krótkookresowe wahania cenowe.

Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są jeszcze silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. od stycznia do września, ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w tym samym okresie 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W ostatnich miesiącach 2007 r. miesięczne wahania cen wynosiły od -17 do +22%. W pierwszych trzech kwartałach 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po ok. 2,82 tys. zł za 1 tonę. Jednakże amplituda między miesięczną ceną najwyższą – w lutym a najniższą – w lipcu 2008 r. wyniosła 35%.

Bardzo mocno wzrosły obroty handlowe zarówno jajami świeżymi jak i przetworami z jaj. W pierwszych siedmiu miesiącach 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eksport jaj

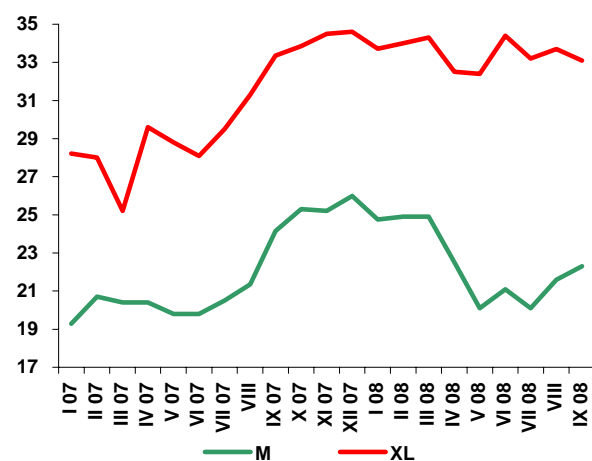
świeżych zwiększył się w relacji do analogicznych miesięcy 2007 r. o 25%. Jest to kontynuacja wzrostowego trendu z roku poprzedniego. Do największych odbiorców jaj należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

Import jaj świeżych w pierwszej połowie 2008 r. zwiększył się dwukrotnie w stosunku do tego samego okresu 2007 r. Od stycznia do lipca z krajów trzecich zakupiono 9,6 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 16% polskiego eksportu.

Znacząco zwiększył się również import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do lipca 2008 r. import wyniósł ok. 2,1 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 1,9 tys. ton. Równocześnie jeszcze silniej rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 7,4 tys. ton przetworów (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o 70% więcej niż w tym samym czasie 2007 r.

Od maja do grudnia 2007 r. występował wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. Od początku 2008 r. ceny unijne spadają. Od grudnia 2007 r. do czerwca 2008 r. obniżyły się one o prawie 20%. W lipcu i sierpniu 2008 r. ponownie odnotowano wzrosty cenowe zarówno średnio w UE jak i w Polsce. Różnice w dynamice spadku cen spowodowały, że w sierpniu w wyrażeniu EUR jaja polskie były droższe niż średnio w Unii o 12%. W sierpniu roku poprzedniego ceny polskich jaj w EUR były niższe niż średnio w UE. Najtańszym producentem w sierpniu 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 72,45 EUR, podczas gdy w Polsce 121,76 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	494	1 193	5 971	11 369	264	422	559	1 287
II	414	1 218	5 369	9 500	258	402	553	1 196
III	501	1 067	5 540	10 061	308	273	578	1 057
IV	808	2 046	6 643	8 455	227	212	394	903
V	1 130	1 261	7 642	9 122	246	203	654	957
VI	616	1 410	8 768	9 537	205	320	875	1 018
VII	894	1 382	8 369	1 983	366	304	755	965
VIII	1 677		8 295		291		1 139	
IX	1 022		8 268		576		787	
X	800		11 329		454		1 049	
XI	761		7 479		367		886	
XII	982		4 537		147		730	
RAZEM	10 099	9 577	88 213	60 027	3 707	2 136	8 961	7 382

^a dane nieostateczne (na dzień 07 października 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60	32,50	25,10	24,80	20,40	22,50	19,10	22,70
V	28,80	32,40	25,30	24,30	19,80	20,10	18,30	18,50
VI	28,10	34,40	26,60	26,10	19,80	21,10	17,00	17,20
VII	29,50	33,20	24,70	24,50	20,50	20,10	17,40	15,50
VIII	31,30	33,70	25,85	26,00	21,35	21,60	17,00	16,90
IX	33,35	33,10	28,45	27,70	24,15	22,30	23,60	16,80
X	33,85		29,00		25,30		22,60	
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
2008 I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	109,52
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	103,78
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36
VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	106,55
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	108,73

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

Ubiegłoroczny wzrost pogłowia owiec w Polsce należy już do przeszłości. W czerwcu 2008 r. pogłowiu to wyniosło 323,6 tys. sztuk, w tym maciorek owczych 202,8 tys. sztuk. W porównaniu ze stanem z czerwca 2007 r. pogłowiu owiec było mniejsze o 2,5%, a maciorek owczych o 0,4%. Zmniejszenie pogłowia było skutkiem długotrwałego spadku cen skupu żywca baraniego. Ponieważ warunki chowu nie poprawiły się, w najbliższej przyszłości nie należy spodziewać się wzrostu tego pogłowia. Ocenia się więc, że w końcu roku pogłowiu owiec może być mniejsze niż rok wcześniej o 1-2% i wynieść ok. 310 tys. sztuk, a w połowie 2009 r. – ok. 315 tys. sztuk

W I półroczu 2008 r. produkcja żywca baraniego w Polsce wyniosła 3,0 tys. ton wagi żywej, z tego na rynek skierowano 1,7 tys. ton, a na samozaopatrzenie 1,3 tys. ton. Produkcja i podaż były mniejsze niż rok wcześniej, a samozaopatrzenie pozostało bez zmian.

Od początku 2008 r. przeciętne ceny owiec zarówno ciężkich, jak i lekkich w Unii Europejskiej były wyższe niż przed rokiem. W I półroczu 2008 r. przeciętna cena jagniąt w UE-27 wyniosła 555, a w III kwartale 607 EUR/100 kg wagi poubojowej i była

wyższa niż rok wcześniej odpowiednio o 4 i 8%. Z kolei średnia cena owiec ciężkich w 27 krajach osiągnęła w I półroczu 2008 r. 437 EUR/100 kg wagi poubojowej, a w III kwartale 421 EUR/100 kg. Była ona wyższa niż w tych samych okresach ubiegłego roku o 7 i 3%.

Wzrost cen niestety nie dotyczył polskiego rynku, gdyż przeciwdziałała temu m.in. aprecjacja złotego. W I półroczu 2008 r. przeciętna cena skupu żywca baraniego w Polsce wyniosła 5,23 zł/kg i była niższa niż rok wcześniej aż o 7%. W III kwartale osiągnęła ona ok. 4,70 zł/kg, czyli mniej więcej poziom ubiegłoroczny. Z danych Komisji Europejskiej wynika jednak, że cena polskich owiec ciężkich wyrażona w euro w I półroczu 2008 r. wyniosła 342, a w III kwartale 327 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż rok wcześniej odpowiednio o 8 i 9%.

Taka sytuacja sprzyja importowi i niekorzystnie wpływa na konkurencyjność polskich owiec. W okresie I-VII 2008 r. polski import mięsa baraniego wyniósł 106 ton i był o 13% wyższy niż rok wcześniej o tej porze. Tymczasem eksport zmalał w okresie I-VII 2008 r. do zaledwie 624 ton, wobec 817 ton przed rokiem o tej porze.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2006	2006	2007	Zmiana w % 2008/2007
I półrocze	1 434	1 438	13 56	94,3
II półrocze	924	901	855 ^P	95,0
Rok	2 358	2 339	2 211 ^P	95,0

P – prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221
2008	23,7	42,3	297,8	35,8	44,3	108,9	71,4	x	x	x	x	x	1000 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	66,9	40,9	83,0	61,3	52,6	158,3	66,4	x	x	x	x	x	82
Import 2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152
2008	8,3	15,1	32,3	8,7	14,8	10,0	16,5	x	x	x	x	x	160 ^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	284,9	293,6	92,6	133,3	41,8	58,9	x	x	x	x	x	105

P - prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2006/2007	5,35	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80
2007/2008	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00	4,29	4,92	4,57	4,79
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,5	102,7	101,8	98,5	91,9	111,4	99,0	81,4	80,5	93,9	98,5	99,8

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19
VIII	-	-	-	-	5,00	1,48	10,6	3,16

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2006/2007	30,99	29,34	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96
2007/2008	32,39	32,06	32,29	33,07	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,5	109,3	113,4	104,1	103,7	107,7	110,3	120,7	120,3	122,0	120,7	117,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-25												
2006/2007	644,5	598,1	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2
2007/2008	641,0	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	527,0	572,9	602,0	645,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,5	114,8	113,3	118,3	104,1	103,4	92,8	100,6	104,9	106,1	104,9	110,8
Włochy												
2006/2007	734,4	719,5	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2
2007/2008	712,3	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,9	613,1	622,9	666,0
miesiąc roku poprzedniego = 100	97,0	101,9	97,9	103,3	104,2	119,0	84,3	87,8	92,7	92,4	94,5	116,0

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
UE-25												
2006/2007	407,4	400,3	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6
2007/2008	400,5	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	459,1	422,3	415,8	424,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,3	98,7	99,4	98,6	102,2	106,0	104,3	115,8	113,6	104,7	100,5	104,3
Wielka Brytania												
2006/2007	350,6	347,0	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0
2007/2008	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	444,1	368,9	355,9	362,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	86,1	82,2	85,5	91,4	100,9	105,3	109,8	126,7	116,4	96,8	97,3	110,2

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2006/2007												
NZD/100 kg cwe	65,55	67,52	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60
2007/2008												
NZD/100 kg cwe	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55	65,88	70,76	77,23
miesiąc roku poprzedniego = 100	92,4	90,5	92,6	111,6	109,5	109,2	110,5	121,05	128,1	133,3	133,4	136,4

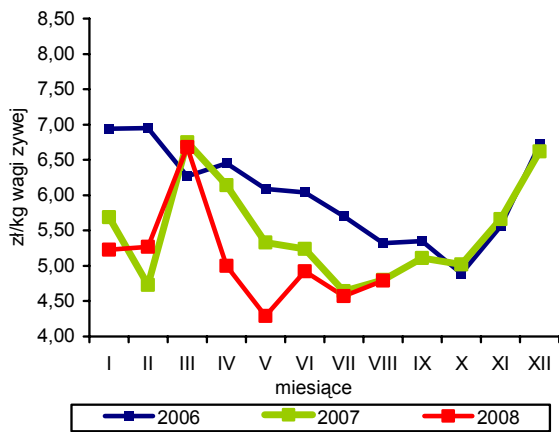
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

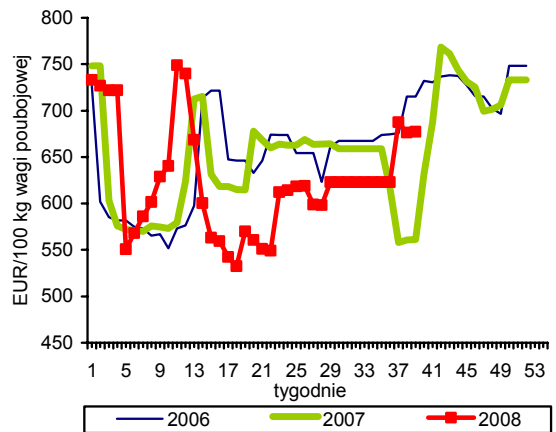
Wyszczególnienie	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2006/2007												
AUD/100 kg cwe	308	289	290	306	339	337	338	365	384	372	322	298
2007/2008												
AUD/100 kg cwe	261	294	298	351	379	345	354	361	392	332	335	342
miesiąc roku poprzedniego = 100	84,7	101,7	102,8	114,7	111,8	102,4	104,7	99,0	102,1	89,2	104,0	115,0

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

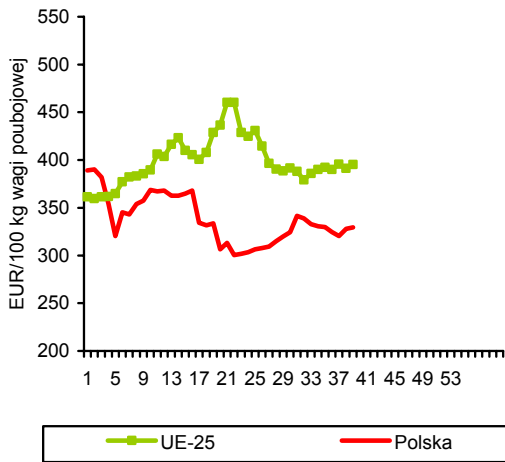
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

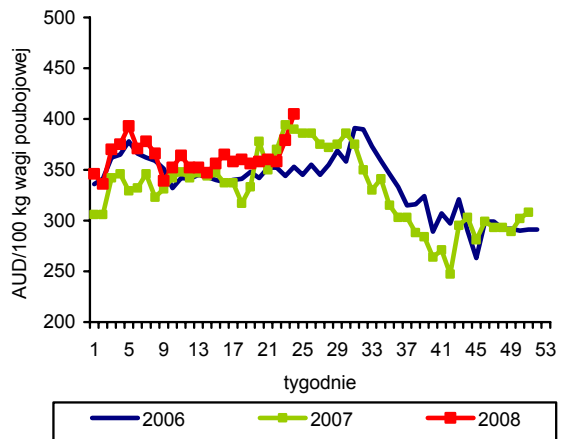
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

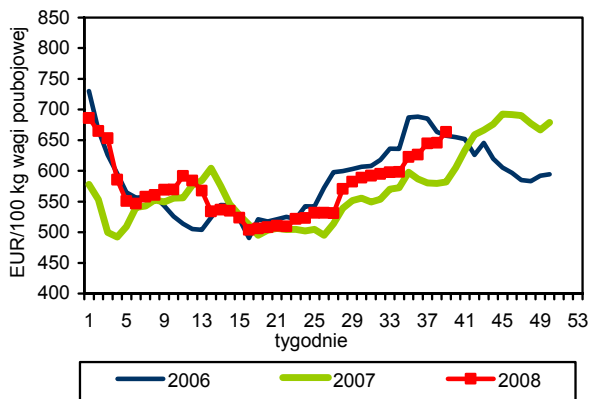
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

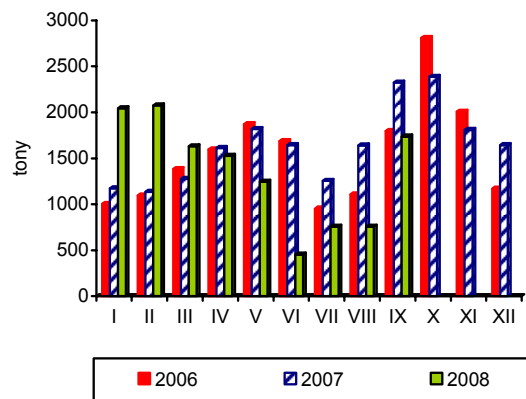
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowy ryb na Bałtyku w okresie styczeń-sierpień 2008 r. wyniosły 76,5 tys. ton i były o 8,5% niższe niż przed rokiem. Ponadto rybacy odłowili 17,5 tys. sztuk troci i 2,2 tys. sztuk łososi, tj. o blisko 80% mniej niż w analogicznym okresie 2007 r. Największy spadek odnotowano w połowach śledzi (o 22,5%) oraz storni (o 12,4%). Zgodnie z zapowiedziami Komisja Europejska wstrzymała do końca roku połowy dorszy stada wschodniego, natomiast na stadzie zachodnim do wyłowienia pozostało jeszcze ok. 800 ton ryb. Strona polska stara się o przeniesienie pozostałej kwoty połowowej stada zachodniego na stado wschodnie.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w lipcu 2008 r. 16,7 tys. ton i była o 5,2% niższa niż w lipcu roku poprzedniego. Utrzymuje się niska produkcja mrożonych filetów z ryb morskich, która wyniosła zaledwie 1,21 tys. ton wobec 2,94 tys. ton rok wcześniej, dynamicznie rośnie natomiast przetwórstwo łososi. O 39,6% więcej niż w lipcu u.br. łososi zostało uwędzonych, a o 25,6% zwiększyła się produkcja przetworów i konserw. Nieznacznie obniżyła się produkcja przetworów i konserw ze śledzi (o 4,2%), największej grupy towarowej krajowego przetwórstwa (ok. 40% wolumenu) i wyniosła 6,44 tys. ton. Od początku roku zakłady przetwórstwa rybnego wyprodukowały 150,5 tys. ton ryb i przetworów rybnych, tj. o 1,0% mniej niż w analogicznym okresie u.br. Kolejny miesiąc z rzędu spada wartość wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego. W lipcu, w stosunku do czerwca obniżył się on o 0,7%, a od początku br. średnie ceny ryb opuszczające przetwórnice spadły o 3,7%.

Eksport ryb, przetworów rybnych i owoców morza wyniósł w okresie styczeń-lipiec 2008 r. 136,8 tys. ton o wartości 1,441 mld zł, tj. odpowiednio o 19,8 i 3,9% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Spadek wywozu zanotowano w grupach produktów, gdzie dominuje sprzedaż burtowa – realizowana zarówno przez flotę bałtycką (szproty), jak i dalekomorską. Eksport odpadów rybnych zmniejszył się o 76,7%, a ryba świeżych o 37,8%. Dużo niższy niż w roku ubiegłym jest także eksport mączek i granulatu rybnego (o 57,5%), gdzie utracono główny rynek zbytu jakim była Rosja. Podstawowe znaczenie dla sektora rybnego ma jednak sprzedaż filetów rybnych, ryb wędzonych oraz przetworów i konserw rybnych. W przypadku tych produktów zanotowano tylko niewielki

spadek wywozu filetów (o 5,3%), przy wzroście eksportu ryb wędzonych (o 12,4%) i ryb przetworzonych (o 17,8%). Import zwiększył się w tym czasie do 201,3 tys. ton (o 2,2%), jednak niższe ceny zakupu podstawowych gatunków ryb spowodowały, że jego wartość obniżyła się o 8,0% do 1,383 mld zł. Tradycyjnie najczęściej sprowadziliśmy śledzi – 43,1 tys. ton (spadek o 4,1%), łososi – 33,2 tys. ton (wzrost o 2,7%), mintajów – 19,6 tys. ton (wzrost o 11,9%), makreli – 19,3 tys. ton (spadek o 4,6%) oraz pang – 17,3 tys. ton (spadek o 13,5%). Utrzymuje się dodatnie saldo wymiany handlowej, które po siedmiu miesiącach wyniosło 58,5 mln zł, wobec -2,7 mln zł w roku poprzednim.

W sierpniu ryby, owoce morza oraz ich przetwory podrożały w detalu średnio o 0,2%, przy 1,0% wzroście cen mięsa wieprzowego i 0,8% obniżce cen drobiu. W okresie miesiąca najbardziej podrożały konserwy rybne (o 0,6%), natomiast potaniały ryby słodkowodne i owoce morza (0,5-0,9%). Sardynki w oleju zdrożały o 2,3%, paprykarz szczeciński o 1,2%, a tuńczyk w sosie własnym o 0,8%. Niższe ceny niż w lipcu konsumenci płacili m.in. za paluszki z krabów (o 1,2%), filety z pang (o 0,6%) oraz filety ze śledzi w śmietanie (o 0,3%). W porównaniu z sierpniem ub.r. ceny ryb i owoców morza wzrosły średnio o 2,8%, a od początku roku o 1,8%.

Spożycie ryb i przetworów rybnych w gospodarstwach domowych, według danych GUS, wyniosło w I półroczu 2008 r. 2,43 kg/osobę¹, tj. o 6,1% więcej niż przed rokiem. Duża popularność na polskim rynku filetów z pang spowodowała ponad 65% wzrost konsumpcji ryb słodkowodnych. O 11,5% zwiększyło się spożycie ryb morskich wędzonych i solonych, a o 2,6% konserw rybnych. Mniej niż w roku ubiegłym jedliśmy ryb morskich: solonych (o 3,8%) oraz świeżych, chłodzonych i mrożonych (o 0,8%). Średnie miesięczne wydatki gospodarstw domowych na zakup ryb i przetworów zwiększyły się w tym okresie o 7,7%, tj. do 6,00 zł/miesięcznie na osobę.

¹ W wadze produktu.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowną	łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2007 VIII	46	2 533	181	704	447	3 911	3 017	36
IX	518	2 378	314	652	438	4 300	5 490	181
X	1 145	3 622	926	1 259	332	7 284	13 361	1 286
XI	2 264	1 768	397	863	153	5 445	7 902	1 515
XII	2 881	1 586	927	1 062	123	6 579	9 293	5 583
2008 ^a I	3 625	426	735	1 181	51	6 014	1 751	122
II	11 225	196	1 094	1 391	92	13 992	3 975	819
III	16 911	989	1 430	862	105	20 297	2 143	340
IV	16 049	959	2 356	488	448	20 296	3 157	713
V	1 883	2 065	2 467	465	360	7 193	1 016	112
VI	201	2 344	404	562	225	3 713	1 552	23
VII	637	1 255	46	606	330	2 292	3 831	24
VIII	398	1 639	7	449	211	2 704	1 116	2
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	865,2	64,7	3,9	63,8	47,2	69,1	37,0	5,6
<u>I-VIII 2008</u> <u>I-VIII 2007</u>	95,5	77,5	101,6	87,6	80,4	91,5	21,6	22,3

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2007 VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
Wskaźnik zmian (%)								
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	109,5	49,2	125,5	101,5	95,8	117,6	73,9	94,8
<u>I-VII 2008</u> <u>I-VII 2007</u>	116,5	61,1	109,7	113,5	108,2	134,0	110,7	99,0

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2007 VI	14,63	5,30	2,89	1,79	0,92	23,20	10,12	4,22	2,23	4,53
VII	14,21	5,65	2,64	1,93	1,11	24,50	8,88	4,91	4,15	4,31
VIII	13,99	5,79	1,89	2,11	1,14	23,54	11,34	4,19	2,93	3,25
IX	14,60	6,45	2,58	2,01	1,17	33,28	15,10	7,38	3,34	4,89
X	17,15	7,45	3,08	2,82	0,60	37,97	17,79	8,33	3,36	6,01
XI	20,09	8,04	2,77	3,11	0,75	47,32	26,43	7,94	4,23	6,44
XII	16,74	6,98	2,15	3,68	0,97	38,33	19,67	5,85	3,54	6,19
2008 ^b I	14,24	7,09	2,30	2,38	0,79	37,56	17,51	7,47	5,50	5,51
II	24,63	6,95	5,45	2,60	1,25	35,02	15,46	6,31	3,57	6,71
III	25,28	7,18	3,02	3,10	1,85	31,00	12,73	7,05	3,29	6,11
IV	27,51	7,11	3,20	2,76	1,63	27,45	9,66	6,31	2,89	6,43
V	16,96	6,59	3,02	2,26	1,09	26,66	11,17	5,64	2,63	5,79
VI	14,58	6,78	3,00	2,06	1,06	24,48	9,11	4,45	2,47	6,43
VII	13,63	6,74	1,91	1,01	0,75	19,09	10,69	3,52	2,90	0,93
Wskaźnik zmian (%)										
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	95,9	119,3	72,4	52,4	67,7	77,9	120,4	71,7	69,9	21,6
<u>I-VII 2008</u> <u>I-VII 2007</u>	80,2	117,8	94,7	112,4	94,4	102,2	102,6	99,5	116,9	101,7

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morszczuka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2007 VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,98
VIII	2,81	3,19	4,03	3,94	-	4,58	7,78	9,83	13,54	9,34
IX	3,36	3,71	3,87	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,36	10,54
XI	3,71	3,36	3,79	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,02	9,94
XII	3,28	3,17	3,57	3,82	3,49	4,40	6,74	7,97	12,02	9,56
2008 ^a I	3,46	2,98	4,07	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,01	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,93	3,82	4,82	7,63	9,02	11,80	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,68	6,54	9,03	13,68	9,15
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,19	7,72	9,22	11,39	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	12,49	7,18
VI	2,91	3,12	3,67	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,30	8,77
VII	2,77	3,31	3,58	3,90	2,20	4,34	9,37	7,93	12,67	8,54
Wskaźnik zmian (%)										
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	103,4	92,4	93,8	77,3	91,0	92,4	105,6	83,3	95,2	107,0
<u>I-VII 2008</u> <u>I-VII 2007</u>	103,3	105,3	100,3	95,4	84,8	84,8	98,6	94,9	85,0	114,4

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportu (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szproty świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2007 VI	7,36	18,07	17,10	19,39	36,44	33,92	41,59	12,39	0,42
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,32	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,32	34,04	43,71	12,48	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,32	34,88	46,82	12,34	0,46
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,20	35,36	12,14	0,40
XI	6,68	23,21	21,76	22,72	36,52	32,19	52,04	12,05	0,39
XII	7,25	23,89	22,72	22,48	36,81	33,01	43,20	11,76	0,25
2008 ^a I	7,60	21,99	20,79	21,22	35,70	31,49	51,13	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,27	33,77	57,03	-	0,40
III	6,85	23,78	20,20	20,94	34,12	31,87	57,32	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	32,38	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,77	17,30	14,90	31,25	30,81	51,78	9,09	0,35
VI	6,11	19,92	20,08	28,58	31,62	31,04	52,22	9,00	-
VII	6,18	20,80	19,06	20,97	30,34	29,80	44,21	8,67	0,43
Wskaźnik zmian (%)									
<u>VII 2008</u> <u>VII 2007</u>	88,2	108,7	90,2	98,9	82,1	84,5	104,8	70,3	27,7
<u>I-VII 2008</u> <u>I-VII 2007</u>	94,2	99,9	102,5	102,2	87,1	91,0	123,5	76,5	69,8

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	100,3	x	99,4	x	95,7	x	87,4	x	97,7	x	104,3	x
<u>I-VIII 2008</u> <u>I-VIII 2007</u>	106,1	x	99,9	x	100,6	x	92,1	x	95,1	x	104,0	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Platy śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 VII	13,55	-	12,67	16,28	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	-
VIII	13,61	-	12,69	16,31	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	-
IX	13,65	-	12,57	16,33	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	-
X	13,74	-	12,61	16,41	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	12,51
XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
Wskaźnik zmian (%)												
VIII 2008 VIII 2007	104,8	x	99,9	108,0	100,2	114,6	100,3	110,3	107,0	110,7	100,0	x
I-VIII 2008 I-VIII 2007	105,2	x	100,4	108,3	99,3	115,4	99,3	107,6	106,5	108,1	99,6	107,3

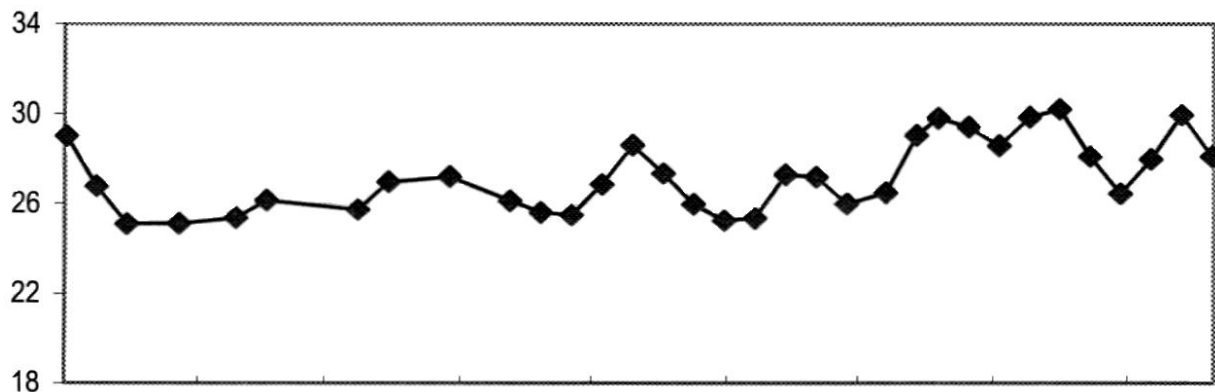
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

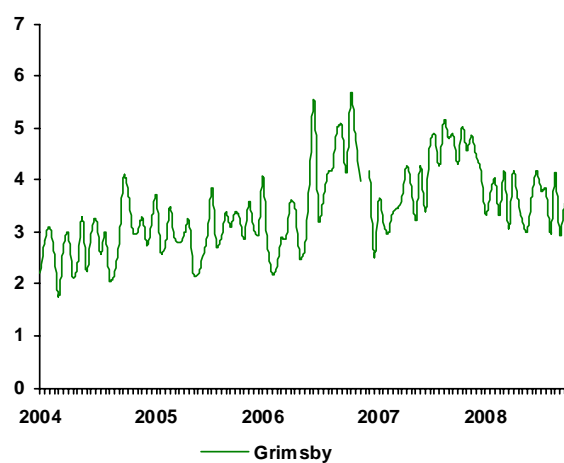
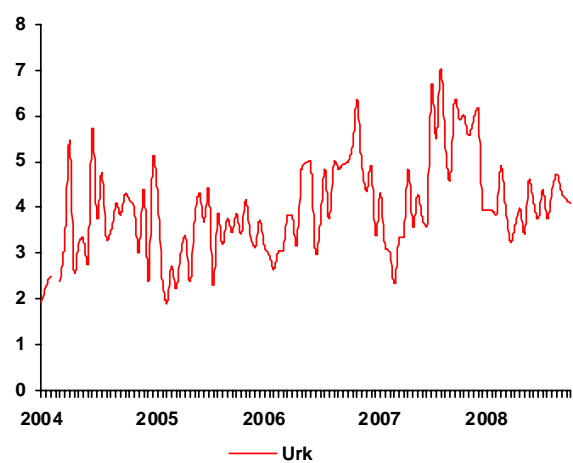
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
I-VI 2006	2,24	1,17	0,40	0,26	0,28	0,13
I-VI 2007	2,29	1,21	0,38	0,26	0,26	0,18
I-VI 2008	2,43	1,20	0,39	0,29	0,25	0,30
Wskaźnik zmian (%)						
I-VI 2008 I-VI 2007	106,1	99,2	102,6	111,5	96,2	166,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

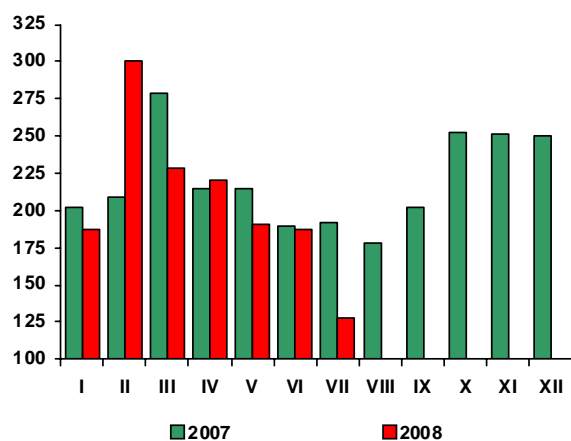
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych lososi w Norwegii w okresie I-IX 2008 r. (NOK/kg)

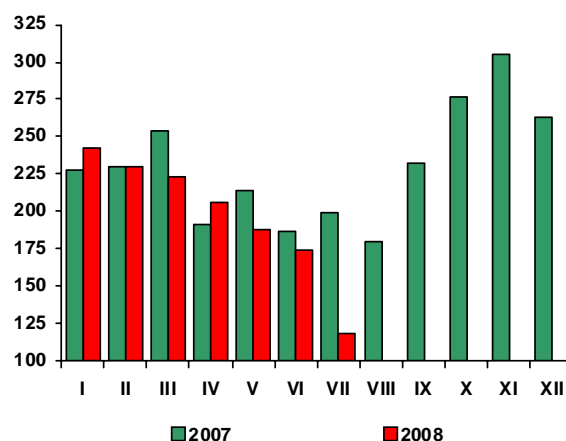
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

Sierpień 2008 r. był trzecim z kolei miesiącem sezonowej obniżki cen żywności. W czerwcu 2008 r., w stosunku do poprzedniego miesiąca, łączne ceny detaliczne towarów żywnościowych (bez napojów bezalkoholowych) zmalały o 0,7%, w lipcu br. o 1,2%, a w sierpniu o 1,8%. W okresie czerwiec-sierpień br. sezonowy spadek cen żywności był nieznacznie większy niż przed rokiem (3,6% wobec 3,5%).

O obniżce cen żywności w sierpniu br. zadecydowała głównie redukcja cen warzyw (o 15,3%), owoców (o 12,7%), serów (o 1,1%), cukru i mięsa drobiowego (po 0,8%) oraz masła (o 0,7%) i mąki (o 0,1%). Podrożały natomiast: ryż (o 3%), tłuszcze wieprzowe (o 3,1%) i margaryny (o 1,4%), wędliny (o 1,3%), mięso wieprzowe (o 1%), makarony (o 0,5%) i pieczywo (o 0,4%).

Od grudnia 2007 r. do sierpnia 2008 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 0,2%, wobec 1,6% przed rokiem. Ceny pieczywa i produktów zbożowych wzrosły średnio o 5,9%, w tym ryżu o 30,5%, makaronów o 8,2%, a pieczywa o 5,5%. Ceny mięsa i jego przetworów podniosły się o 5,4%, w tym mięsa wieprzowego o 7,8%. Ryby podrożały o 1,8%, a tłuszcze jadalne o 1,2%, w tym oleje o 17,2%, przy spadku cen masła o 13,1%. Zmalały ceny warzyw (o 20,4%), owoców (o 15,6%), cukru (o 12,7%) oraz artykułów z grupy „mleko, sery, jaja” (o 0,3%).

W sierpniu br., w stosunku do sierpnia 2007 r., wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 6,9%, w tym żywności 7,1%, a napojów bezalkoholowych 4,9%. Żywność podrożała bardziej niż wszystkie pozostałe grupy towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem użytkowania mieszkania i nośników energii. Najbardziej podrożały produkty zbożowe (o 14,9%), głównie za sprawą wydatnego wzrostu cen ryżu (o 40,1%) oraz pieczywa (o 17,8%), w tym zwłaszcza mieszanego (o 19,6%). Istotnie zwiększyły się ceny tłuszczów (o 12,6%), jaj (o 11%) i artykułów mleczarskich (o 10,4%). O wzroście cen tłuszczów zadecydowała zwyżka cen olejów roślinnych (o 26,7%), tłuszczów wieprzowych (o 16%) i margaryn (o 15,1%), przy wzroście cen masła o 3,7%. Ceny mleka spożywczego i śmietany podniosły się po ok. 13%, a serów dojrzewających i twarogów o 8–9%. W sierpniu br. warzywa były średnio o 7,9% droższe niż rok wcześniej, w tym ziemniaki o 34,7%, buraki o 33,3%, ogórki o 5,4%. Spadły m.in. ceny pomidorów i sałaty (po ok. 8%), marchwi (o 3,9%), cebuli (o 3%)

i kalafiorów (o 2,4%). W sierpniu br. za mięso i przetwory mięsne konsumenci płacili średnio o 4,3% więcej niż w sierpniu 2007 r. Wzrostowi cen wieprzowiny (o 6,2%) i wołowiny (o 4,1%) towarzyszyła redukcja cen drobiu (o 5,4%). Łączne ceny cukru i wyrobów cukierniczych wzrosły w porównywanych okresach o 0,9%, w tym wyrobów cukierniczych i miodu o 6,8%, przy spadku cen cukru o 12,5%. W sierpniu br. niższe niż przed rokiem były ceny owoców (o 7,9%), w tym jabłek o 14,8% i bananów o 8,7%, przy wzroście cen owoców cytrusowych (o 6%).

Wzrost cen żywności został zrekomensowany przez wzrost dochodów ludności. W sierpniu br. przeciętna miesięczna płaca brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym wzrosła o 9,7%, a emerytura i renta pracownicza brutto – o 5%. Poprawa sytuacji dochodowej gospodarstw domowych nie znalazła jednakże odzwierciedlenia we wzroście popytu na żywność. W sierpniu br. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w ujęciu rocznym (w cenach stałych) zmalała o 7,9%, wobec wzrostu o 13,7% w analogicznym okresie przed rokiem. Sierpień był trzecim kolejnym miesiącem bezwzględnego jej spadku (w czerwcu o 2%, a w lipcu o 2,1%). W efekcie w okresie pierwszych ośmiu miesięcy br., w porównaniu z okresem styczeń-sierpień 2007 r. sprzedaż żywności obniżyła się o 1%, podczas gdy odpowiednio rok wcześniej wzrosła o 6,9%. W br. odnotowano natomiast istotny wzrost sprzedaży detalicznej pojazdów samochodowych i motocykli, paliw, farmaceutyków, kosmetyków, mebli, sprzętu rtv i artykułów gospodarstwa domowego. Konkurencją dla wydatków na żywność, zwłaszcza w mniej zamożnych gospodarstwach domowych stał się znaczący (wymuszony) wzrost wydatków na usługi bytowe, w tym głównie związane z utrzymaniem mieszkania, nośnikami energii, transportem i ochroną zdrowia. Wobec przewidywanego osłabienia dynamiki płac i zwiększenia pozażywnościowych kosztów utrzymania rodzin, w kolejnych miesiącach br. tempo wzrostu popytu na żywność może być wolniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku. Malejąca chłonność rynku krajowego oraz spodziewany wzrost produkcji i podaży większości podstawowych surowców rolniczych, przy spowolnieniu dynamiki wzrostu eksportu będą głównymi czynnikami hamującymi tempo wzrostu cen towarów żywnościowych.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w sierpniu 2008 r.

Wyszczególnienie	VIII 2008			I-VIII 2008
	VII 2008=100	XII 2007=100	VIII 2007=100	I-VIII 2007=100
OGÓŁEM	99,6	102,4	104,8	104,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	98,4	100,2	106,9	107,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	101,8	105,0	106,4	105,8
Odzież i obuwie	98,2	92,3	92,4	92,9
Mieszkanie	100,3	106,7	108,0	106,8
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,4	108,1	109,6	108,2
w tym nośniki energii	100,5	108,8	110,9	108,2
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,1	101,5	102,1	102,1
Zdrowie	100,1	102,4	103,5	103,4
Transport	99,2	102,7	104,3	105,3
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	98,1	103,5	106,8	109,4
Łączność	99,7	100,4	100,7	98,7
Rekreacja i kultura	99,5	101,9	101,4	98,7
Edukacja	100,4	101,5	103,5	103,2
Restauracje i hotele	100,4	104,8	106,8	105,9
Inne towary i usługi	100,3	101,1	101,4	101,6

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w sierpniu 2008 r.

Wyszczególnienie	VIII 2008			I-VIII 2008
	VII 2008=100	VIII 2007=100	XII 2007=100	I-VIII 2007=100
Żywność	98,2	107,1	100,0	107,5
Pieczywo i produkty zbożowe	100,5	114,9	105,9	113,2
Pieczywo	100,4	117,8	105,5	115,8
Ryż	103,0	140,1	130,5	124,6
Makarony	100,5	113,6	108,2	112,0
Mięso i przetwory	100,8	104,3	105,4	104,9
Mięso wieprzowe	101,0	106,2	107,8	106,7
Mięso wołowe	100,1	104,1	103,3	103,7
Drób	99,2	94,6	104,1	100,0
Przetwory mięsne i wędliny	101,2	106,6	105,1	105,7
Ryby	100,2	102,8	101,8	102,6
Mleko, sery i jaja	99,6	110,5	99,7	113,6
Artykuły mleczarskie	99,6	110,4	99,6	113,8
Mleko	99,9	112,8	101,8	115,8
Sery twarogowe	98,9	109,3	101,1	111,8
Sery dojrzewające i topione	99,0	107,9	90,5	117,3
Jaja	100,0	111,0	100,7	112,2
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,6	112,6	101,2	113,9
Masło	99,3	103,7	86,9	114,1
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	103,1	116,0	110,8	110,6
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	101,4	115,1	109,6	111,7
Oleje roślinne	100,8	126,7	117,2	119,7
Owoce	87,3	92,1	84,4	117,3
Jabłka	66,3	85,2	93,8	145,2
Owoce cytrusowe	94,0	106,0	108,6	122,0
Banany	98,2	91,3	89,3	102,6
Warzywa	84,7	107,9	79,6	94,7
Ziemniaki	79,6	134,7	152,5	62,1
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,8	100,9	99,2	100,7
Cukier	99,2	87,5	87,3	89,9
Napoje bezalkoholowe	100,3	104,9	103,1	105,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4				
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5				
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8				
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2				
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6				
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6				
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3				
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7				
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8				
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2				
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6				
III. Średnia płaca ^a	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0				

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8	107,0	107,6	107,8	106,9				
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6	113,5	114,2	114,9	114,9				
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6	104,0	104,5	105,2	106,5	104,0	104,3				
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2008	102,4	102,3	102,7	102,8	102,8	102,7	102,7	102,8				
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0	114,7	114,4	113,9	113,1	112,3	110,5				
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8	113,6	114,2	113,6	114,6	113,9	112,6				
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7	130,2	128,6	118,6	110,5	104,0	92,1				
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9	90,0	87,6	90,8	96,6	108,9	107,9				
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9	100,6	100,3	100,6	100,7	100,8	100,9				
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4	91,3	88,9	88,8	87,9	87,4	87,5				
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8				
III. Średnia płaca ^a	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6	110,5	112,0	111,6	109,7				

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

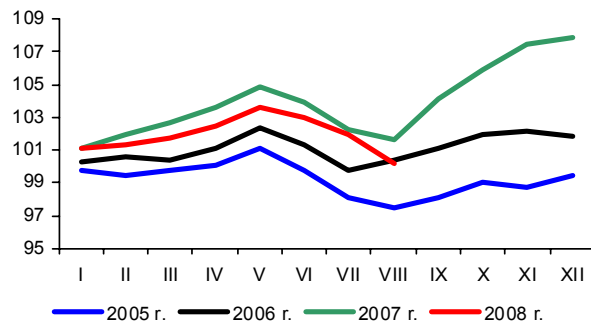
Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33	3,38	3,46	3,69	3,97	4,21	4,38				
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76	1,76	1,77	1,79	1,82	1,83	1,84				
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00	2,01	2,04	2,07	2,10	2,12	2,13				
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00	2,03	2,05	2,06	2,07	2,08	2,09				
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94	17,93	18,02	18,10	18,14	18,23	18,21				
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28	23,43	23,46	23,55	23,72	23,68	23,70				
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70	13,83	13,90	12,00	14,94	14,93	15,00				
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02	6,36	6,21	6,35	6,32	6,51	6,51				
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25	20,07	20,08	20,31	20,68	20,70	20,94				
Kielbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28	9,32	9,25	9,37	9,66	9,70	9,97				
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79	12,72	12,74	12,75	12,69	12,64	12,68				
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83	2,84	2,84	2,83	2,83	2,81	2,80				
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01	1,02	1,02	1,02	1,02	1,03	1,04				
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72	11,71	11,78	11,78	11,77	11,81	11,82				
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29	20,82	19,90	19,23	18,42	18,09	17,54				
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21	5,19	5,23	5,27	5,21	5,18	5,17				
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40				
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94	3,86	3,78	3,67	3,65	3,61	3,58				
Margaryna do smarowania pieczywa (np. Rama) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17	3,31	3,39	3,41	3,51	3,67	3,75				
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54	5,77	5,96	6,03	6,10	6,16	6,20				
Ślonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52	3,49	3,49	3,50	3,60	3,72	3,92				
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18	1,20	1,20	1,21	1,22	1,26	1,30				
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90	2,80	2,71	2,69	2,62	2,57	2,54				
Jabłka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57	3,67	3,92	4,25	4,68	4,87	3,23				

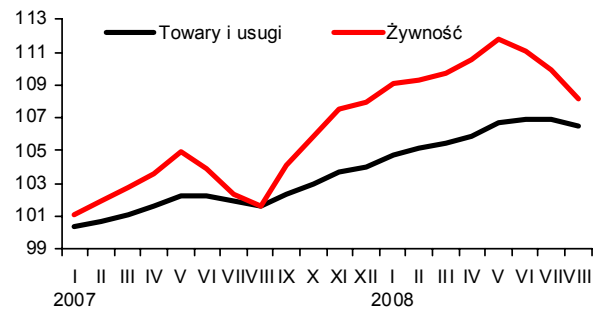
Źródło: Dane GUS.

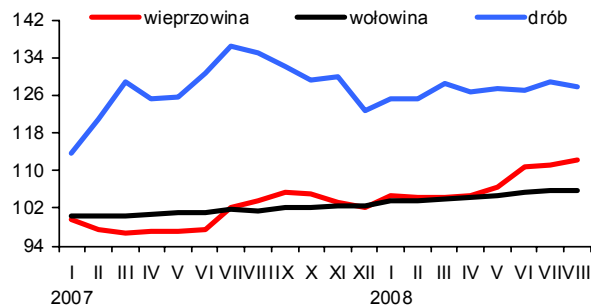
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

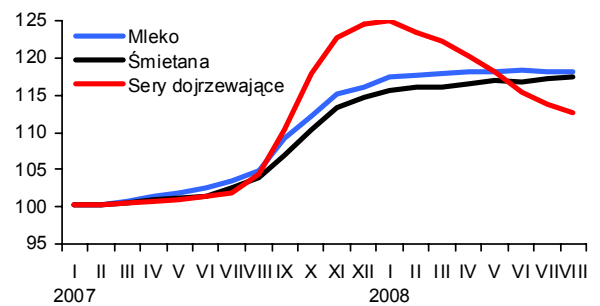
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)

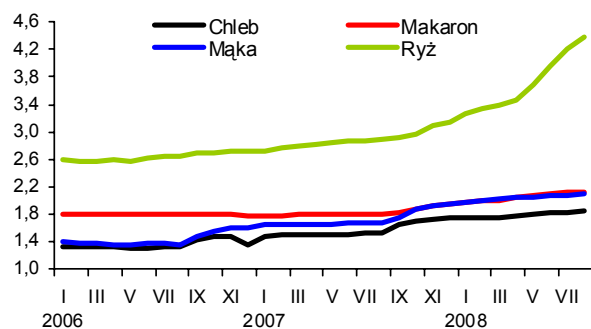
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)

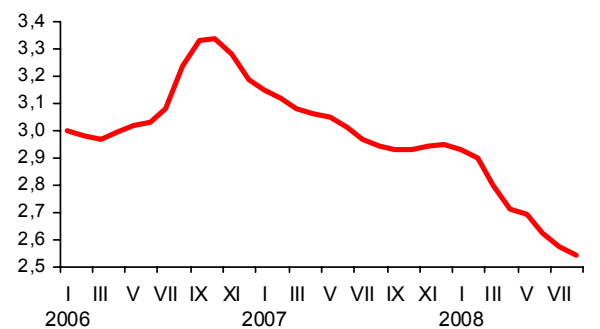
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)

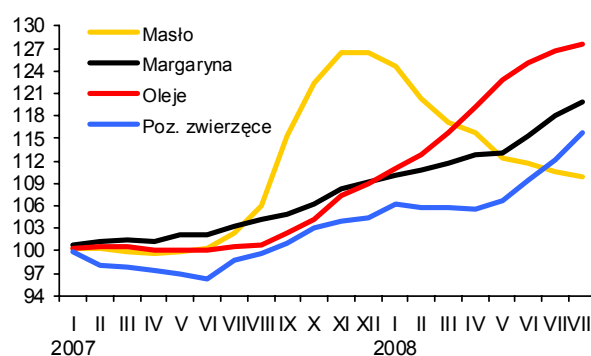
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

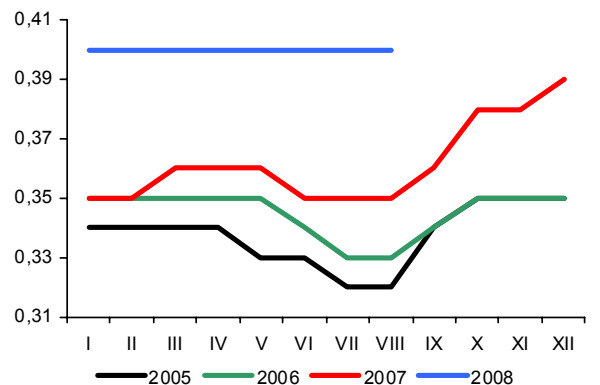
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

Na rynku środków produkcji dla rolnictwa w lipcu br. dominowały podwyżki cen. Stabilizuje się sytuacja na rynku maszyn. W sierpniu ceny środków produkcji dla rolnictwa rosły wolniej niż w miesiącach poprzednich. Zwiększyły się ceny maszyn rolniczych, materiałów budowlanych i środków ochrony roślin, a ceny bezpośrednich nośników energii nieznacznie zmalały, głównie za sprawą taniejących paliw ropopochodnych. Jedynie na rynku nawozów mineralnych kontynuowane były tendencje z poprzednich miesięcy – ceny wzrosły średnio o 5%. Na skutek znacznego potaniaenia większości produktów rolnych pogorszyły się relacje cen środków produkcji do cen skupu produktów rolnych.

Wzrost cen nawozów mineralnych w sierpniu wyniósł 5,0%, w tym najbardziej zdrożała polifoska (o 9,1%) i fosforan amonu (o 6,9%). Od początku roku nawozy mineralne podrożały aż o 62,7%, w tym najbardziej superfosfat potrójny (o 106,3%) oraz fosforan amonu (o 91,5%). W najmniejszym stopniu podrożały nawozy azotowe (o ok. 1/3). Znacząco pogorszyły się relacje cen nawozów do cen skupu pszenicy. W sierpniu br. na 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 6,9 kg pszenicy, o 1,4 kg więcej niż przed miesiącem i aż 2 razy więcej niż przed rokiem. W mniejszym stopniu pogorszyły się relacje cen nawozów do cen skupu żywca wieprzowego, a na 1 kg NPK należało przeznaczyć w sierpniu 8,8 kg żywca, tj. o 0,4 kg więcej niż przed miesiącem i o 3,1 kg więcej niż w sierpniu 2007 r.

Sprzedaż środków ochrony roślin z produkcji krajowej i importowanych w 2007 r. wyniosła 15,3 tys. ton substancji aktywnej i była o 10,5% mniejsza niż w roku poprzednim. Udział preparatów importowanych wyniósł 63,8%. W strukturze asortymentowej w dalszym ciągu dominującą pozycję stanowiły herbicydy (55,1%), środki grzybobójcze oraz zaprawy nasienne stanowiły 30,7%, regulatory wzrostu 6,9%, insektycydy 3,6%. Średnie zużycie pestycydów na 1 ha gruntów ornych i sadów wyniosło 1,2 kg substancji biologicznie czynnej.

Środki ochrony roślin podrożały w sierpniu średnio o 0,6%, w tym preparaty owadobójcze o 1,0%, chwastobójcze o 0,7%, a fungicydy o 0,3%. Najbardziej drożącym pestycydem, podobnie jak w miesiącach poprzednich, był Roundup, którego cena od początku roku wzrosła aż o 69,3%.

Na rynku bezpośrednich nośników energii w sierpniu wystąpiły podwyżki cen paliw stałych i gazu propan butan, przy równoczesnych obniżkach paliw ropopochodnych. Koks opałowy zdrożał o 3,5%, węgiel o 1,9%, a gaz o 3,2%. Olej opałowy potaniał w tym czasie o 6,5%, napędowy o 4,4%, a benzyna o 3,8%. Potaniecie paliw ropopochodnych w Polsce jest pochodną spadku cen ropy naftowej na światowych rynkach.

Od początku roku materiały budowlane drożeją umiarkowanie. W sierpniu średni wzrost cen wyniósł 0,3%, w tym najbardziej podrożał tynk „Atlas” i rury stalowe ocynkowane (o 1,5%). Potaniały natomiast płyty styropianowe (o 1,0%).

Rok 2007 był rokiem ożywienia na rynku maszyn rolniczych. Produkcja i sprzedaż większości typów ciągników i maszyn rolniczych była wyższa niż w roku poprzednim. Sprzedaż ciągników rolniczych wzrosła 23,9%, kultywatorów o 58,1%, sadzarek ziemniaków o 30,7% i kombajnów zbożowych o 16,0%. Zmalała natomiast sprzedaż pługów i siewników (o ok. 20%). Znacząco wzrosła produkcja kopaczek do ziemniaków (o 86,2%), kultywatorów (o 69,9%), kombajnów ziemniaczanych (o 67,3%). Produkcja ciągników rolniczych wzrosła w Polsce o ok. 10% do 7,4 tys. szt. Było to 9-12 razy mniej niż w krajach członkowskich będących ich największymi producentami w UE, a więc we Francji (60,7 tys. sztuk) i Włoszech (83,3 tys. sztuk).

Ceny maszyn rolniczych wzrosły w sierpniu średnio o 0,4%, w tym najbardziej podrożały sadzarki do ziemniaków (o 4,7%), potaniały natomiast kombajny zbożowe (o 2,0%).

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		VIII 2007	XII 2007	VIII 2008	VIII 2008 VII 2008	VIII 2008 XII 2007	VIII 2008 VIII 2007	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Saletrzak 28%N	dt	75,64	76,44	99,48	103,2	130,1	131,5	6,19	7,88
Saletra amonowa 34%N	„	85,48	87,56	115,72	102,3	132,2	135,4	5,93	7,55
Mocznik 46%N	„	107,40	110,40	149,96	104,9	135,8	139,6	5,68	7,23
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	65,64	67,56	102,28	104,7	151,4	155,8	8,92	11,34
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	95,96	104,16	214,88	103,3	206,3	223,9	9,37	11,91
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	127,12	140,88	269,76	106,9	191,5	212,2	7,35	9,35
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	90,28	103,24	177,28	104,8	171,7	196,4	5,15	6,55
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	115,72	122,20	225,96	109,1	184,9	195,3	7,03	8,95
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	112,16	116,12	185,04	106,0	159,4	165,0	6,45	8,21
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	57,45	61,76	66,09	100,2	107,0	115,0	1,92	2,44

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		VIII 2007	XII 2007	VIII 2008	VIII 2008 VII 2008	VIII 2008 XII 2007	VIII 2008 VIII 2007	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Actara 25 WG	40 g	20,94	21,41	24,93	101,2	116,4	119,1	4,35	5,53
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,84	44,13	46,96	100,4	106,4	107,1	8,19	10,41
Karate Zeon O50 CS	100 ml	19,94	19,85	22,19	101,5	111,8	111,3	3,87	4,92
Decis 2,5 EC	250 ml	25,53	25,51	27,14	100,2	106,4	106,3	4,73	6,02
Dithane M-45	1 kg	20,85	20,94	22,03	100,0	105,2	105,7	3,84	4,88
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,30	28,59	32,54	100,6	113,8	115,0	5,67	7,22
Bravo	1 l	42,67	42,72	46,40	100,2	108,6	108,7	8,09	10,29
Nimrod 250 EC	1 l	102,13	102,44	109,26	100,3	106,7	107,0	19,05	24,23
Roundup	1 l	24,36	26,49	44,84	103,6	169,3	184,1	7,82	9,94
Granstar	8 g	17,92	17,94	20,05	99,7	111,8	111,9	3,50	4,45
Fusilade Forte	1 l	111,27	111,39	114,10	100,2	102,4	102,5	19,89	25,30
Chwastox extra	1 l	14,55	14,59	15,51	99,7	106,3	106,6	2,70	3,44
Reglane 200 SL	1 l	75,77	75,83	79,43	100,8	104,7	104,8	13,85	17,61
Środek gryzoniodobójczy	1 kg	25,35	25,92	28,18	99,5	108,7	111,2	4,91	6,25

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		VIII 2007	XII 2007	VIII 2008	VIII 2008 VII 2008	VIII 2008 XII 2007	VIII 2008 VIII 2007	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Węgiel kamienny	t	527,98	568,06	616,29	101,9	108,5	116,7	107,44	136,65
Koks opałowy	t	738,35	813,77	961,20	103,5	118,1	130,2	167,57	213,13
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,40	4,42	4,59	97,2	103,8	104,3	0,80	1,02
Olej napędowy	1 l	3,77	4,20	4,59	96,6	109,3	121,8	0,80	1,02
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,49	2,80	3,15	93,5	112,5	126,5	0,55	0,70
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,06	2,29	2,26	103,2	98,7	109,7	0,39	0,50
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,47	11,46	11,55	100,0	100,8	100,7	2,01	2,56
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,96	20,83	20,70	99,9	99,4	98,8	3,61	4,59
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,05	10,99	11,01	100,1	100,2	99,6	1,92	2,44
Płyn do chłodziw „Pettygo”	1 l	10,11	10,08	10,50	100,7	104,2	103,9	1,83	2,33
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	5,02	100,0	111,8	111,8	0,88	1,11

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		VIII 2007	XII 2007	VIII 2008	VIII 2008 VII 2008	VIII 2008 XII 2007	VIII 2008 VIII 2007	pszenicy kg	żyw. wiewp. kg
Cement	50 kg	24,86	23,24	24,84	99,7	106,9	99,9	4,33	5,51
Wapno	1 t	492,48	486,42	497,67	99,9	102,3	101,1	86,76	110,35
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	201,10	172,48	153,11	99,0	88,8	76,1	26,69	33,95
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3296,96	3238,70	3863,61	101,4	119,3	117,2	673,57	856,68
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,65	11,50	12,19	101,5	106,0	104,6	2,13	2,70
Dwuteownik gruby	1 t	3859,95	3832,01	4151,73	101,3	108,3	107,6	723,80	920,56
Blacha dachowa	1 m ²	33,26	32,44	31,79	99,7	98,0	95,6	5,54	7,05
Tynk „Atlas”	25 kg	46,73	46,90	47,75	101,5	101,8	102,2	8,32	10,59
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,62	1,49	1,48	99,3	99,3	91,4	0,26	0,33
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	711,54	715,42	714,29	100,1	99,8	100,4	124,53	158,38
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	603,18	616,81	652,20	99,9	105,7	108,1	113,70	144,61
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,46	27,89	27,86	100,1	99,9	101,5	4,86	6,18
Okno drewniane szklane	1 szt.	1365,70	1418,83	1462,14	100,1	103,1	107,1	254,91	324,20
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1208,76	1262,34	1307,70	100,5	103,6	108,2	227,98	289,96

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

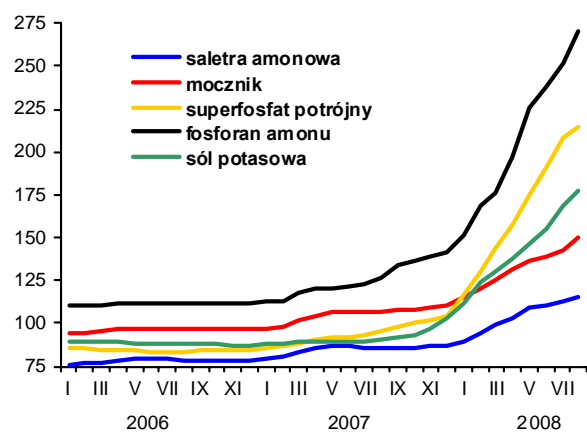
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	VIII 2007	XII 2007	VIII 2008	VIII 2008 VII 2008	VIII 2008 XII 2007	VIII 2008 VIII 2007	pszenicy dt	żyw. wiewp. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	344300,25	347802,88	330356,68	98,0	95,0	96,0	575,94	732,50
Kombajn do ziemniaków	53448,39	53560,63	57318,72	101,6	107,0	107,2	99,93	127,09
Samochód dostawczy	70835,55	66542,52	71718,38	99,8	107,8	101,2	125,03	159,02
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	18559,47	18713,76	19854,82	100,3	106,1	107,0	34,61	44,02
Siewnik zbożowy 25 redlic	14498,77	14825,42	15846,47	100,9	106,9	109,3	27,63	35,14
Ciągnik „Ursus” 5314	102475,55	102833,92	104284,54	99,9	101,4	101,8	181,81	231,23
Ciągnik 90 kW	160838,12	161157,46	160795,12	99,7	99,8	100,0	280,33	356,53
Przyczepa do ciągnika samowładowca	25485,24	25042,06	27841,55	100,9	111,2	109,2	48,54	61,73
Kopaczka elewatorowa	11202,53	11162,12	11749,53	100,9	105,3	104,9	20,48	26,05
Agregat uprawowy do siewnika	13286,60	13671,80	14862,65	101,1	108,7	111,9	25,91	32,95
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5560,15	5498,30	5573,59	100,6	101,4	100,2	9,72	12,36
Gleboğrafzarka	5291,25	5249,25	5494,11	100,0	104,7	103,8	9,58	12,18
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	35450,49	35737,82	37232,68	100,2	104,2	105,0	64,91	82,56
Opryskiwacz 300 l	2694,42	2701,09	2834,86	100,3	105,0	105,2	4,94	6,29
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4789,14	5057,34	5292,48	100,3	104,6	110,5	9,23	11,73
Rozsiewacz nawozów	1511,50	1541,76	1541,62	99,2	100,0	102,0	2,69	3,42
Sadzarka 2 rzędowa	3128,69	2752,64	2702,46	104,7	98,2	86,4	4,71	5,99
Pług 3 skibowy	4066,53	4142,58	4315,65	101,0	104,2	106,1	7,52	9,57
Kultywator 2,1-2,8 m	1781,06	1838,58	1930,17	100,5	105,0	108,4	3,37	4,28
Dojarka 2 konwie ^a	8089,12	8074,63	8239,45	100,0	102,0	101,9	14,36	0,87
Dojarka z rurociągiem ^a	50700,97	49585,83	48117,24	100,1	97,0	94,9	83,89	5,07
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16497,47	16601,75	16659,70	99,6	100,3	101,0	29,04	1,76

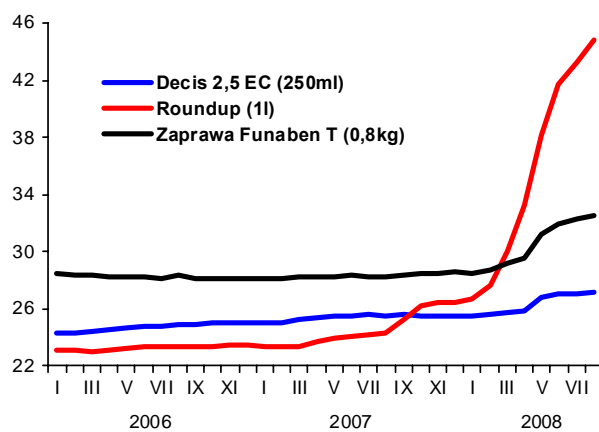
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

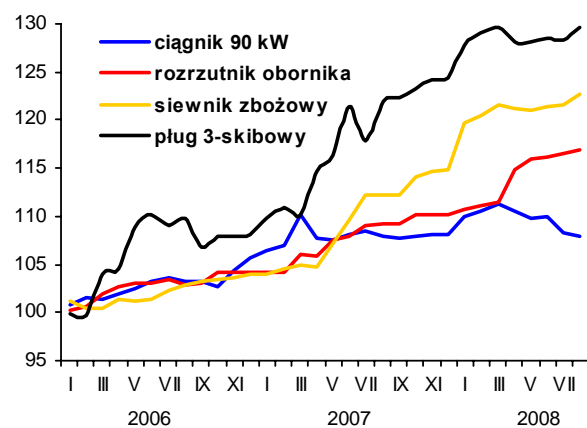
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

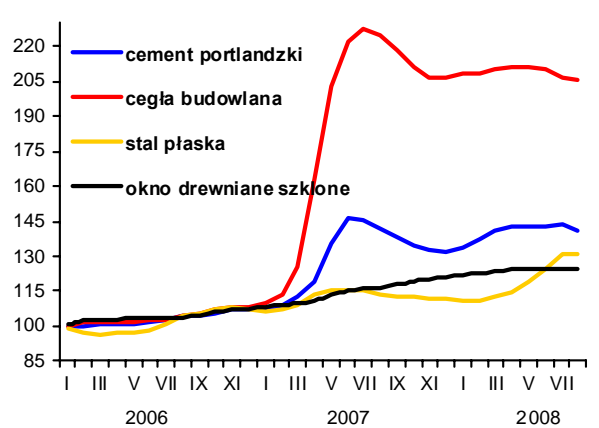
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

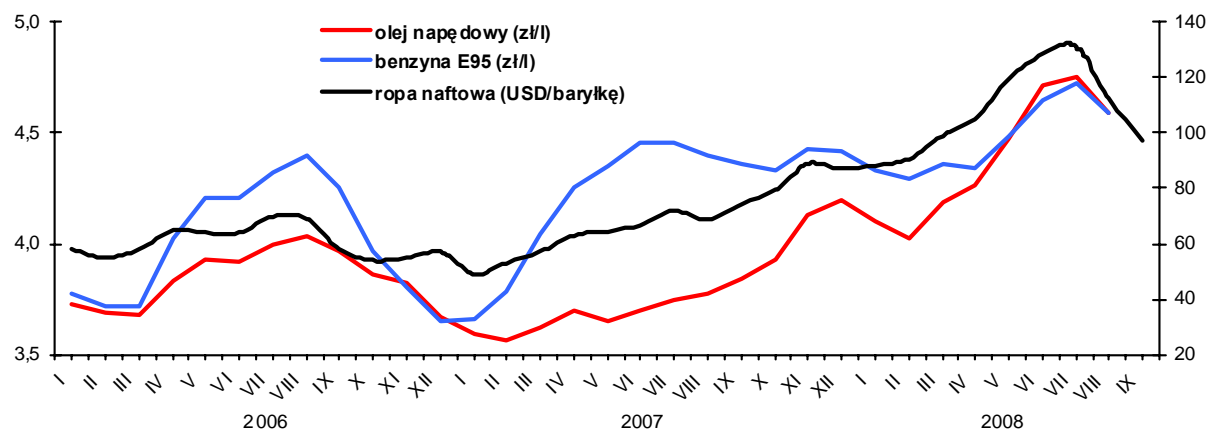
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2005=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2005=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rosnąca liczba przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa pozwala przypuszczać, że popyt na te usługi zwiększa się.

Zwiększa się liczba krów poddawanych ocenie użytkowości mlecznej. W sierpniu 2008 r., w całym kraju oceniano użytkowość 572 tys. krów, tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem. W sierpniu 2008 r. najmniejszy odsetek krów był oceniany w województwach: małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim (poniżej 8%), a największy w zachodniopomorskim i opolskim (ponad 40% ogółu krów).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Liczba krów inseminowanych w II kwartale 2008 r. wyniosła 415 tys. sztuk i była o 13,4% większa niż w I kwartale 2008 r., ale o 0,6% mniejsza w porównaniu do II kwartału 2007 r. Liczba inseminowanych loch także się obniżyła. W II kwartale 2008 r. wyniosła 132 tys. i była niższa o 28,3% w porównaniu do II kwartału 2007 r. oraz o 3,6% w porównaniu z I kwartałem 2008 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W czerwcu 2008 r. zarejestrowanych było 24 931 przedsiębiorstw usług rolniczych, o 1,8% więcej niż w marcu 2008 r. i o 3,0% niż przed rokiem. Tak jak w poprzednim kwartale najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (48,0%) i weterynaryjnych (32,1%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,7%) i naprawczych maszyn (8,2%). W ciągu ostatniego kwartału liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła

o 3,8%, zakładów naprawczych o 0,1%, a zootechnicznych o 1,1%. Liczba zakładów weterynaryjnych zmniejszyła się w tym czasie o 0,4%. W porównaniu do stanu sprzed roku liczba placówek usług mechanizacyjnych wzrosła o 7,4%, spadła natomiast liczba placówek usług weterynaryjnych, zootechnicznych oraz naprawczych (odpowiednio o 1,0; 0,4 i 0,1%).

Ceny usług dla rolnictwa w sierpniu 2008 r. były wyższe o 3,1% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 6,9%. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożał zbiór zielonek ścinaczem (o 26,2%). Jedynie talerzowanie ściernisk było tańsze niż w poprzednim miesiącu (o 1,5%). Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,4%. W tej grupie składkę ubezpieczenia OC ciągnika obniżono o 0,2%. Transport rolniczy zdrożał o 1,7%, a przemiał zbóż o 0,8%. W porównaniu do lipca 2007 r. usługi dla rolnictwa zdrożały o 9,1%, w tym usługi bezpośrednio rolnicze o 12,4%, a pośrednio rolnicze o 6,8%.

W sierpniu pogorszyły się relacje cen usług do cen zbóż oraz mleka, nieznacznie poprawiły się w stosunku do cen trzody chlewnej. Przykładowo rozsiew nawozów sztucznych na obszarze 1 ha kosztował równowartość ze sprzedaży 1,38 dt pszenicy, o 0,24 dt więcej niż przed miesiącem i o 0,29 dt więcej niż przed rokiem. Za badanie kliniczne krowy należało w sierpniu 2008 r. przeznaczyć równowartość 26,29 litrów mleka, o 1,04 litrów więcej niż przed miesiącem i aż 4,51 litrów mleka więcej niż przed rokiem.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy		Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII		481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII		511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII		520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII		527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2007	IX		527	30,4	445	148	11 379	2 068	8 063	2 911
	X		528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI		532	30,4	x	x	x	x	x	x
	XII		536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I		545	30,6	x	x	x	x	x	x
	II		552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III		557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV		564	31,0	x	x	x	x	x	x
	V		570	31,2	x	x	x	x	x	x
	VI		571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928
	VII		572	31,2	x	x	x	x	x	x
	VIII		572	31,3	x	x	x	x	x	x
Wskaźnik zmian (%)										
		<u>VIII 2008</u> <u>VIII 2007</u>	108,5	102,6	x	x	x	x	x	x
		<u>VIII 2008</u> <u>VII 2008</u>	100,0	100,3	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy		Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2007	IX		104,9	105,0	116,2	103,3	104,8
	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3
	XI		99,0	99,2	98,4	99,5	98,9
	XII		100,5	105,0	104,8	99,9	100,5
2008	I		97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II		97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
	III		101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9
	V		98,4	97,6	91,5	101,0	98,7
	VI		98,9	94,8	89,5	101,2	101,1
	VII		95,5	95,5	78,0	99,5	98,1
	VIII		94,7	91,4	80,5	98,5	97,3

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2007												2008							
	2005	2006	2007	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	VIII 2008	I-VIII 2008		
	I-XII	I-XII	I-XII														VIII 2007	I-VIII 2007		
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	100,2	100,4	100,3	100,5	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	101,3	102,3	102,9	103,1	109,1	108,0		
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,3	106,5	103,4	99,9	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2	100,3	101,2	102,0	102,1	106,7	108,1	106,9	112,4	110,0		
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	99,8	100,2	100,2	99,9	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	103,5	109,3	111,7	108,6	113,2	110,1		
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	99,7	100,5	100,0	99,6	.	.	.	.	101,0	103,1	.	.	100,4	112,2	109,9		
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	99,9	100,3	100,0	.	.	.	.	.	102,7	103,4	.	.	104,8	110,5	104,7		
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	100,1	99,0	100,6	100,0	100,5	99,3	100,3	.	103,7	104,3	104,5	107,7	106,2	111,7	107,4		
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	99,6	100,9	99,9	.	.	.	.	.	.	.	113,2	114,8	115,1	115,1	113,8		
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	100,6	100,8	99,9	101,7	.	.	.	.	104,4	99,5	102,1	99,8	101,7	123,7	125,9		
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	100,5	100,3	99,9	100,2	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	100,5	100,2	100,3	100,5	105,1	104,4		
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	100,7	100,3	99,8	100,3	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	100,3	100,2	100,2	100,6	104,0	103,7		
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	100,9	100,3	100,5	100,4	106,1	105,1		
III. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,5	101,8	104,0	100,3	100,4	100,5	100,6	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	101,0	100,1	100,2	100,4	106,8	106,4		
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	100,1	100,7	100,6	100,4	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	105,2	100,8	100,6	101,2	106,7	105,7		
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	100,4	99,9	101,2	100,2	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	100,7	99,9	100,3	100,4	106,4	106,3		
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	100,6	100,7	99,7	100,4	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	100,6	101,0	100,4	100,3	108,7	107,7		
4. młynarskie ^b	103,1	101,3	103,9	100,1	100,9	99,5	100,7	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	100,0	100,0	100,6	100,6	106,7	106,4		
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	100,3	100,1	100,5	101,4	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	100,3	100,2	99,4	100,0	103,2	103,1		
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	100,2	100,1	101,1	100,6	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	101,1	98,7	100,2	100,3	107,1	107,4		
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	100,1	100,0	101,5	100,2	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	101,3	97,7	99,9	100,3	106,9	108,6		
- bankowe	95,6	89,1	96,4	100,4	100,2	100,4	101,6	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	100,8	100,9	100,7	100,5	107,5	105,0		
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	104,8	104,4		

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, telerowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewkarnią, zbiór zielonek ścinaczem, koszenie traw kostarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, wyposiżenie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wydzielenie prac samochodowej, naostrezenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciestelskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln, opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarci, wypożyczenie cykliniarci, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m² lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m² placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubezpie. budynku rolnego, składka ubez. OC rolników, odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł, odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł, ^b przemiał zboż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2005		2006		2007		2008												VIII 2008 VIII 2007		I-VIII 2008 I-VIII 2007	
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	%	%			
Orka pługiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	104,80	104,93	87,47	104,93	104,51				109,59	110,52	113,93		114,03	115,87	110,6	107,0			
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	87,17	87,47		87,47				90,12	91,54	93,48		93,26	96,32	110,5	105,6				
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70	65,87	66,28		66,28					68,29	69,94	71,24		72,74	72,82	110,6	108,3			
Rozstaw nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	73,92	70,30	70,30	70,30	70,30	70,30	69,72	69,72	71,26	73,46	77,00	77,03	78,63	78,90	106,7	103,4			
Zbiór zielonek sieczkarnia	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98	248,28	248,28		248,28						267,63	283,90	285,10	285,10	285,10	114,8	109,9			
Sprzęt zboż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14	235,30	238,30		238,30								269,69	269,69	269,69	114,3	114,6			
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00	126,83	130,62		130,62							140,35	140,22	139,46	110,0	110,1				
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	51,71	52,12	52,08	52,08	52,98				59,42	62,02	61,71	63,02	62,89	63,98	123,7	125,7			
Srutowanie na paszę	100 kg żyta	8,62	8,59	9,08	9,09	9,29	9,29	9,29	9,33	9,34	9,37	9,55	9,61	9,61	9,61	9,61	9,68	9,72	106,9	107,1			
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	48,04	48,14	48,15	48,15	48,17	48,17	48,60	49,03	49,28	49,97	50,41	50,54	50,79	50,99	106,1	105,1			
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	23,07	23,20	23,12	23,12	23,24	23,34	23,71	23,66	24,03	24,31	24,46	24,55	24,64	24,93	108,1	107,4			
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	123,77	118,35	126,92	128,52	129,62	130,92	130,92	131,88	132,02	133,23	133,85	134,27	134,90	136,37	138,47	140,13	142,58	110,9	109,5			
Naostrzenie lemiesza	1 szt.	11,75	12,51	12,74	12,67	12,67	13,00	13,00	13,00	13,00	13,21	13,21	13,92	13,92	13,92	13,92	13,92	13,92	109,9	108,6			
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	33,44	33,19	33,48	33,48	33,56	33,74	33,76	33,82	33,92	34,06	34,85	34,62	34,97	35,13	105,1	109,7			
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	80,53	81,71	82,32	82,32	82,56	82,71	85,27	85,94	86,69	88,11	88,88	90,06	90,78	91,46	113,6	119,3			
Opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1041	1028	1024	1031	1019	980	980	985	986	995	1003	1011	1011	1013	1019	1027	1030	99,9	97,3			
Wypożyczenie betoniarzki na 1 dobę	na 1 dobę	31,64	31,29	31,64	31,46	31,56	31,56	31,56	31,52	31,82	31,70	32,03	32,71	32,71	32,82	32,94	32,76	32,80	104,3	102,9			
Opłata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	26,04	27,69	27,80	27,82	27,85	27,96	28,03	28,03	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,70	28,71	28,66	28,74	103,3	103,0			
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	115,89	115,89	116,25	116,79	116,32	116,32	131,87	132,37	133,22	135,64	135,70	128,82	128,95	128,69	111,0	113,9			
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	658	698	753	757	757	761	763	763	763	762	761	770	768	769	730	729	736	97,3	100,7			
Odsutki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	569	570	573	571	571	572	573	580	586	589	594	598	602	604	106,3	103,9			
Odsutki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	4858	4871	4883	5051	5018	5018	4995	5024	5094	5122	5162	5221	5252	5282	108,7	105,9			

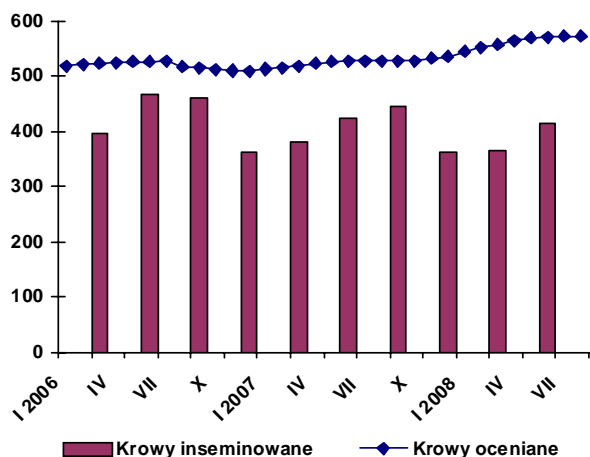
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

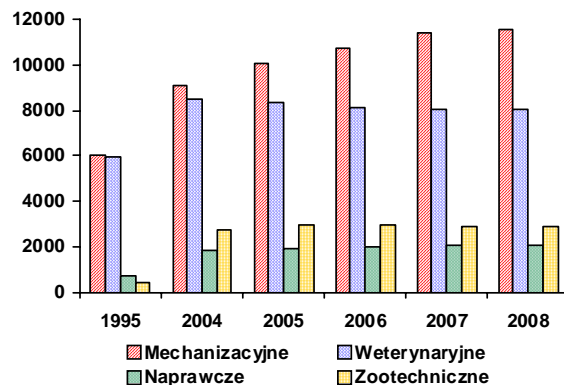
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2007												2008			VIII 2008	I-VIII 2008	
			2007												2008			VIII 2007	I-VIII 2007	
			I-XII	I-XII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	%		
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,45	2,23	1,38	1,54	1,25	1,27	1,31	.	.	.	1,20	1,20	1,32	.	1,65	2,02	130,8	103,8
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	2,04	1,85	1,15	1,28	1,04	1,06	.	.	.	0,99	0,99	0,99	1,08	.	1,35	1,68	130,7	102,7
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,65	1,43	1,31	0,97	0,79	3,01	.	.	.	.	.	0,74	0,81	0,89	1,05	1,27	130,8	88,0
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,70	1,54	1,07	1,09	0,84	0,85	0,88	0,87	0,81	0,79	0,78	0,80	0,89	0,96	1,14	1,38	126,3	80,8
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	l mleka	209	238	204	234	217	204	.	.	.	.	.	255	279	292	301	301	128,3	139,7
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	6,08	5,20	2,11	3,47	2,85	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3,91	4,69	135,3	222,9
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,70	3,21	3,09	4,63	6,56	.	.	.	.	.	.	.	2,77	2,76	3,53	76,3	135,6	
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,16	1,00	0,76	0,76	0,62	0,63	0,66	.	.	.	0,65	0,67	0,71	0,78	0,91	1,12	146,4	97,9
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,30	0,22	0,15	0,16	0,14	0,13	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,14	0,17	0,20	125,9	93,2
Umasinienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	48,83	49,87	44,80	45,35	42,00	39,63	37,12	36,45	39,02	40,66	42,25	45,04	48,02	49,64	52,05	53,77	118,6	96,9
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,42	23,76	21,40	21,78	20,24	19,03	17,91	17,66	19,04	19,62	20,60	21,91	23,30	24,11	25,25	26,29	120,7	99,0
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	32,27	32,96	36,45	31,58	31,93	36,47	40,33	39,29	38,17	40,93	37,09	37,16	33,92	32,13	31,42	31,61	100,1	97,6
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	dt pszenicy	0,31	0,28	0,19	0,19	0,15	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15	0,16	0,17	0,20	0,24	130,0	84,5
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,76	0,65	0,48	0,49	0,40	0,41	0,42	0,42	0,39	0,38	0,37	0,37	0,40	0,43	0,51	0,61	124,3	85,4
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	16,98	18,63	22,02	19,79	20,13	22,93	25,25	24,62	24,43	26,28	23,95	24,27	22,11	20,90	20,35	20,28	102,5	106,6
Opłata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	271	286	295	253	251	273	301	294	285	307	277	278	252	236	230	228	90,2	86,6
Wyposażenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	8,25	8,71	9,10	7,73	7,77	8,79	9,64	9,47	9,08	9,80	9,04	9,01	8,16	7,64	7,35	7,27	94,1	91,6
Opłata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	6,79	7,71	7,99	6,84	6,86	7,79	8,57	8,34	8,06	8,65	7,86	7,88	7,14	6,66	6,43	6,37	93,2	91,8
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,85	2,61	1,73	1,71	1,38	1,41	1,46	1,45	1,53	1,50	1,46	1,47	1,57	1,60	1,87	2,24	131,4	88,3
Składka ubezpiecz. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	17,54	15,72	11,19	11,15	9,04	9,22	9,54	9,49	8,85	8,65	8,46	8,34	8,90	9,08	10,57	12,84	115,2	78,0
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	17,65	13,30	8,48	8,38	6,80	6,93	7,14	7,12	6,65	6,59	6,44	6,39	6,87	7,44	8,73	10,54	125,7	80,9
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	151,9	114,2	72,7	71,6	58,2	59,1	63,2	62,4	58,0	57,1	56,0	55,6	59,7	64,9	76,2	92,10	128,7	82,6

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERIGŻ-PIB.

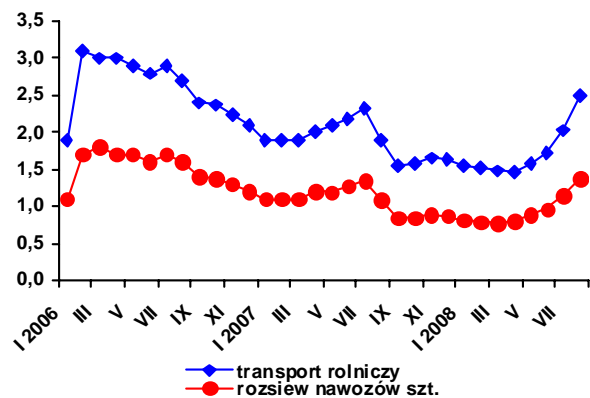
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

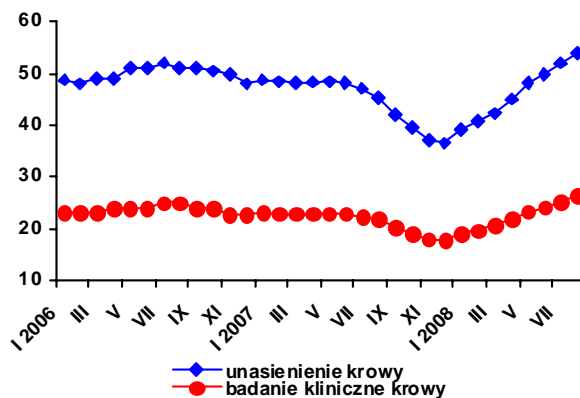
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

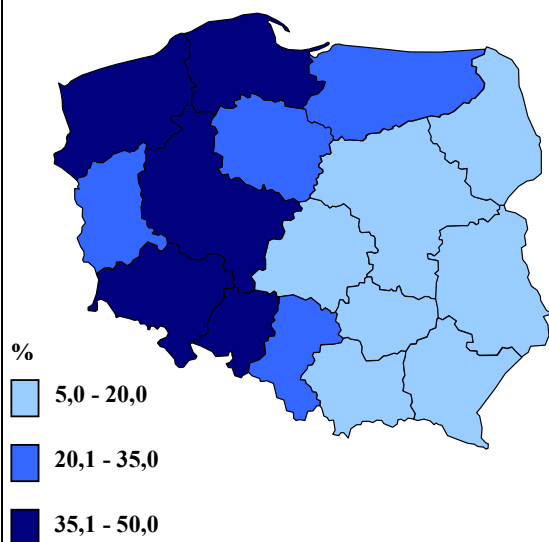
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

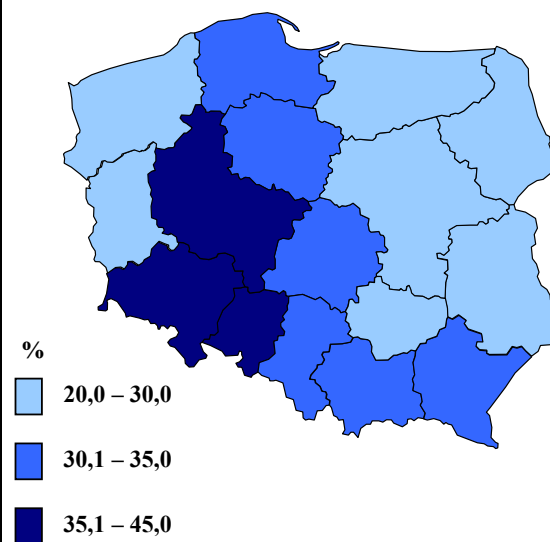
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zooteknicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w sierpniu 2008 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2008 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.